

kuifje

Nr 34
44e jaargang
15-8-89

DON LAWRENS

HET WEEKBLAD VOOR DE SUPER-JEUGD VAN 7 TOT

RATAPLAN
DE PEETVADER

45 F — NEDERLAND ƒ 2,75



Wil je wat weten of zo maar een briefje schrijven voor onze rubriek brievenpost, stuur dat dan naar:
Voor Nederland: Redaktie Kuifje, Postbus 341, 2100 AH Heemstede.
Voor België: Redaktie Kuifje, P.H. Spaaklaan 11, 1070 Brussel.
Als je brief in de rubriek brievenpost wordt geplaatst, krijg je een gratis stripalbum van Dommel toegestuurd!

Beste Dommel,

Ik ben al minstens vijf jaar lezer van Kuifje. Het is een goed weekblad. Er zitten zeer goede verhalen in, maar ook zijn er slechte. Dommel, Claudia Brücken, Aria, Julie, Klaartje, Cécile en de anderen, Garfield, Thorgal, Rik Ringers vind ik goede strips. Het spijtigste vind ik dat er nogal veel Historische verhalen instaan.
Nu nog een paar vraagjes:
1 - Hoeveel albums zijn er al uitgekomen van Claudia Brücken en hoe heten ze?
2 - Hoeveel albums zijn er van Aria verschenen en hoe heten ze?
3 - Komen er nog posters in Kuifje. Zo ja, wanneer?
4 - Komt er een vervolgverhaal van Dommel?
5 - Komt Digitaline in Kuifje?

Jürgen Bonheur
Brugge, België



Natuurlijk vind ik het zwáár beneden m'n waardigheid om te reageren op dat pesterige rotbriefje van die - ik zal z'n naam niet noemen - miserabele kat van hiernaast. Maar het zit me toch niet glad. Reken maar dat ie in m'n volgende verhaal een geduchte aframmeling krijgt, daar heeft ie om gevraagd.
Waarmee we meteen bij de vierde vraag van bovenstaande briefschrijver zijn: er komt een nieuw vervolgverhaal van Dommel, reken maar van yes! Dupa is er bijna klaar mee, dus lang laat het niet meer op zich wachten. Wat zeg ik, misschien staat het zelfs al in dit nummer. Het is een waarlijk bloedstollend verhaal over de strijd die ondergetekende, jullie trouwe viervoeter, en zijn baasje Semafoor hebben aangebonden met een stelletje uiterst vasthoudende... spoken. Al m'n haren (en dat zijn er nogal wat) rijzen weer ten berge als ik daaraan terugdenk. Nee, geef mijn portie maar aan Fikkie.



Om nu maar meteen op je andere vragen terug te komen:
1 - Nee, er zijn nog geen albums van Claudia Brücken, maar Minck Oosterveer en Willem Ritstier zijn druk bezig aan een nieuw verhaal rond de onverschrokken politieagente.
2 - Tot nu toe elf. Voor de titels moet je even achterop een van de albums kijken, of in de onvolprezen Lombard-catalogus.
3 - Nee.
4 - Zie boven.
5 - Niet voor zover mij bekend.
Zo, dan ga ik nu nog even in de tuin liggen om van de afwezigheid van Balthazar te genieten. Die vakantie van 'm kan mij niet lang genoeg duren.
Tot volgende week. WAF,

Dommel

Het weekblad Kuifje is een uitgave van:
De Lombard Uitgaven N.V.
P.H. Spaaklaan 1-11
1070 Brussel
Telefoon: 02/5266811
Telefax: 02/5204405
Uitgever: Rob Harren
Druk: Continental Printing
Grimbergen/België

Abonnementsopgave klachten voor België:
P.V.D.-Dienst Abonnementen
Klein Eilandstraat, 1
1070 Brussel
Telefoon: 02/525.14.03
Abonnementsprijzen:
Per half jaar (26 nrs): 1100 BF.
Per jaar (52 nrs): 1990 BF.
door storting op rekening
210-0985103-23
van P.V.D. - Brussel
Advertenties voor België:
de Lombard Uitgaven - Brussel
Nicole Geerlandt
tel. 02/5266811

Abonnementsopgave/ klachten voor Nederland:
P.V.O.-abonnementen services
Postbus 77, 5126 ZH Gilze
Telefoon 01615-7450
toestel 412
Abonnementsprijs: 6 maanden: fl. 65,—
Adreswijziging: 4 weken van te voren schriftelijke opgave via wikkel rond KUIFJE.
Annuleringen: opzegging 4 weken vóór het einde van de abonnementstermijn schriftelijk opgeven.

ADVERTENTIES NEDERLAND:
Lombard Nederland B.V.
Postbus 341
2100 AH Heemstede
REDACTIE KUIFJE-NEDERLAND:
Lombard Uitgaven Nederland B.V.
Postbus 341
2100 AH Heemstede
Buitenlandse abonnementsprijs op aanvraag.

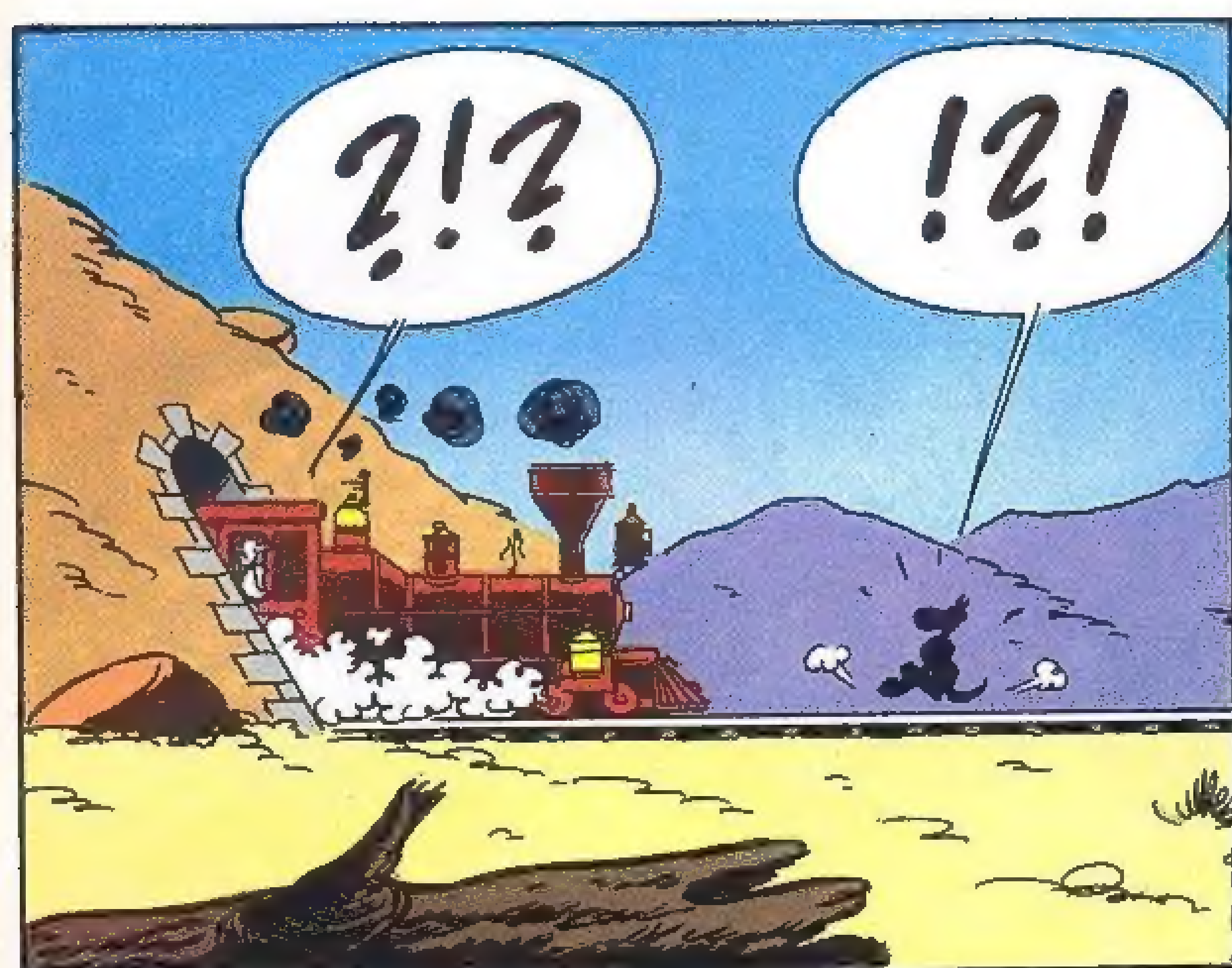
Morris
X. Fauche
J. Léturgie

RATAPLAN

SAMENVATTING: Dankzij Rataplan, die de bankbiljetten voor koekjes neemt en ze van ver al ruikt, verrijken de bandieten zich! Maar de hond wil hen niet volgen om de diligence te overvallen, en... de koffers zijn toch leeg, het geld bevindt zich in de trein!

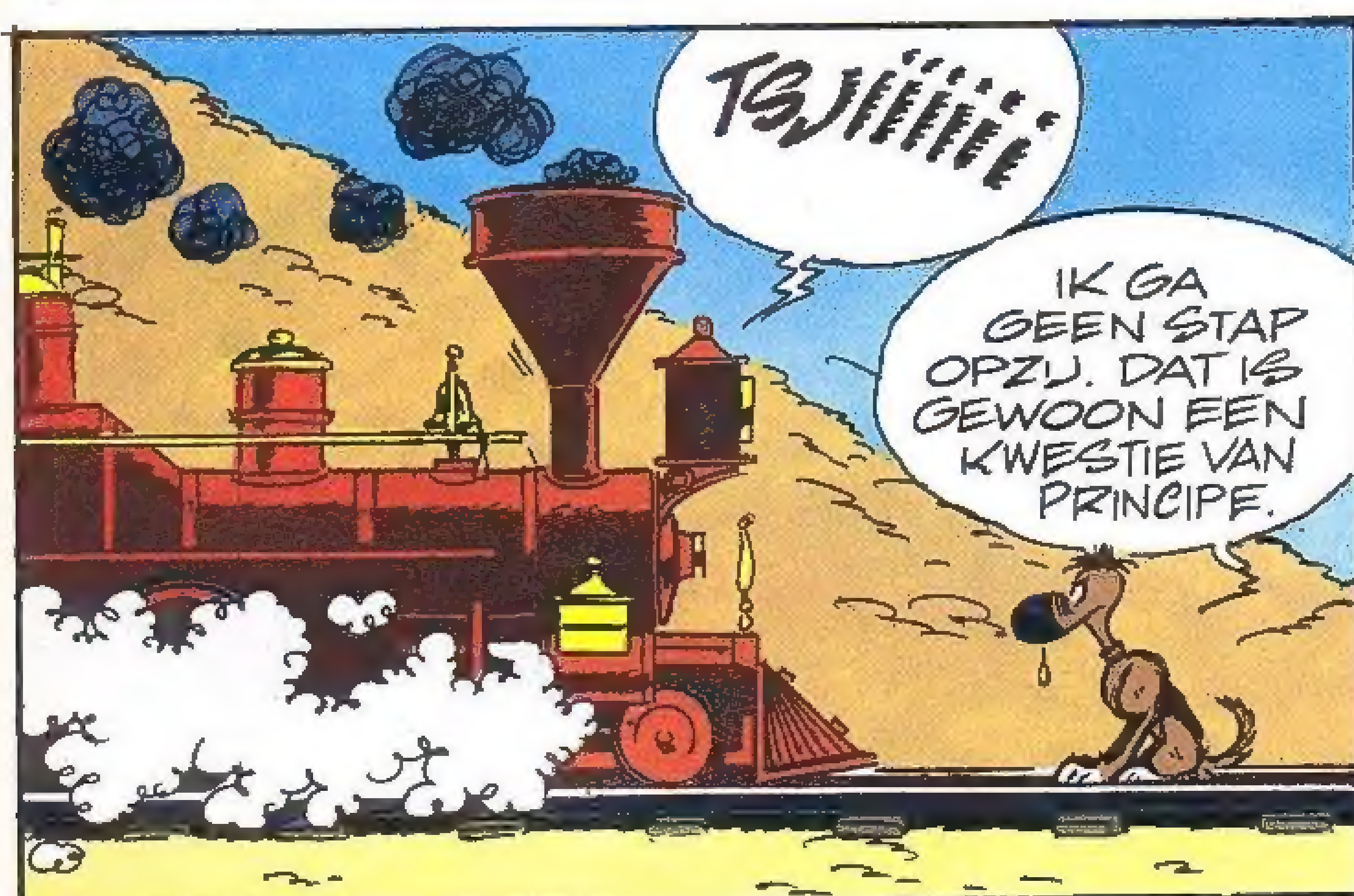


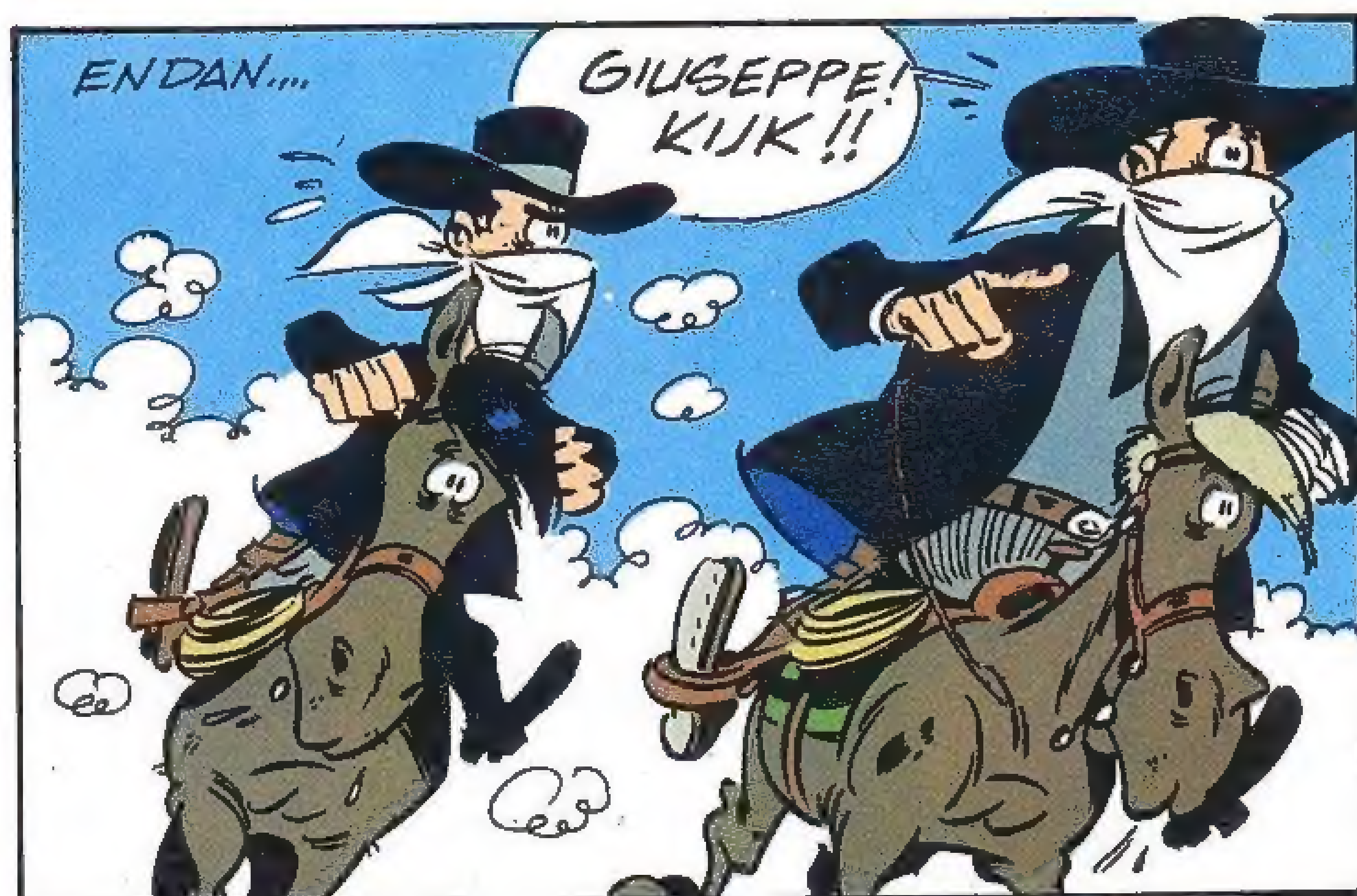


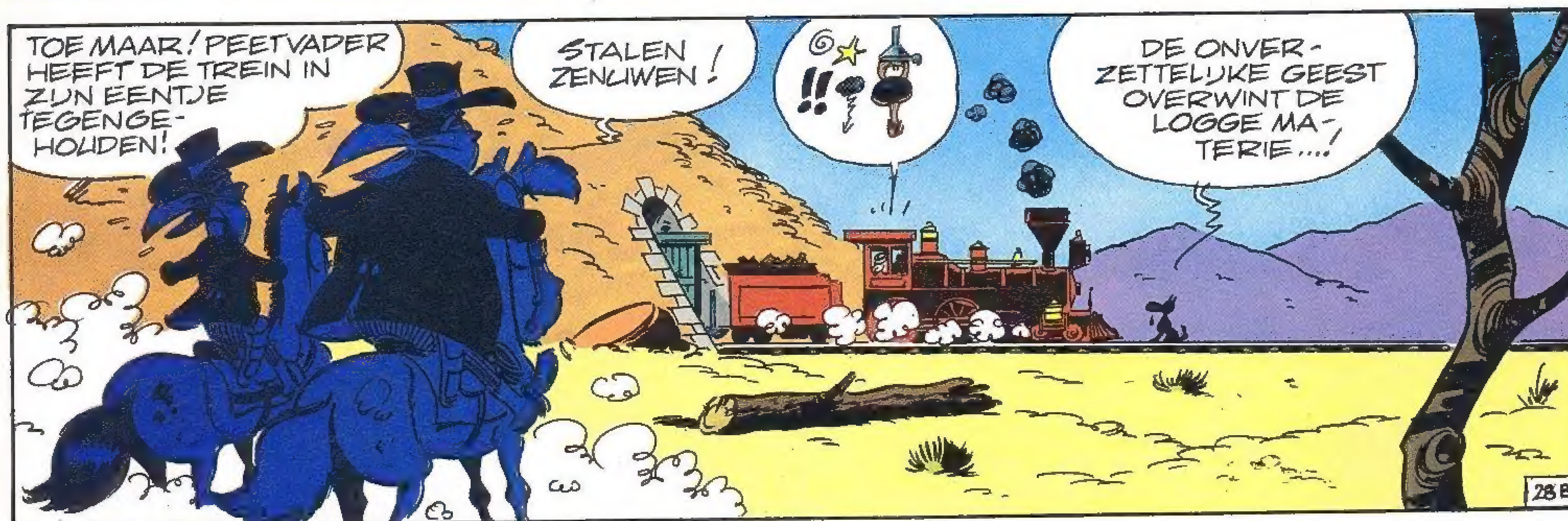












RATAPLAN DE PEETVADER











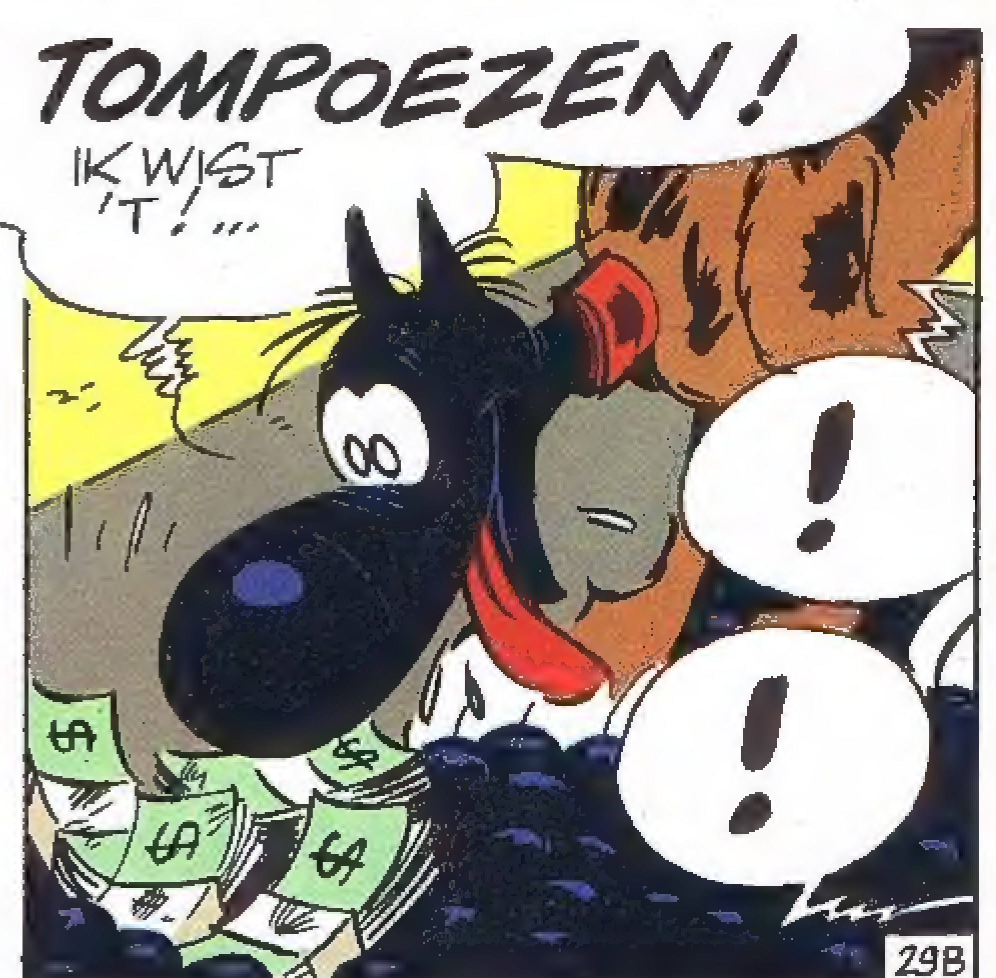
EN...















RAMPEN! DE LONEN VAN HET PERSONEEL!
BRAVO, PEETVADER!
VERBAAST U DAT ECHT?



LATER...
SHERIFF
DUS JULLIE HADDEN ZE MOOI TE PAKKEN! GOED IDEE OM OP HET LAATSTE MOMENT ALLES PER TREIN TE VERVOEREN! HA! HA! HA! .....



EN HET GELD IS GOED VERBORGEN: ONDER DE STEENKOOL IN DE TENDER!
NÉÉÉÉ, ONDER DE STEENKOOL? GENIAAAAL!



DANK ZIJ ONZE INSPANNINGEN, IS DE MISDAAD EEN HALT TOEGEROEPEN ......



DE TREIN IS OVERVALLEN! DE LONEN VAN HET PERSONEEL ZIJN GESTOLEN!!
?
PRINKEL!
30A



HOE IS HET MOGELIJK?... DAN WAREN DIE SCHURKEN WEL HEEL GOED INGELICHT!
VAN DIE SCHURKEN WEET IK'T NIET MAAR DIE HOND WAS'T ZÉKER!!
EEN HOND?!!



VERTEL ME NIET DAT HIJ EEN GROTE NEUS HAD EN PUNTIGE OREN... !!!
JA, HOEZO DAN?



EN NOEMDEN ZE HEM "PEETVADER"?
IS HIJ SOMS VAN U?



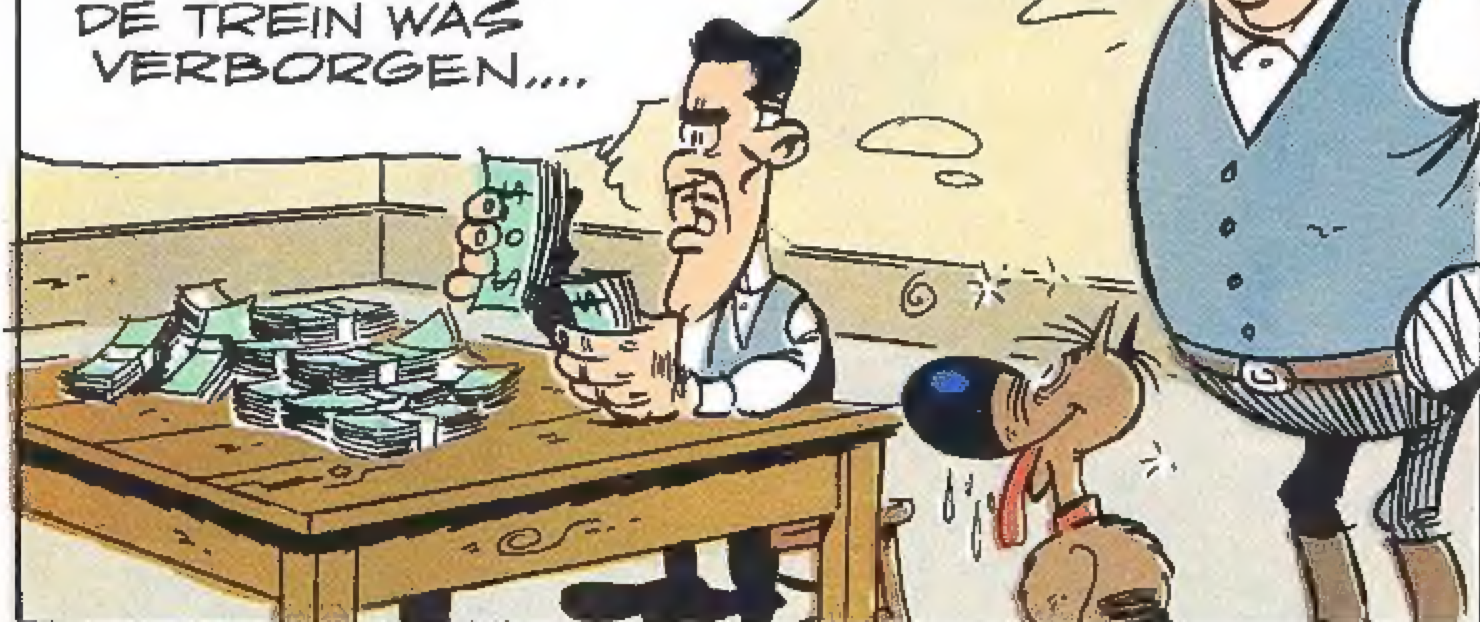
OEI...OEI...OEI...
?
INFIRM



...IK BEN BANG DAT ER EEN FOUTJE IN DE DIAGNOSE IS GEMAAKT, DOKTER... LAAT HEM VRIJ, HIJ IS ONSCHULDIG....
DAT ZOU HEEL ONVERSTANDIG ZIJN, IN DIT STADIUM VAN DE BEHANDELING!
30B

RATAPLAN







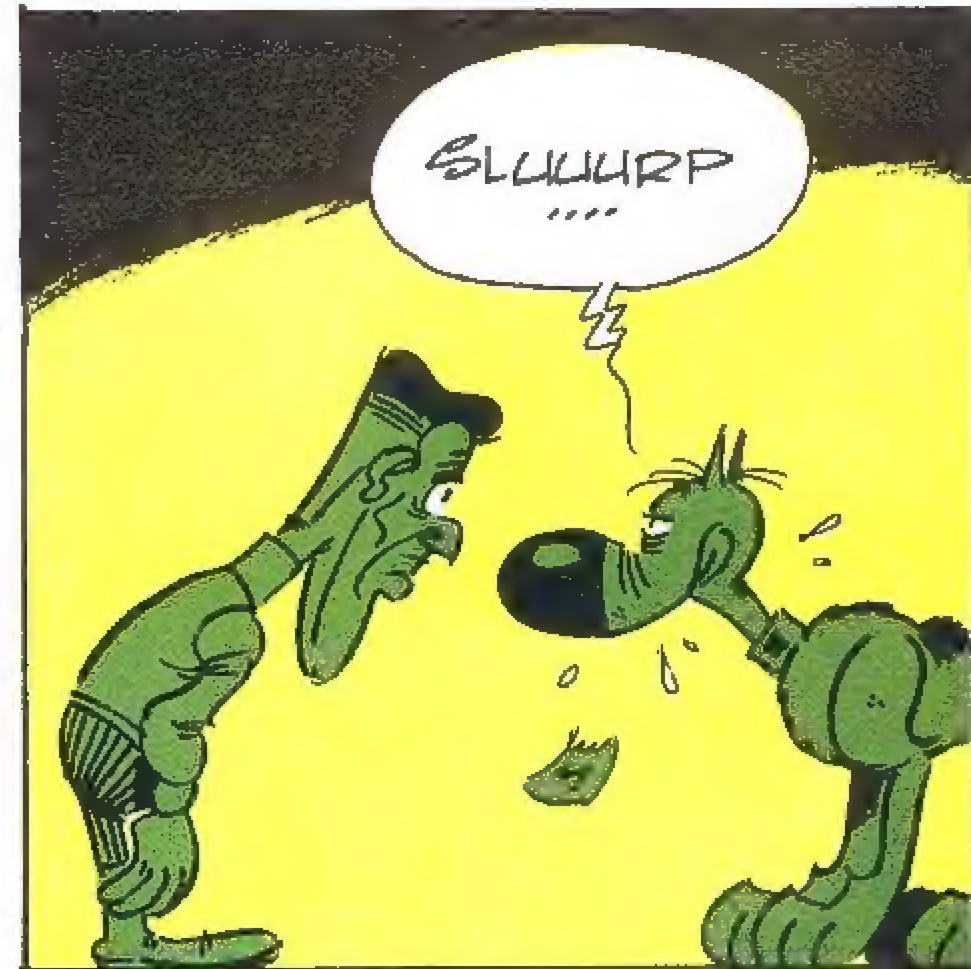
















wordt vervolgd

P. Desmet

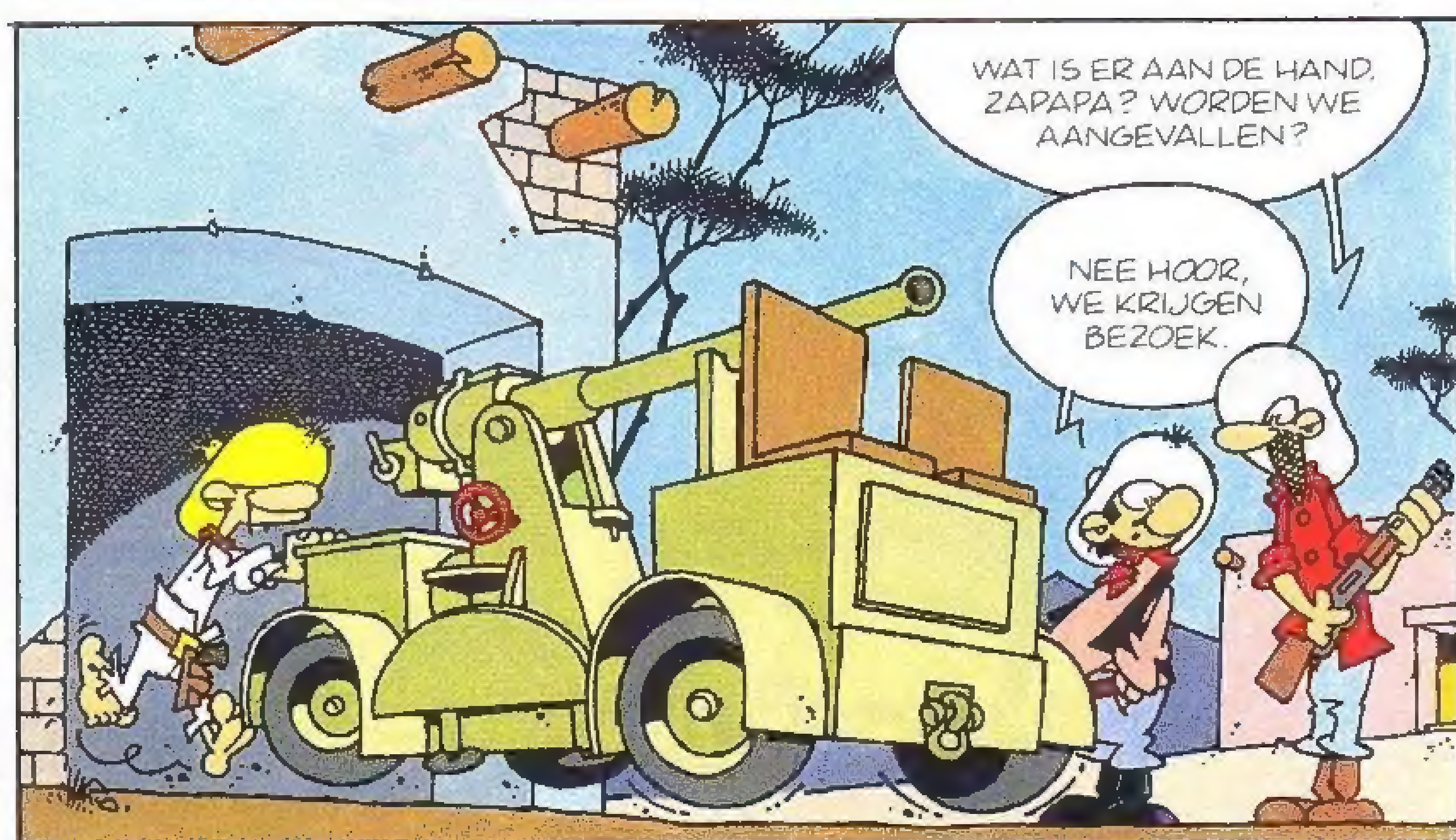
VIVA ZAPAPA



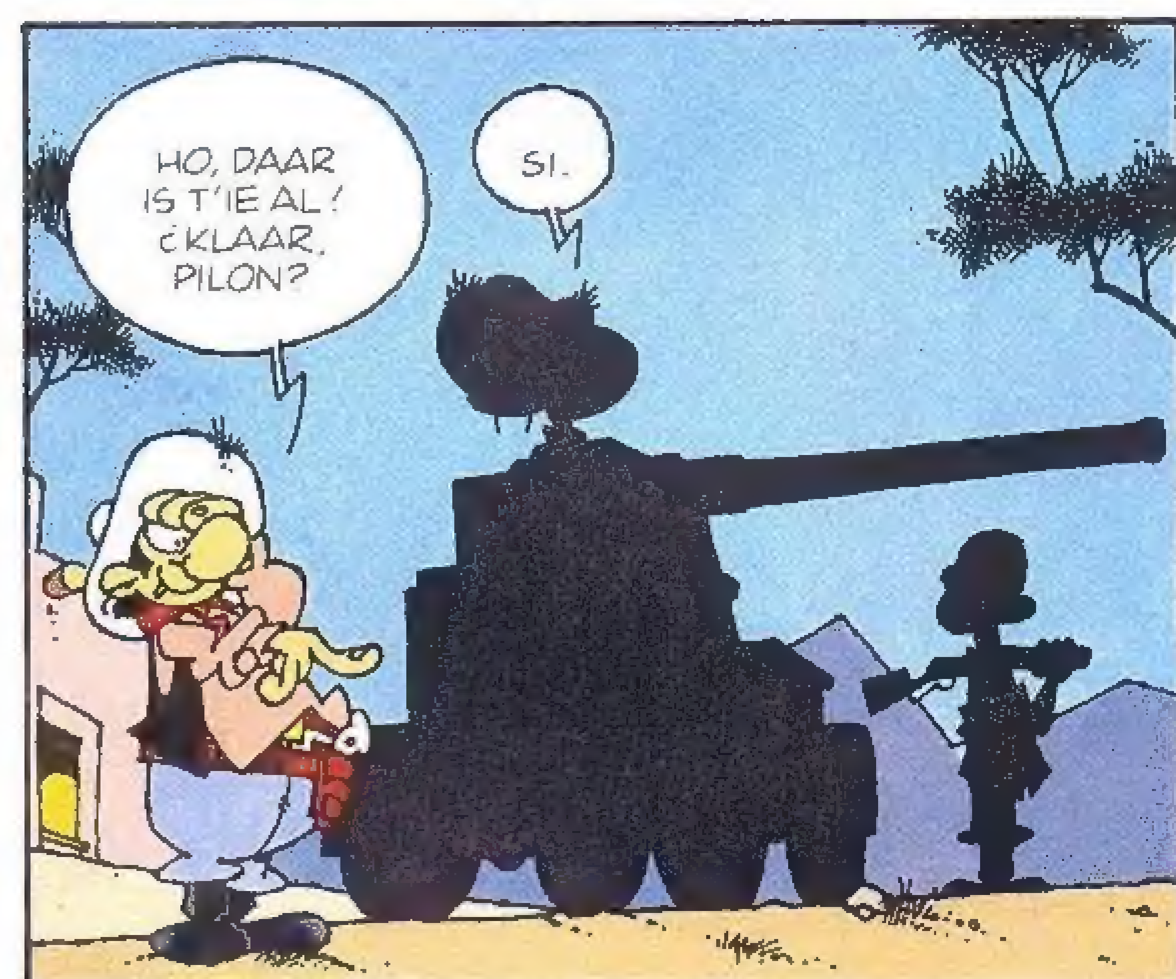


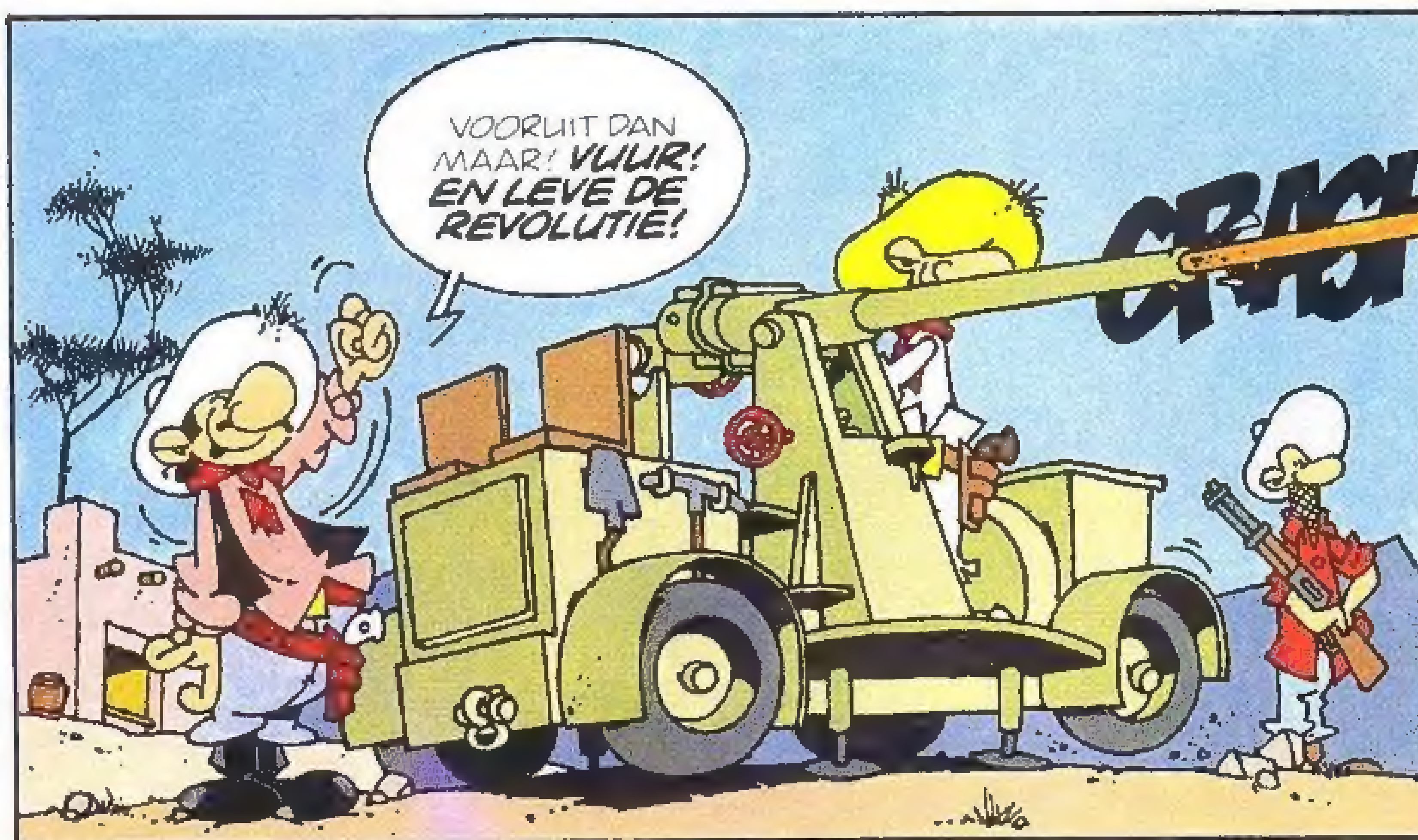




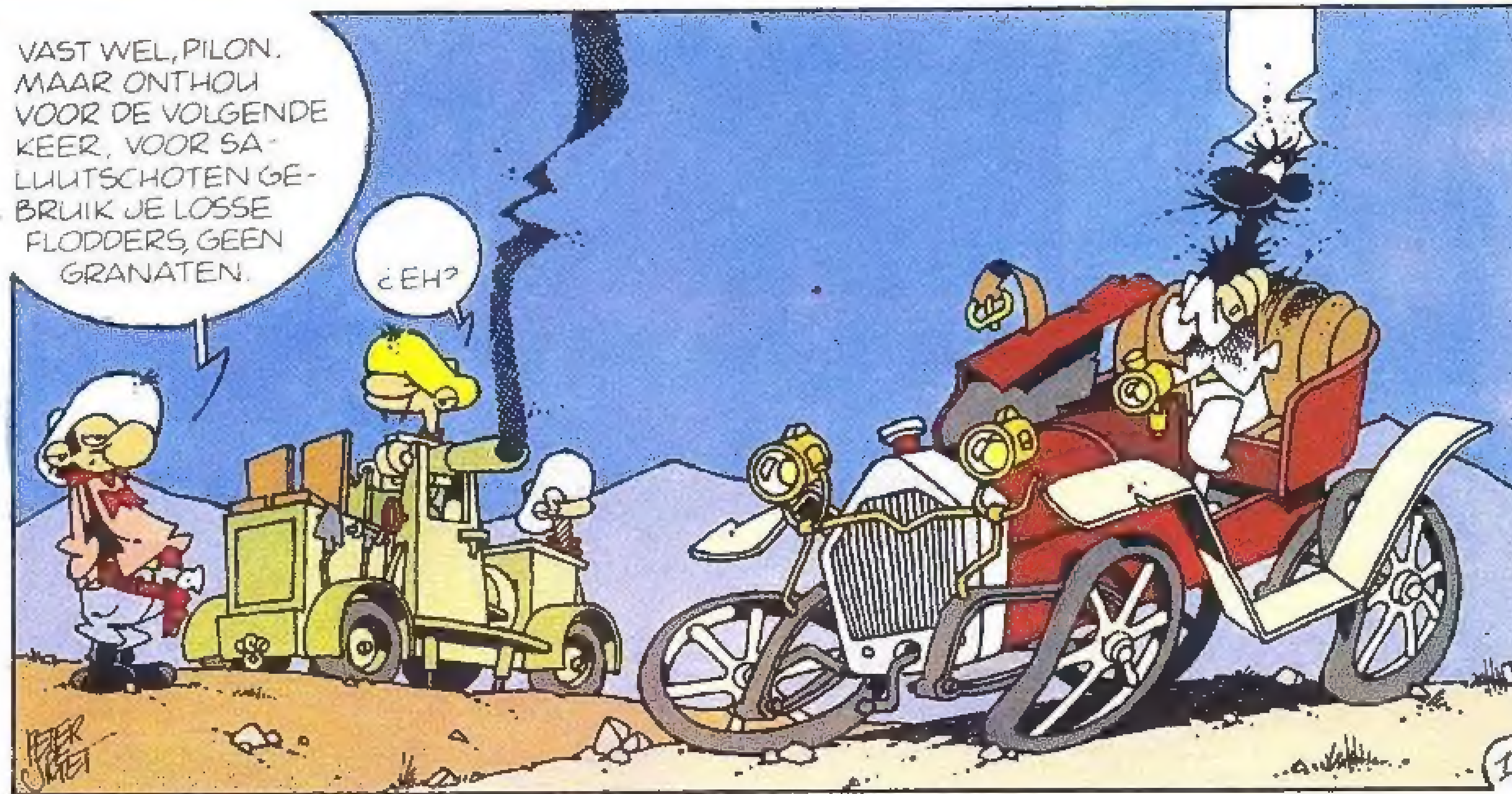












Coria
H. Vernes

BOB MORANE

SAMENVATTING: Bob en Achmed gaan in de grotten om een uitgang te vinden die naar de krokodillentempel leidt... De twee mannen doen soms vreemde en lugubure ontdekkingen... Plots ontdekt Bob dat Achmed verdwenen is...







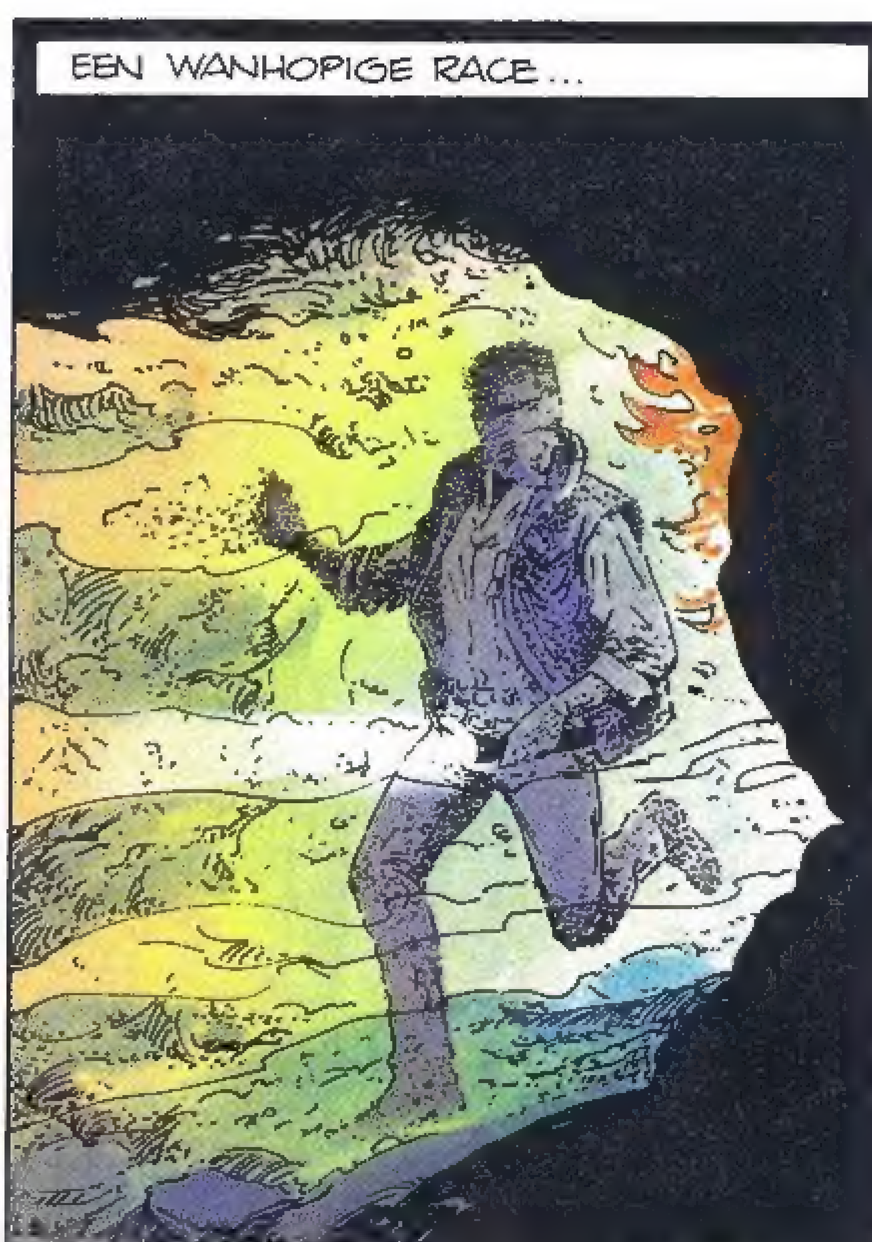









... OP ZOEK NAAR EEN UITWEG...

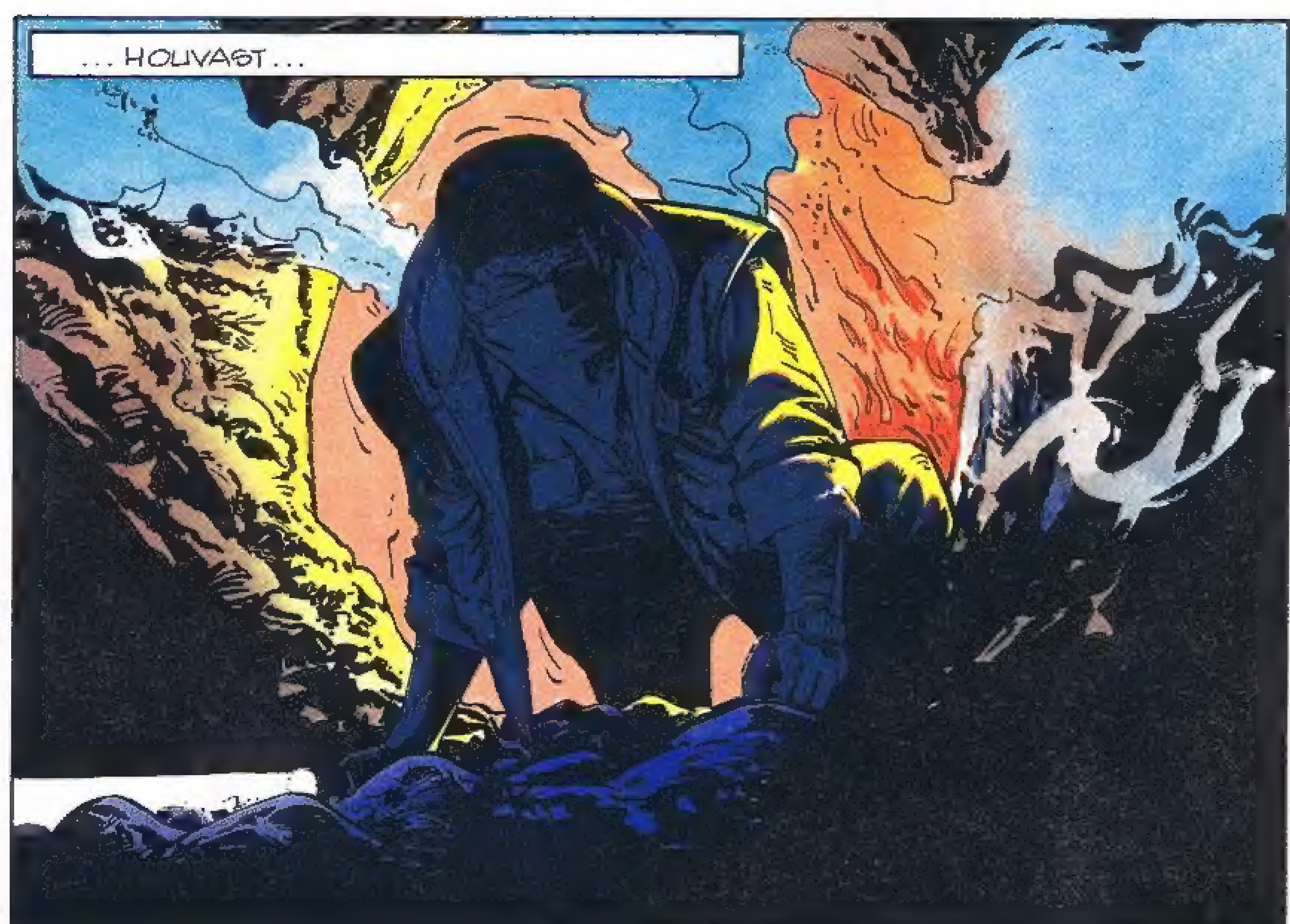

EEN WANHOPIGE RACE...


... TEGEN HET VUUR EN DE DOOD.
HET LUKT NIET...
HET LUKT NIET...


DE WEG LOOPT DOOD...
IK ZIT IN DE VAL...


IK MOET HIER UITKOMEN!...
HET MOET!...


EN OPEENS VINDEN ZIJN VINGERS...


... HOUVAST...




MET EEN UITERSTE KRACHTSINSPANNING WEET BOB ZICH OMHOOG TE HIJSEN...






OEF! IK KAN WEER ADEMHALEN... KIJKEN WAAR DIT HEEN VOERT...


EEN NATUURLIJKE SCHOORSTEEN... MISSCHIEN LEIDT DIE NAAR DE OPPERVLAKTE... MAAR HIJ IS TE NAUW OM DOORHEEN TE KLIMMEN... VERDER MAAR...


IK MOET UITEINDELIJK ERGENS TERECHTKOMEN, AL IS HET IN DE HEL...


HONDERD METER VERDEROP...
DE GANG LOOPT ALWEER DOOD... VERVELENDE GEWOONTE WORDT DAT...

BOB MORANE

PAS VERSCHENEN BIJ DE LOMBARD UITGAVEN! SNAKE

WAAROM ZOUDEN ZE DEZE WAND MET GEREEDSCHAP SPIEGELGLAD GEPOLIJST HEBBEN?

EEN GROEF... ZOU HET EEN DEUR ZIJN?... EENS KIJKEN...

HIJ WIJKT... HET IS INDERDAAD EEN DEUR.

IK HEB DE INDRUK DAT ER NOG MEER VERRASSINGEN KOMEN...

KIJK, KIJK!... JE ZOU ZEGGEN DAT IK HET DOEL VAN DE EXPEDITIE VRIJWEL BEREIKT HEB.

MAAR NOG STEEDS GEEN KROKODILLEN. WE GAAN 'NS EEN KIJKJE NEMEN...

wordt vervolgd

BOLLIE EN BILLIE EEN ECHTE SLAGERSHOND





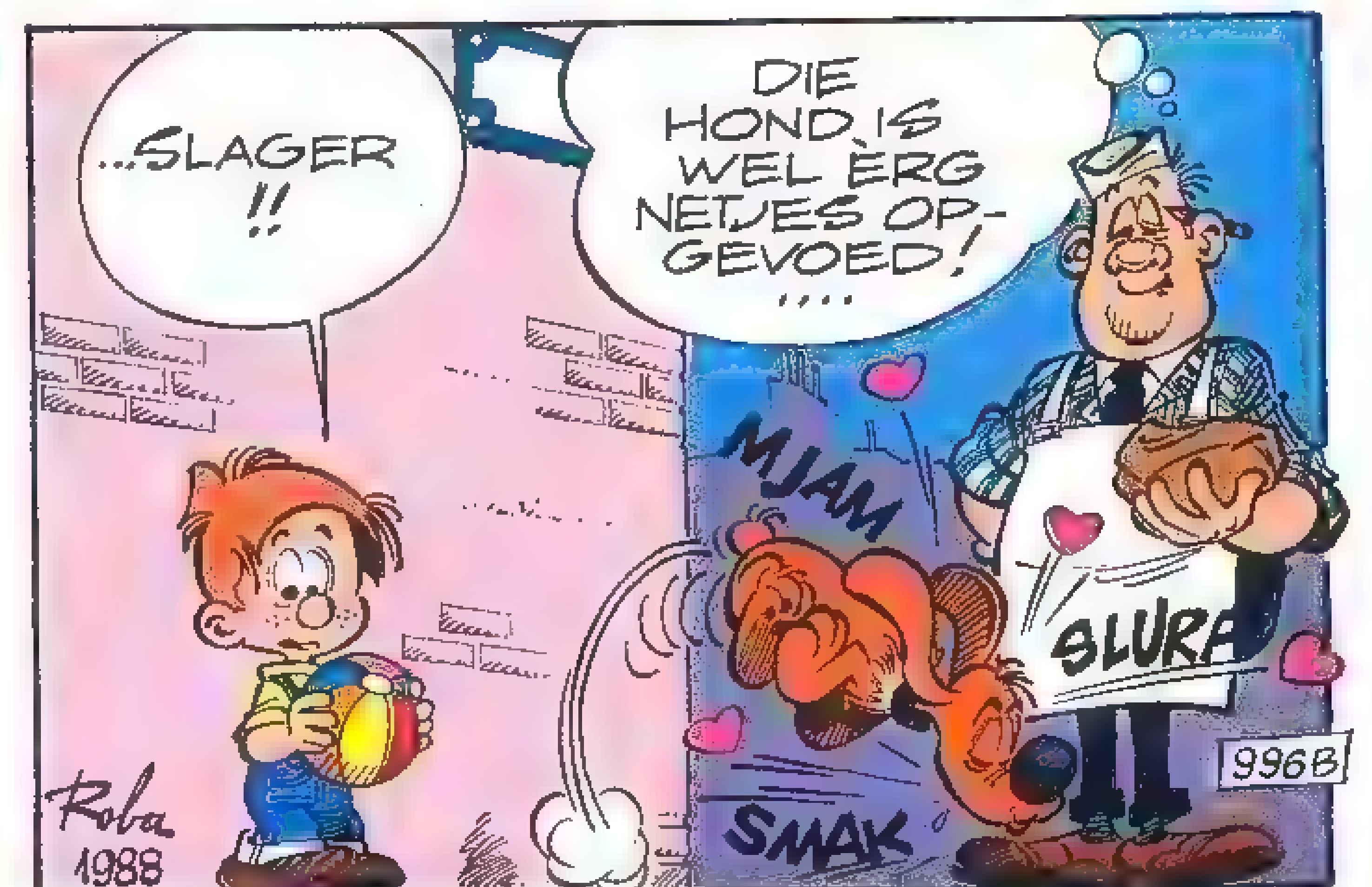












DON LAWRENCE EN STORM

Een van de populairste science fictionstrips van het moment is *Storm. Storm* wordt in beeld gebracht door Don Lawrence. Don is een vriendelijke man met een grote bos grijs haar, die rustig leeft in een klein plaatsje in Engeland, een land waar vrijwel niemand hem kent als striptekenaar, houdt van heavy metalmuziek en het verschijnsel fanclub niet goed begrijpt.

Voordat het grote succes kwam met *Storm* had Don Lawrence al een lange, vrijwel anonieme, carrière achter de rug in eigen land. Hij werd geboren op 17 november 1928 in Londen. Na de middelbare school en de militaire dienst bezocht hij de kunstacademie. Hier kwam hij in contact met een schrijver van stripverhalen, Mick Anglo. Met hem samen maakte Lawrence zijn eerste strip *Marvelman* de Engelse tegenhanger van de Amerikaanse superhelden. Dat was in 1956. In de jaren die volgden werkte hij aan een groot aantal strips, voornamelijk westerns. We noemen er enkelen: Davy Crocket, Wyatt Earp, Welle Fargo, Pony Express. Daarnaast werkte hij aan enkele historische strips, die in Nederland wat bekender zijn, zoals Olac de gladiator en Karl de viking. Sommige strips tekende Don in zwart/wit, andere maakte hij direct in kleur in de stijl waarmee hij beroemd is geworden.

Trigië

Veel meer dan voor westerns had Don Lawrence belangstelling voor science fiction. Het zou tot 1965 duren voordat hij de kans kreeg om ook aan een science fictionstrip te werken. Nadat hij eerst had meegewerkt aan strips gebaseerd op TV-series als *Fireball XL 5* en *Thunderbirds* begon hij met de in Engeland tamelijk bekende schrijver Michael Butterworth aan *The rise and fall of the Trigan empire*,



een serie die vanaf 1969 ook in Sjors gepubliceerd werd als *Opkomst en ondergang van het keizerrijk Trigië* en veel succes had. Het heeft een paar jaar geduurd voordat Don Lawrence besefte hoe succesvol zijn werk was in Europa. In Engeland werd zijn werk anoniem gepubliceerd, terwijl in Nederland de redactie van het toenmalige Sjors uit ging zoeken wie nu eigenlijk Trigië maakten, zodat de namen boven het verhaal vermeld konden worden, iets wat in Europa heel gebruikelijk is. *Toen Trigië in Engeland werd gepubliceerd waren de namen van Butterworth en mij nergens te vinden! Ook in het album dat werd uitgegeven door uitgeverij Hamlyn werd mijn naam nergens vermeld. Dat is verkeerd, zo ga je niet met mensen om. Zelfs de letteraar en inkleuder dienen naar mijn bescheiden mening vermeld te worden, ook zij hebben een inbreng in het verhaal.* De anonimiteit, waaronder hij leeft in Engeland heeft voor Don Lawrence toch ook prettige kanten: *Als ik in Nederland zou wonen, zou ik geen moment rust hebben. Niemand kent je hier, ook in het dorp weet bijvoorbeeld niemand wat ik doe. Als ik ze zou vertellen dat ik in Nederland heel beroemd ben, dat ik daar zelfs een fanclub heb, zouden ze denken dat ik een grapje maak. Het plaatst je elke keer weer met beide benen op de grond. Je bent op de Stripdriedaagse geweest, flink bejubeld door je fans en je voelt je geweldig bij je terugkeer en dan WHAM! Je bent ineens weer een normaal mens!*

Heavy metal muziek

Hoewel het natuurlijk best een eer is voor een striptekenaar om een fanclub te hebben begrijpt Don Lawrence het verschijnsel fanclub niet goed. *Ik ben nog nooit een fan geweest van iets of iemand, dus het gevoel om bij zo'n club te horen heb ik nooit gekend. Het is voor mij allemaal heel vreemd en geheimzinnig.* Don heeft een hekel aan de groepsvorming zoals die vooral bij jongeren van een jaar of zestien te zien is *Het is toch afschuwelijk. Stel je eens voor dat je geweldig veel houdt van klassieke muziek. Als je bij zo'n groep hoort en het wordt bekend, dan lig je eruit. Het is allemaal zo beperkend, want je kan ook geen vrienden hebben bij een andere groep. Jezelf*

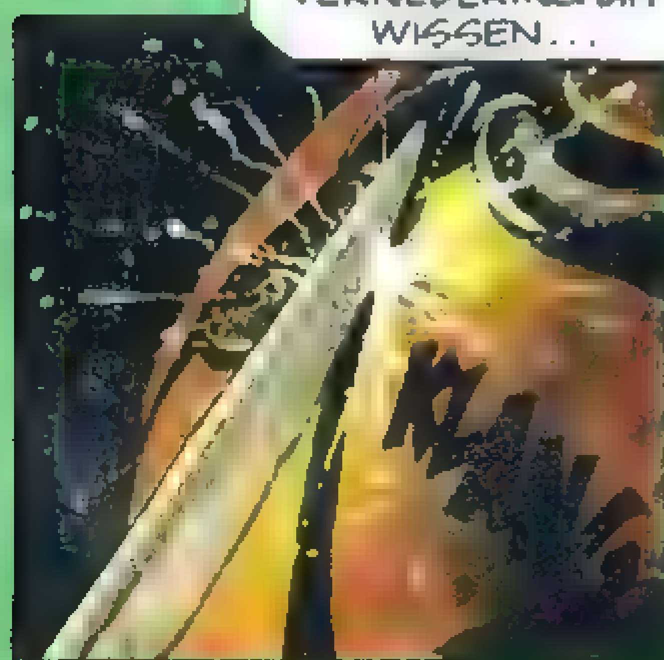


kunnen zijn is een van de belangrijkste dingen in het leven, het gaat er niet om bij wie je hoort. Maar niet alleen jongeren, ook volwassenen hebben vaak het liefst dat iedereen zich hetzelfde gedraagt. *Als ik tegen ken-*

nissen zeg dat ik van de muziekstroming heavy metal hou, dan is hun eerste reactie: ''Op jouw leeftijd?'' Wat ik volgens hen mooi zou moeten vinden is de muziek van Perry Como en Frank Sinatra. Ik haat Perry Como en Frank Sinatra!! Ik wil niet terug naar vroeger, het verleden is vervelend, het heden opwindend en de toekomst zal misschien nooit bestaan. (. . .) We leven nu!

In 1976 stopte Don Lawrence met het tekenen van *Opkomst en ondergang van het keizerrijk Trigië*. Rond dezelfde tijd opende Henk J. Meier in Stripschrift de aanval op Don Lawrence en











Mike Butterworth. Hij beschuldigde hen ervan de ideeën van Adolf Hitler in stripvorm te maken. De redactie van het toen net opgerichte blad Eppo wilde wel doorgaan met Trigië, maar hun eis om ook invloed te mogen uitoefenen op de inhoud, werd door Dons Engelse uitgever niet ingewilligd. Martin Lodewijk stelde toen voor om een nieuwe strip te maken, speciaal voor Eppo. Martin was redacteur van Eppo en wilde de nieuwe strip niet zelf schrijven. Hij benaderde verschillende Engelse SF-schrijvers (waaronder Brian Aldiss) en vond uiteindelijk Vince Wernham bereid om een eerste verhaal te maken. De samenwerking tussen Lawrence en Wernham bracht *Commandant Grek* voort, een strip die niet door de redactie geaccepteerd werd en pas jaren later in Eppo en in boekvorm verscheen. Er werd een nieuwe scenarist gezocht en hij, Saul Dunn, schreef uiteindelijk op basis van een idee van Martin Lodewijk het eerste Stormverhaal: *De diepe wereld*. Hiermee werd de basis gelegd voor de nieuwe serie. Don Lawrence: *De redactie stelde duidelijk dat ze geen nieuwe Trigië wilden hebben, maar een volkomen ander soort science fiction-strip. Bij Trigië gebeurt alles op een planeet, er wordt niet rondgezworven. Dat moest bij Storm wel gebeuren. Storm moest het hele heelal rondreizen, zonder vaste thuisbasis.* Storm is een astronaut die omstreeks onze tijd de ruimte ingaat. Onderweg gaat er iets fout, waardoor hij in de toekomst en op een totaal veranderde aarde terechtkomt. Dit is te lezen in *De diepe wereld*. Deze diepe wereld bevindt zich op wat eens de bodem van de oceaan was. Het was nog enige tijd de vraag of Storm zou proberen terug te keren naar zijn eigen tijd, maar in 1980 werd die vraag definitief beantwoord met nee.

Vijf scenaristen

Het heeft even geduurd voordat de serie Storm een definitieve vorm had gekregen. De eerste negen verhalen werden maar door liefst vijf verschillende mensen geschreven, als we commandant Grek niet meerekenen. Pas toen Don en Martin Lodewijk in 1981 begonnen aan *De kronieken van Pandarve* kreeg de serie een wat hechtere basis. Sinds toen is de populariteit van Storm alleen maar gegroeid en begint ook een meer volwassen publiek het te waarderen. Het was voor Don Lawrence wel even wennen om met Europese scenaristen te werken. Wat is het belangrijkste verschil tussen de scenario's van Mike Butterworth en Martin Lodewijk?

Bij een pagina script van Mike Butterworth zag ik onmiddellijk welk plaatje het meest belangrijk was. De andere plaatjes op de pagina bouwde ik dan rond de centrale plaat op. Maar Martin past de continentale manier van strip-layout toe. Alle stroken zijn even belangrijk, dat wil zeggen: ze hebben dezelfde hoogte. Voor mij is dat erg moeilijk, want ik heb leren tekenen in de Engelse traditie, waarin de plaatjes juist ongelijk van grootte zijn en er altijd een paar op de pagina domineren. Je kunt Engelse strips ook niet herlezen omdat de directe stijl een eenmalige impact heeft. Bij herlezing blijft er dus niets over.

Zoals gezegd hebben heel wat mensen scenario's geschreven voor Storm. Hoe werkte Don Lawrence met hen samen?

De samenwerking met Kevin Gosnell (De legende van Yggdrasil, De stad der verdoemden) verliep erg soepel, want ik kon hem vertellen wat ik zelf wilde tekenen. Dick Matena stuurde zijn scenario's altijd op en hij deed dat altijd keurig op tijd, soms zelfs ruim van tevoren. Maar hij maakte complete scenario's, dus daar had ik geen enkele invloed op. Over Dick Matena en zijn scenario's zegt Don verder: *Kelvin had de grote lijn van het verhaal, maar hij hield er net als Martin van pagina tot pagina te schrijven. Dick had een veel beter overzicht over de indeling van het verhaal als geheel. In veel opzichten is hij een uitstekend schrijver, maar zijn verhaal over de Azuriers werd een beetje langdradig.*

Dick Matena schreef vier verhalen van de Stormserie: *Het volk van de woestijn, De groene hel, Strijd om de*

aarde en *Het geheim van de Mitronstralen*. Dit waren avontuurlijke verhalen waarin gevechten vanuit de ruimte werden gevoerd. Dit soort verhalen staat wel bekend als space-opera, niet Dons meest favoriete soort science fiction: *Ik geef de voorkeur aan de menselijke kant van een verhaal, zoals de onderlinge relaties tussen Storm, Roodhaar en Nomad. In Vandaahl de Verderver heeft Martin dat wat meer benadrukt. Daarvoor legde hij de accenten anders. Kijk bijvoorbeeld naar de scène in De piraten van Pandarve, waar Roodhaar vanuit het schip de ruimte inzweeft. Dat was emotioneel gezien een heel mooi plaatje, maar in zijn lay-out had hij voor die scène weinig ruimte uitgetrokken.*

De kleuren en de stijl

In de loop der jaren heeft het karakter van Storm zich ontwikkeld tot wat het nu is. Ooit begonnen als een echte stripheld is hij nu wat menselijker geworden, niet echt sterk, niet echt intelligent, tamelijk middelmatig, maar de omstandigheden kunnen hem dwingen om heldhaftig te reageren. *Het heldentype à la Biggles bevalt me niet meer. Dat is achterhaald. Ik hou meer van het type Raiders of the lost ark. Als de situatie erom vraagt zal de held gewelddadig reageren, maar hij wil de situatie eigenlijk helemaal niet.*

We hebben het nog niet gehad over Dons teken- of beter schilderstijl. Hoewel hij ook zwart/wit strips heeft getekend, heeft Don Lawrence zijn roem voor een groot deel te danken aan de prachtige inkleuring van Trigië. Hij verzorgde die zelf en tekende direct in kleur toen het nog heel gebruikelijk was om zwart/wit pagina's in te leveren bij een uitgeverij met aanwijzingen voor de inkleurders. *Ik begin direct aan een pagina. Ik schets ook niet altijd de hele pagina volledig op. Soms maak ik 1 plaatje helemaal af in kleur, voordat ik met de anderen begin. Meestal zet ik na het schetsen de omtrek van de potloodfiguren in inkt.*

Om te kleuren gebruikt Don Lawrence gouache en troebel water. *Dat laatste zwakt de tonen van een kleur op de goede manier af. Stel dat ik jouw gezicht zou schilderen, dan zette ik eerst de vleeskleur in een middentoon op en daarna zou ik de lichtere en donkere accenten aanbrengen. De middentoon zou dan de basis van het hele gezicht worden.*



De manier waarop Lawrence zijn strips maakt is heel bewerkelijk. Andere tekenaars die op dezelfde manier proberen te werken zijn bijvoorbeeld Segrelles en Patrito. *Het werken in kleur gaat ook vervelen omdat het zo'n klus is. Het leukste deel van m'n werk is het schetsen. Het moet wel ruw, omdat je anders de tekening doodmaakt. Het uitwerken van zo'n ruwe schets is heerlijk, omdat de tekening dan echt tot leven komt. Als dat eenmaal gebeurd is, weet je precies hoe alles eruit gaat zien, waardoor al het werk daarna nogal vervelend is.*

Bijna onopgemerkt veranderde Dons tekenstijl in de loop der jaren. Hij ging anders inkleuren, ontdekte dat je met twee kleuren vaak mooiere resultaten bereikt dan met vijf en ging zich sterker concentreren op de lijnen want *een goede tekenaar kan met een paar lijnen alles uitdrukken wat hij wil. (...) Je doet zoiets niet bewust, het overkomt je. Dat besefte ik goed toen de fans vroegen waarom ik mijn stijl veranderd had. Alsof ik voor hen zou werken. Ik heb toen gezegd: Jullie zien het verkeerd. Als ik thuis in mijn studio werk zijn jullie geen realiteit. Jullie worden pas werkelijkheid als ik op de Stripdriedaagse met jullie praat. Mijn werkelijkheid ligt in de studio en daar bestaan jullie niet. De fans vonden dat helemaal niet leuk. Ze waren zwaar beledigd. Maar het is waar: De werkelijkheid is dat witte vel papier dat voor me ligt.*

De citaten in dit stuk zijn afkomstig uit twee interviews. Het eerste had Rob van Eijck in 1986 en werd gepubliceerd in de pocketversie van De diepe wereld. Het tweede gesprek voerde Arco van Os in 1986 voor Stripschrift 210.

Een sympathieke druktemaker

Oktober 1955 was een belangrijk moment voor het weekblad Kuifje. Een van de belangrijkste Europese striptekenaars, de toen nog jonge Andre Franquin, verliet het blad Robbedoes en meldde zich bij uitgeverij Lombard om zijn diensten aan te bieden. De precieze reden voor die overstap is nooit helemaal duidelijk geworden, maar waarschijnlijk was het een combinatie van factoren: Franquins ontevredenheid over de situatie bij Dupuis, zijn rusteloze karakter en de behoefte aan iets nieuws.

Voor Robbedoes had Franquin een kleine tien jaar de belevenissen van de piccolo getekend, naar wie het blad was genoemd. Het waren lange vervolgverhalen, maar in overleg met zijn nieuwe werkgever werd besloten dat hij voor Kuifje een andere vorm zou kiezen, die op dat moment nieuw voor Franquin was, maar die hij later als geen ander zou uitwerken en perfectioneren: de gagstrip, elke week een afgerond, grappig verhaaltje van een pagina.

De strip die op toen ontstond, was *Ton en Tinneke*. De hoofdfiguren waren het meisje Tinneke en, vooral, haar vriend Ton. Ton is een sympathieke druktemaker, eigenwijs, snel boos, maar toch met een hart van goud. De rol van Tinneke is tamelijk passief: ze kijkt toe, met bewondering, met afgrijzen of met een mengsel van beide. Ze stimuleert Ton of probeert hem juist af te remmen, maar de moeilijkheden waarin hij ten slotte terechtkomt, heeft hij vrijwel altijd aan zichzelf en zijn eigen driftigheid te wijten.

In Ton is veel van Franquin zelf te herkennen, naar het schijnt - ook in dat opzicht is hij een voorloper van *Guust Flater.* De Franse naam van Ton, *Modeste* (bescheiden), is volgens Raymond Leblanc, oprichter en toenmalig directeur van Lombard, bij uitstek een omschrijving van Franquins eigen karakter. Zijn collega-uitgever Charles Dupuis zegt over de tekenaar:

''Andre Franquin is een exceptioneel striptekenaar, onverbiddelijk tegenover zichzelf. Hij heeft in zijn carrière onnoemelijk veel eigen werk verscheurd. Hij is een compleet tekenaar, met een knettergekke, onuitputtelijke verbeelding. Hij kan alles zelf tot in de perfectie: scenario's schrijven, tekenen, inkleuren. Het geniale van zijn werk ligt 'm in de onverbiddelijkheid. Hij is in al die jaren niet veranderd: verlegen, onopvallend, gul en enorm veeleisend voor zichzelf.''

De belevenissen van *Ton en Tinneke* zoals ze door Franquin bedacht en getekend werden, zijn al heel lang uitverkocht. Het is daarom verheugend dat uitgeverij Loempia besloten heeft ze in vier delen opnieuw uit te geven, inclusief de gags die niet eerder in boekvorm verschenen. Aan de nieuwe uitgave is veel zorg besteed, zoals al te zien is in de namen van de hoofdpersonen. Tinneke heet voortaan gewoon *Tineke*. De grappen zijn opnieuw vertaald en geletterd, waardoor Franquins unieke



humor des te beter tot z'n recht komt.

In *Ton en Tineke* toont zich een groot striptekenaar. Zijn grappen zijn vrijwel altijd gebaseerd op de karakters die hij heeft bedacht, en de situaties waarin hij ze laat terechtkomen. Woordgrapjes heeft hij zelden of nooit nodig. Bovendien is *Ton en Tineke* ongewild een tijdmachine: een bijzonder kijkje in het dagelijks leven van de jaren vijftig. Televisie was in die tijd nog een betrekkelijke zeldzaamheid, maar Ton is in het bezit van een toestel. Als Tineke of neef Felix televisie wil kijken, gaan ze speciaal daarvoor bij Ton op bezoek - een situatie die je je nu nauwelijks meer kunt indenken. Er is ook veel gepraat en geschreven over de interieurs die in de grappen te zien zijn, met hun Picasso-vazen en stijlzuivere gedateerd-moderne meubels. Franquin zelf heeft zich altijd enigszins verwonderd over die aandacht: ''Het waren gewoon de meubels die bij mij thuis stonden.''

De fraaie heruitgave van *Ton en Tineke* is in twee edities te krijgen: een gewoon album met slappe kaft (f 7,50/145 Bfr) en een luxe editie, die in een oplage van 400 genummerde exemplaren verschijnt. Die laatste editie is op extra mooi papier gedrukt, maar je zult wel even moeten sparen: het boek kost f 150/2700 Bfr - maar voor die prijs is het wel door Franquin persoonlijk gesigneerd.

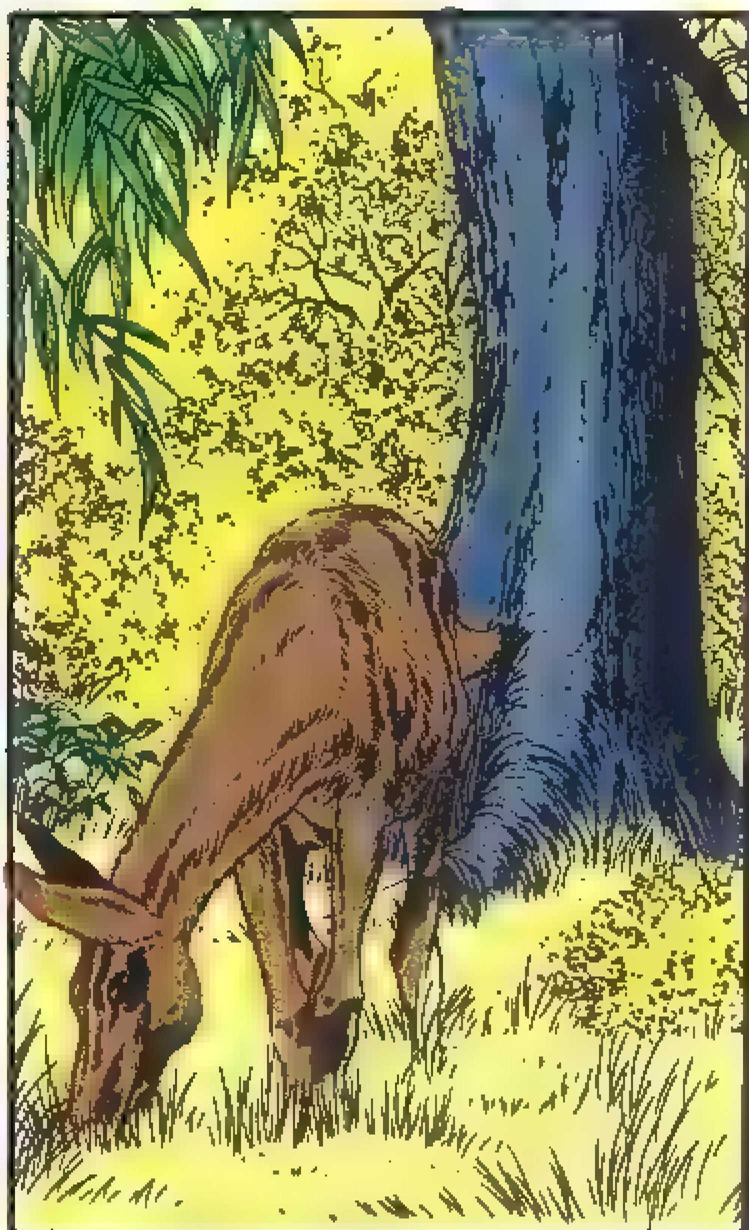


Bij uitgeverij Dupuis verscheen een herdruk van een van Franquins allereerste verhalen, *Radar de Robot*. De eerste pagina's van het verhaal werden nog door Jije getekend, in die jaren de belangrijkste tekenaar van het weekblad Robbedoes. Hij was een soort *godfather* voor de jonge tekenaars van het blad, van wie sommigen, zoals Morris en Franquin, later minstens zo beroemd werden als hun leermeester.

In 1947 wilde Jije gaan reizen. Hij verdeelde zijn stripfiguren onder z'n jonge collega's: Eddy Paape kreeg *Jan Kordaat*, Victor Hubinon *Blondie en Blinkie* en Franquin *Robbedoes*. Franquin wist zich uitstekend van zijn moeilijke taak te kwijten, zoals iedereen nu opnieuw kan nalezen in *Radar de Robot*, een prachtig document waarin de lezer op de voet kan volgen hoe de jonge tekenaar zich ontwikkelt en het vak in zijn vingers krijgt.



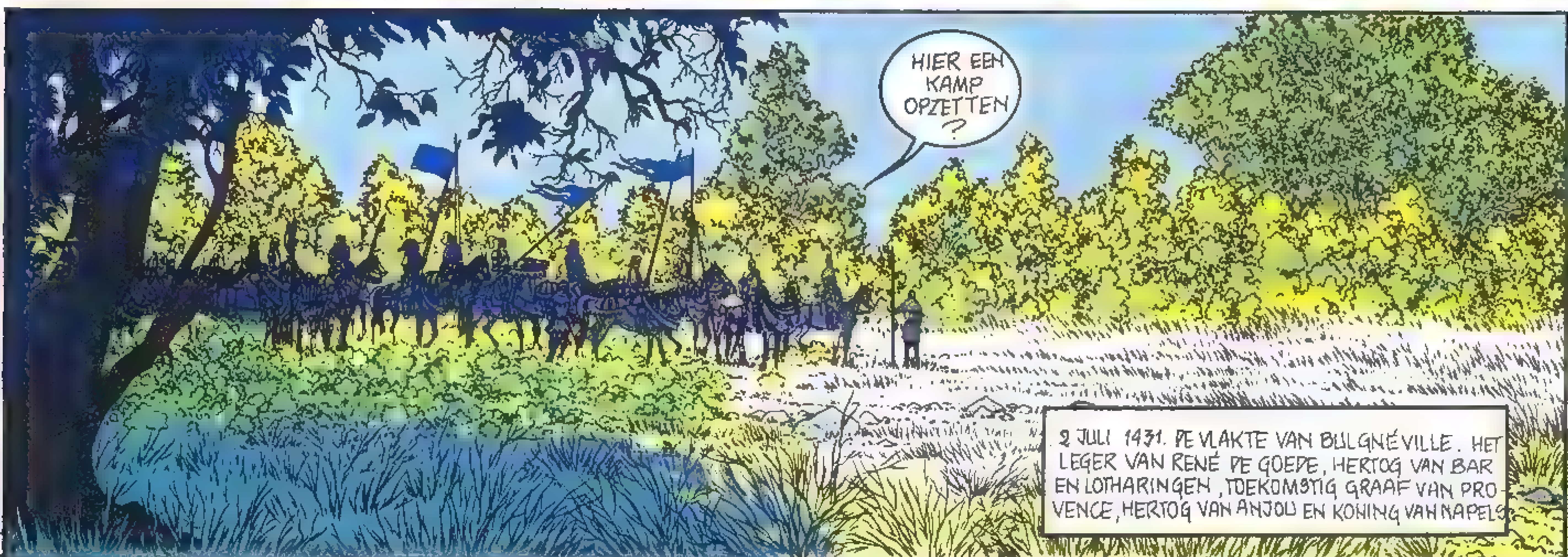
DE LAATSTE AANVAL

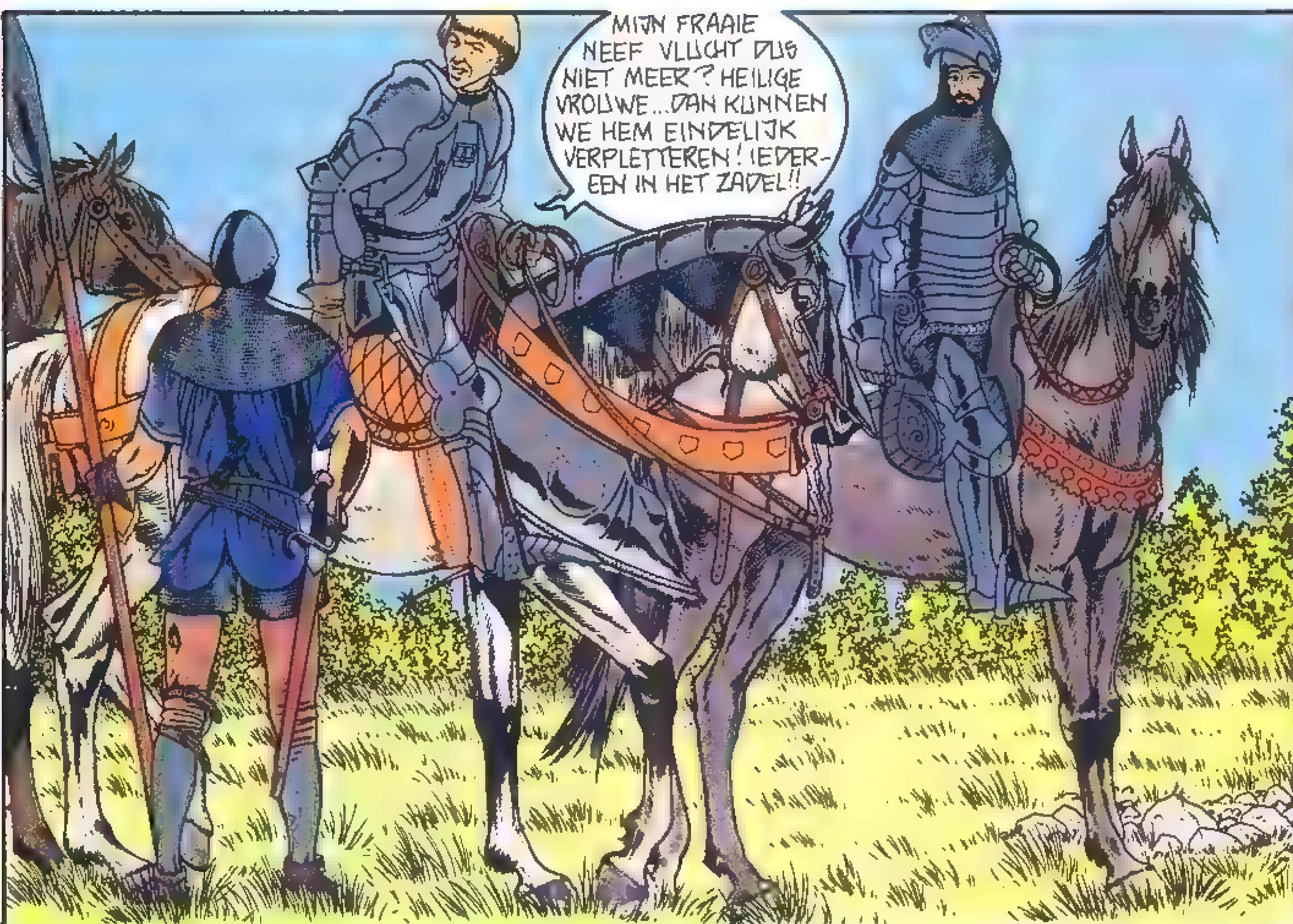


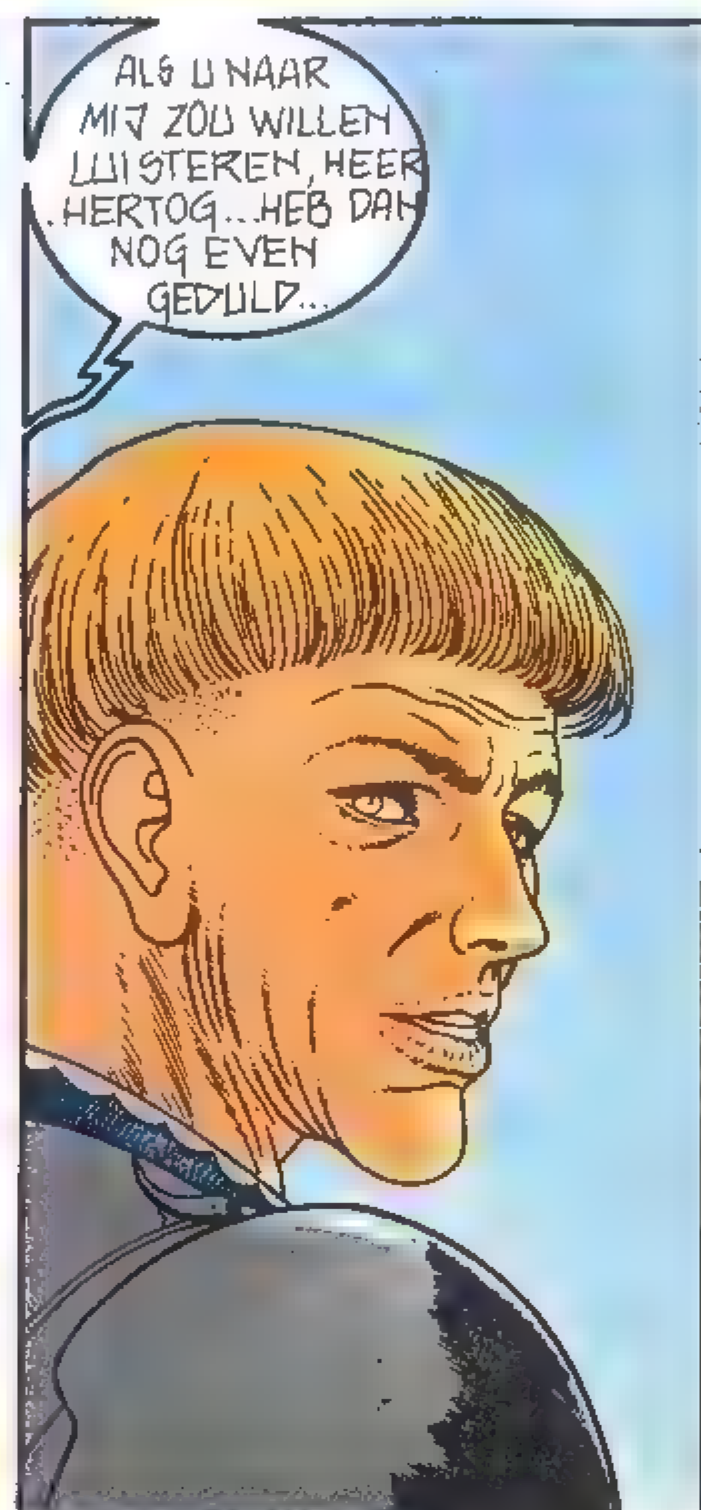








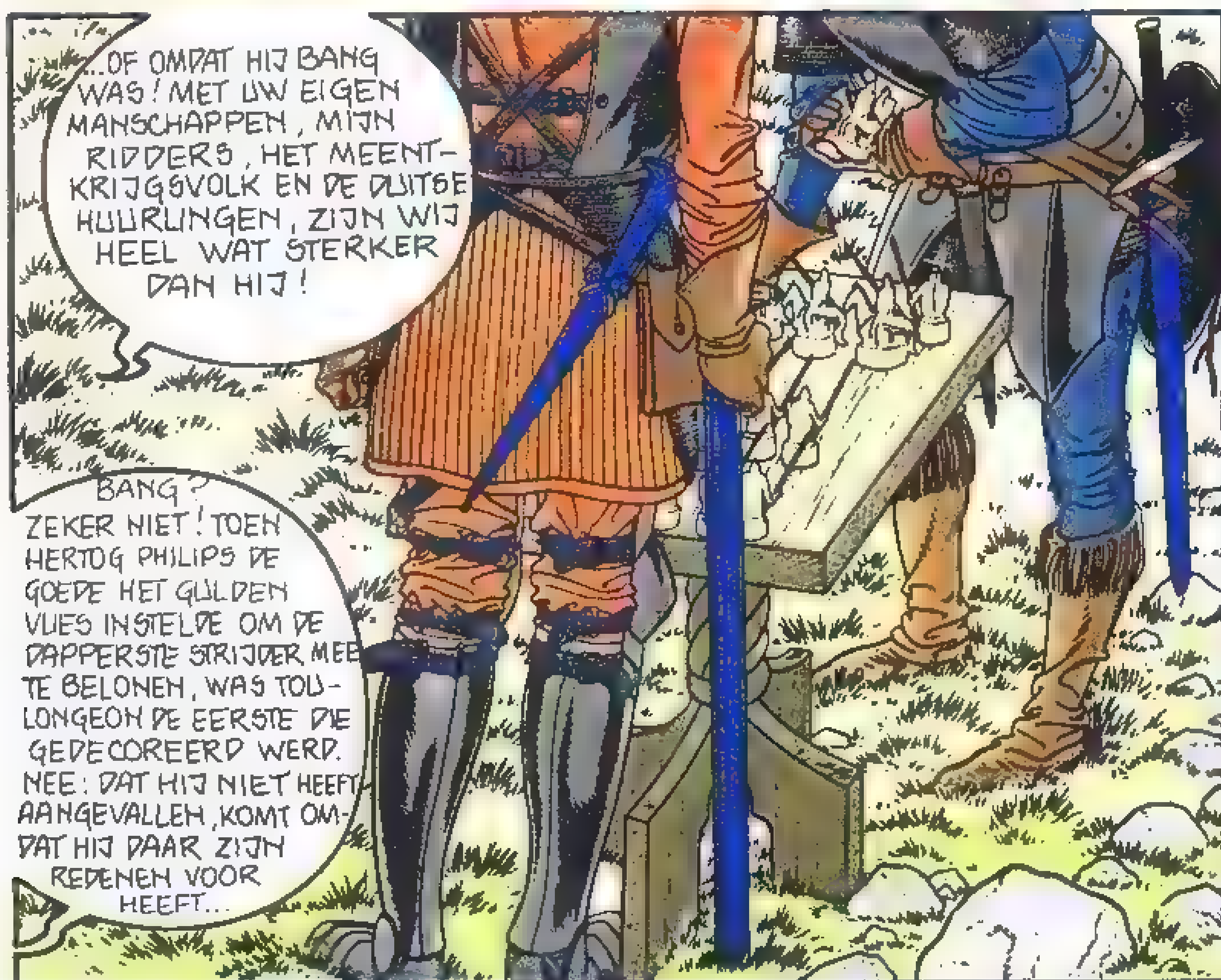





U WEET NIET ALS IK DAT HET EIGENLIJKE BEVEL VAN HET LEGER NIET IN HANDEN IS VAN UW NEEF, MAAR VAN MAARSCHALK TOULONGEON ...


... EN DAAR HEBT U EEN GEWELDIGE OVERWINNING BEHAALD, OPPERBEVELHEBBER!
... DIE IK GOED KEN: DEZE WINTER HEBBEN WE IN CHAPPES NOG STRIJD GELEVERD...


ZEKER, MAAR IK HEB ZIJN GEWELDIGE MILITAIRE INZICHT OOK KUNNEN BEOORDELEN. GELOOF ME, HIJ HEEFT BIJ NEUFCHÂTEL ALLEEN MAAR NIET MET ONS WILLEN STRIJDEN, OMDAT HET TERREIN HEM NIET AANSTOND!


...OF OMDAT HIJ BANG WAS! MET UW EIGEN MANSCHAPPEN, MIJN RIDDERS, HET MEENTKRIJGSVOLK EN DE DUITSE HUURLINGEN, ZIJN WIJ HEEL WAT STERKER DAN HIJ!
BANG? ZEKER NIET! TOEN HERTOG PHILIPS DE GOEDE HET GULDEN VLIES INSTELDE OM DE DAPPERSTE STRIJDER MEE TE BELONEN, WAS TOULONGEON DE EERSTE DIE GEDECOREERD WERD. NEE: DAT HIJ NIET HEEFT AANGEVALLEN, KOMT OMDAT HIJ DAAR ZIJN REDENEN VOOR HEEFT...


U KUNT ALLES GOED VERWOORDEN HEER EN MEN BEWEERT DAT U EEN EXPERT BENT IN DE KUNST VAN HET TOERNOOI, MAAR IN OORLOGSTIJD KOMT ER MEER KIJKEN. MEN WINT NIET MET WOORDEN, MAAR MET EENVOUDIGE LANSEN!

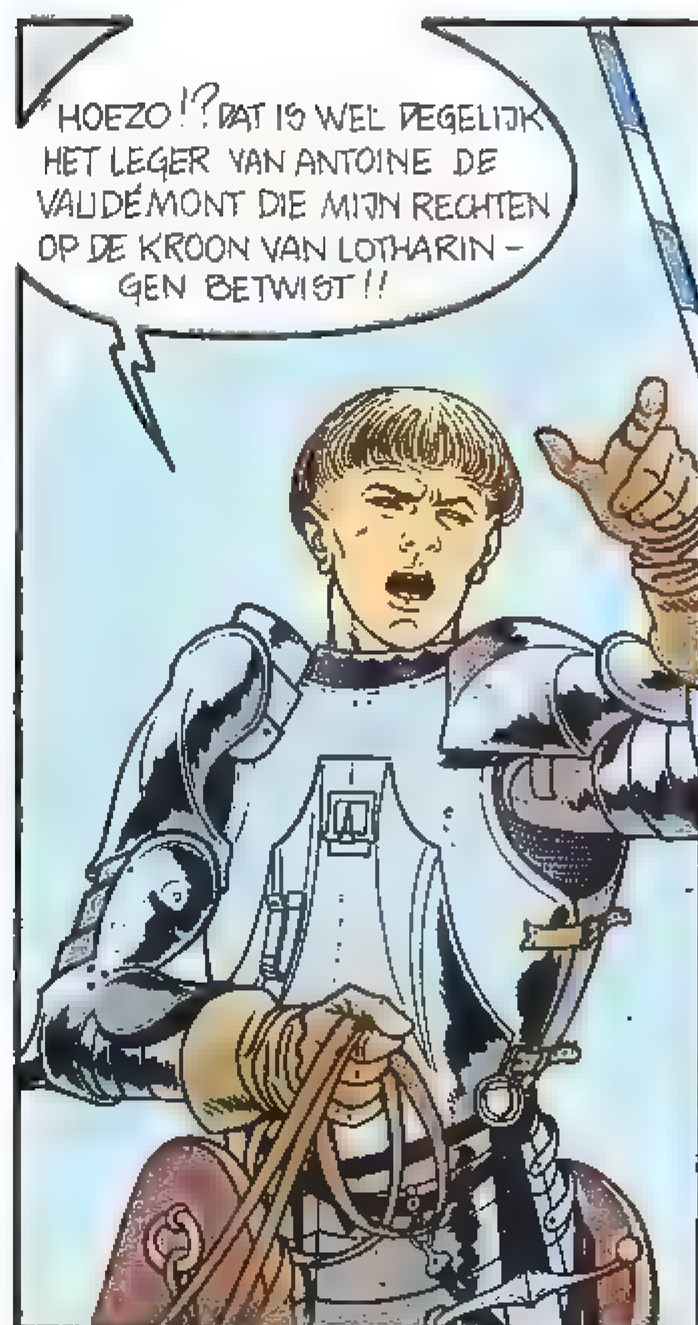

EN DUS GAAN WE ...
U GAAT TE VER, OPPERBEVELHEBBER!!


DE KONING HEEFT U ALS RAADGEVER EN NIET ALS MIJN VOOGD GEZONDEN. HET GAAT OM DE OPVOLGINGSKWESTIE VAN LOTHARINGEN EN HET BETREFT HIER DUS UITSLUITEND MIJ ZELF!


BENT U DAAR WEL ZEKER VAN?
?!

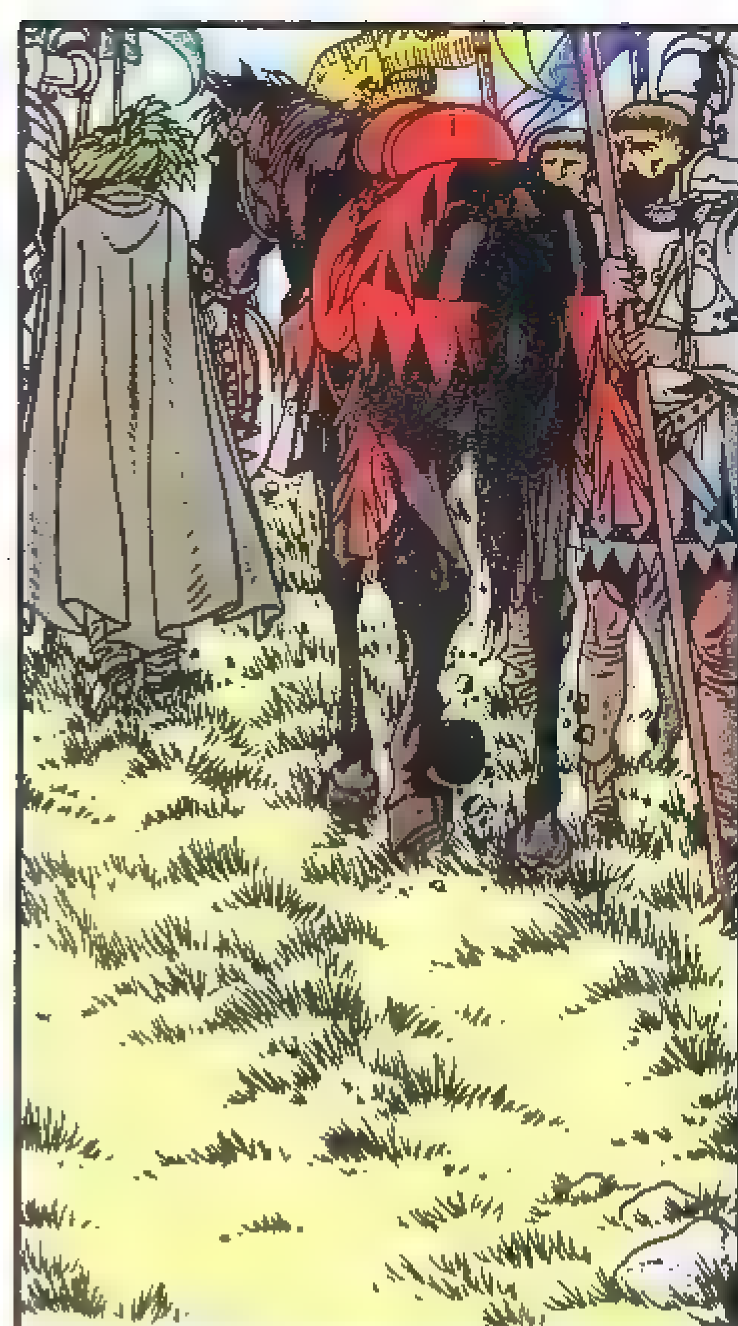
P. Tarral
F. Giroud

DE LAATSTE AANVAL







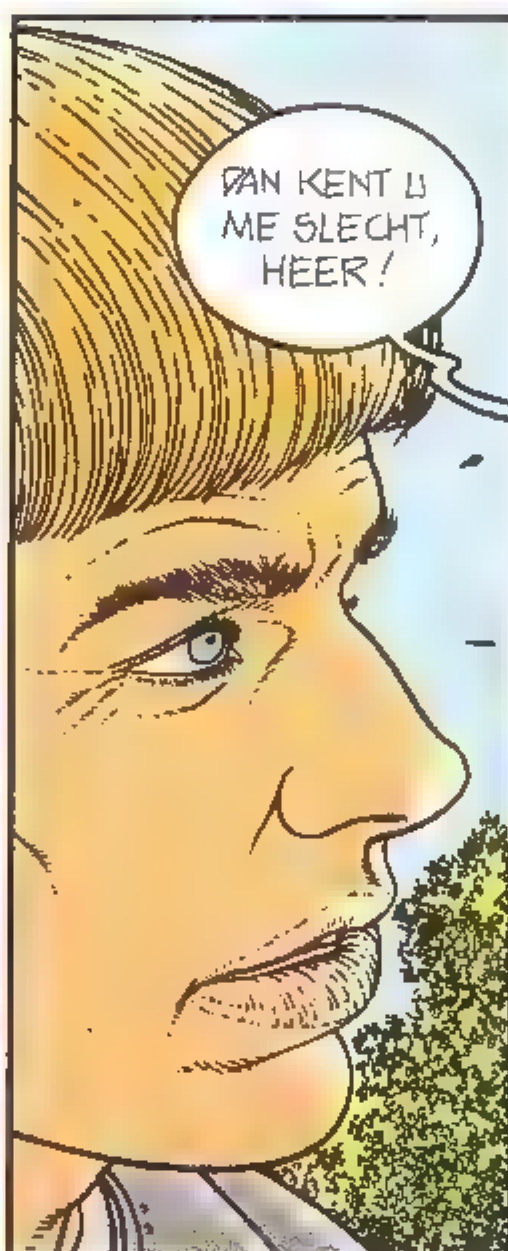












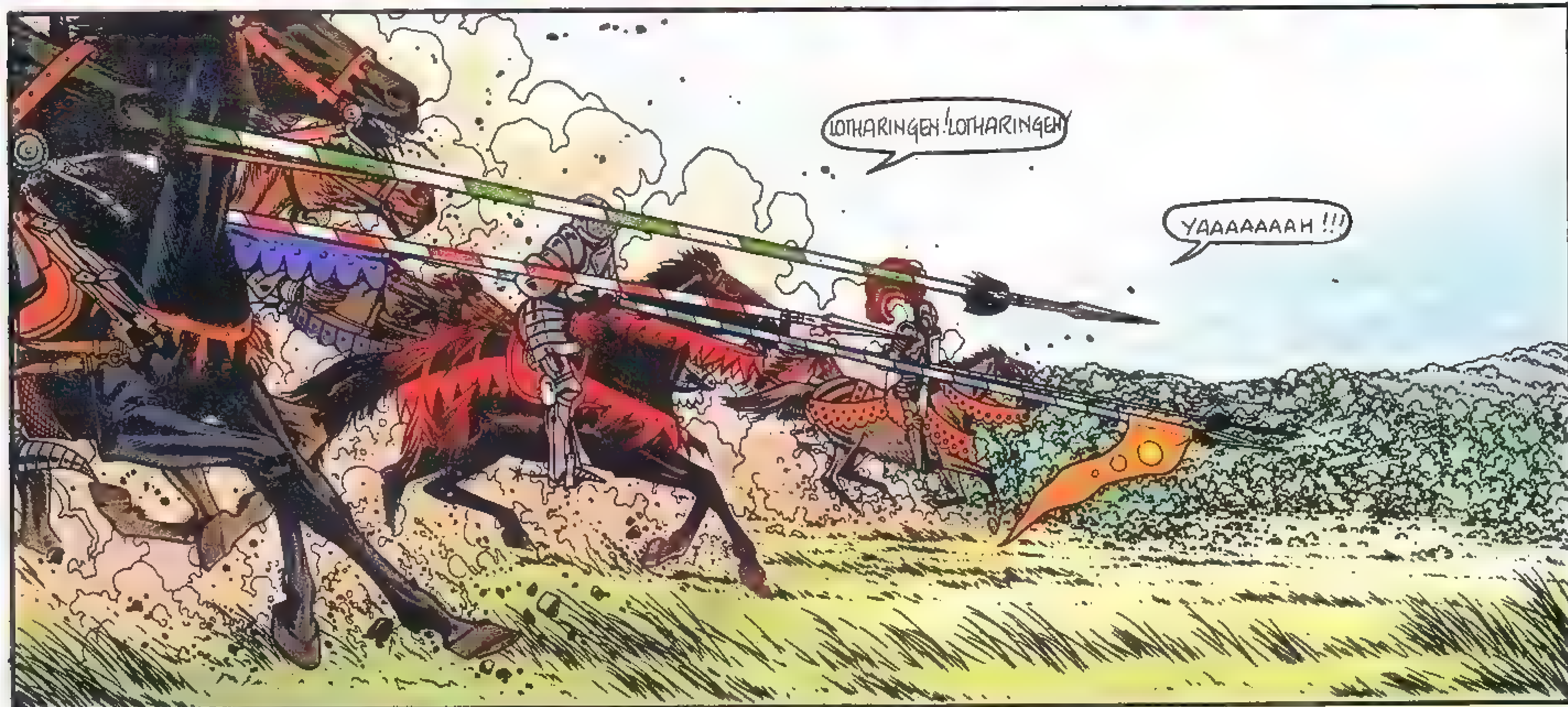


DE JONGE HAAN ZOU HET KAKELEN MOETEN LATEN! DEZE ZAAK ZIT EVEN SLECHT IN ELKAAR ALS IN AZINCOURT!

...EN DAAR WERDEN DE ZELFDE VERGISSINGEN GEMAAKT ALS VOORHEEN IN CRÉCY EN POITIERS!

JA! DIE HEETHOOFDEN HEBBEN NOG NIETS GELEERD! WIJ HEBBEN ZO TE ZIEN DE STOMSTE EDELEN VAN HET WESTEN!

MAAR HET IS TE LAAT OM TERUG TE TREKKEN. DUS... ER OP AF!!!

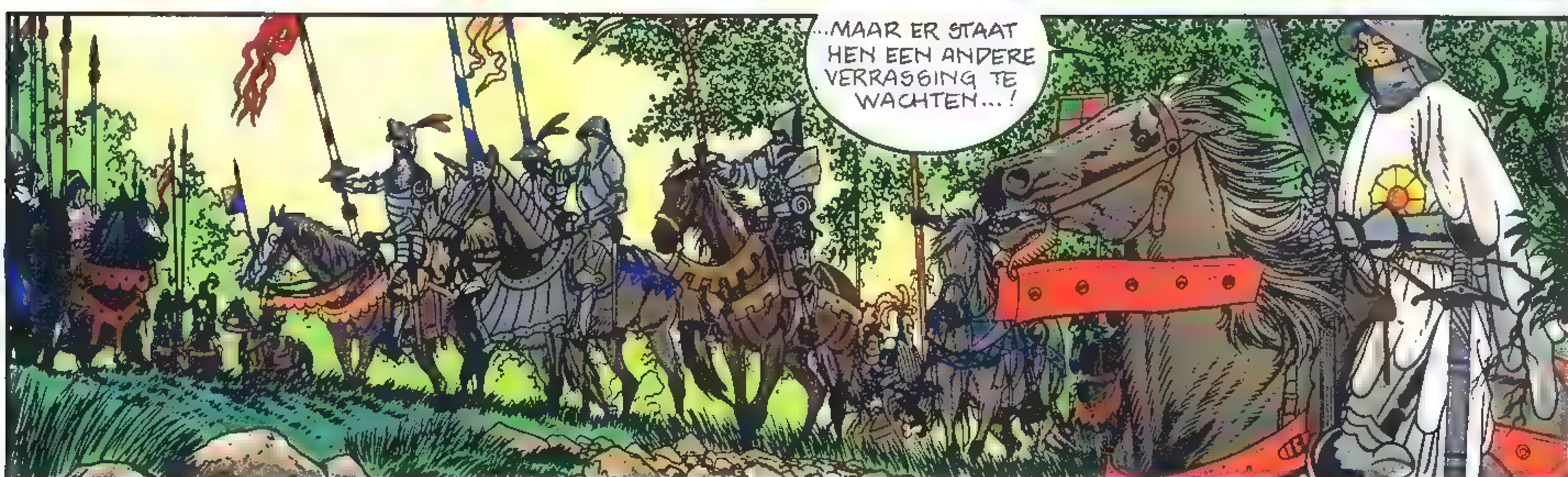




DE LAATSTE AANVAL



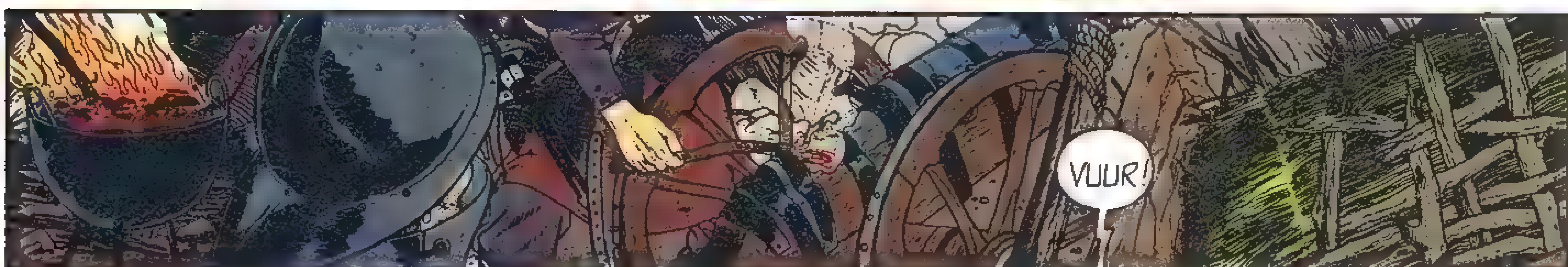


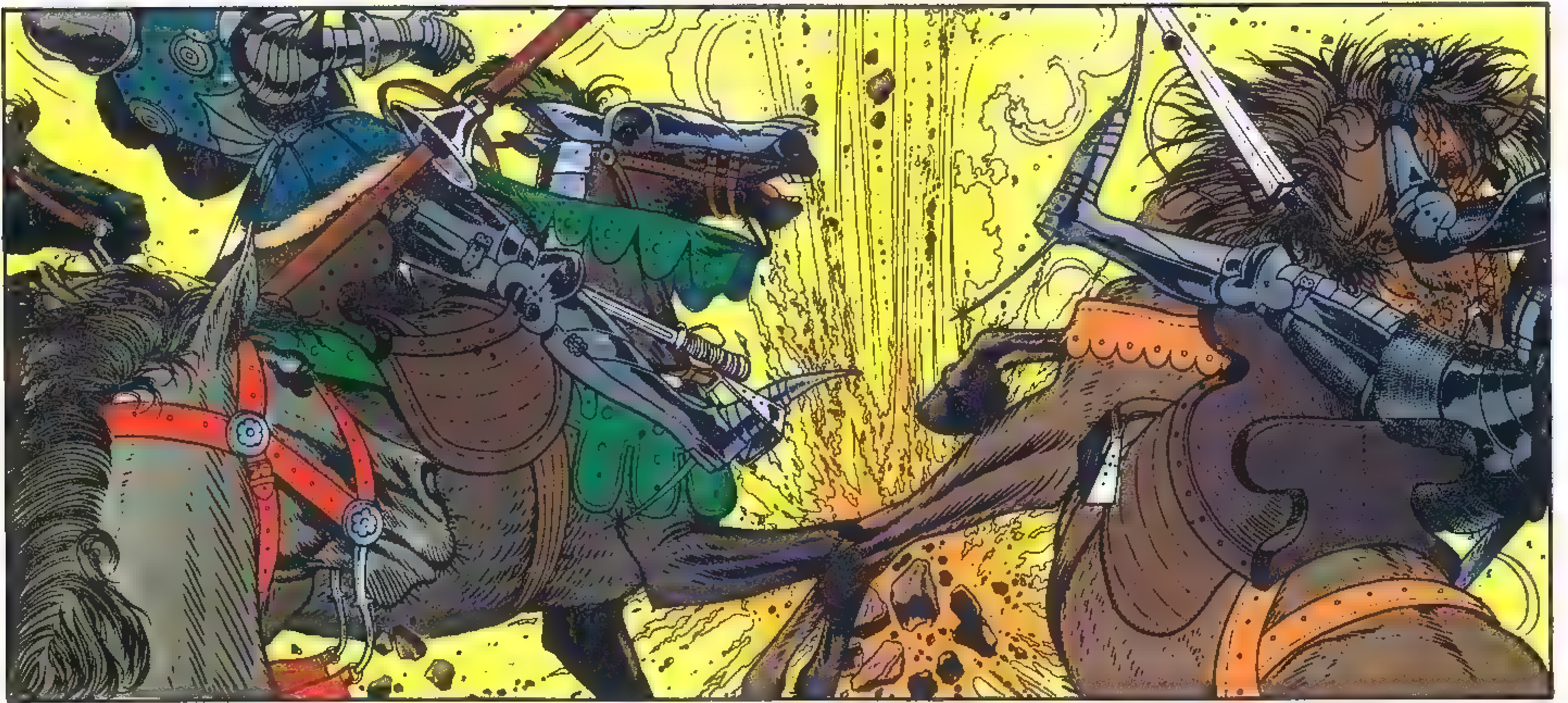




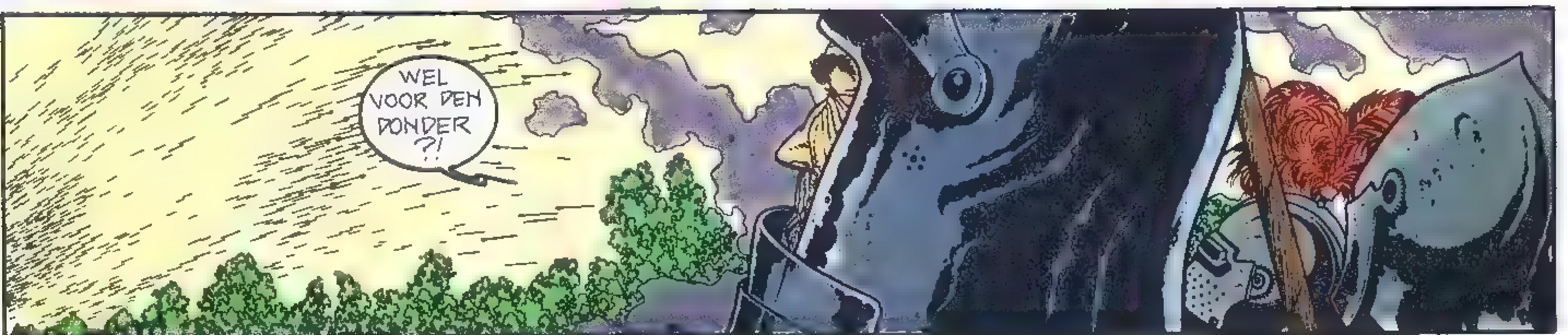




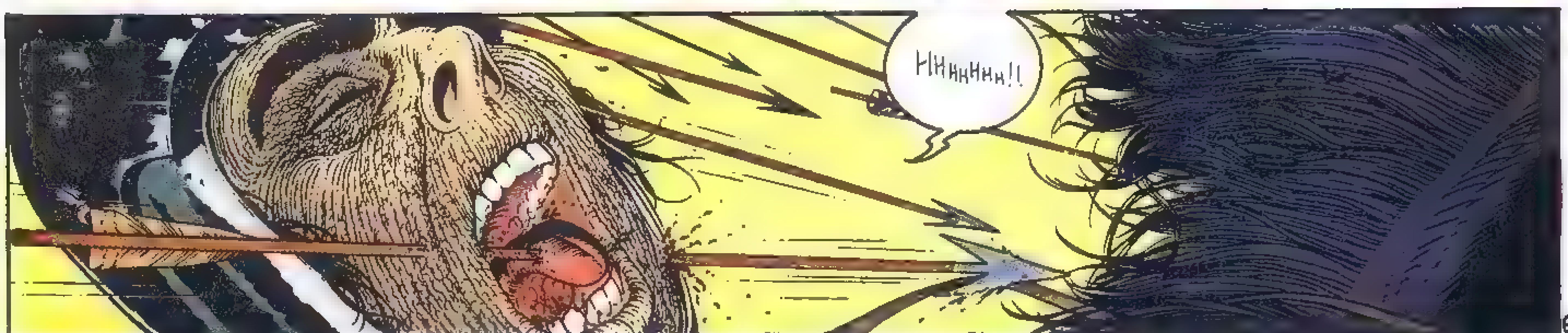




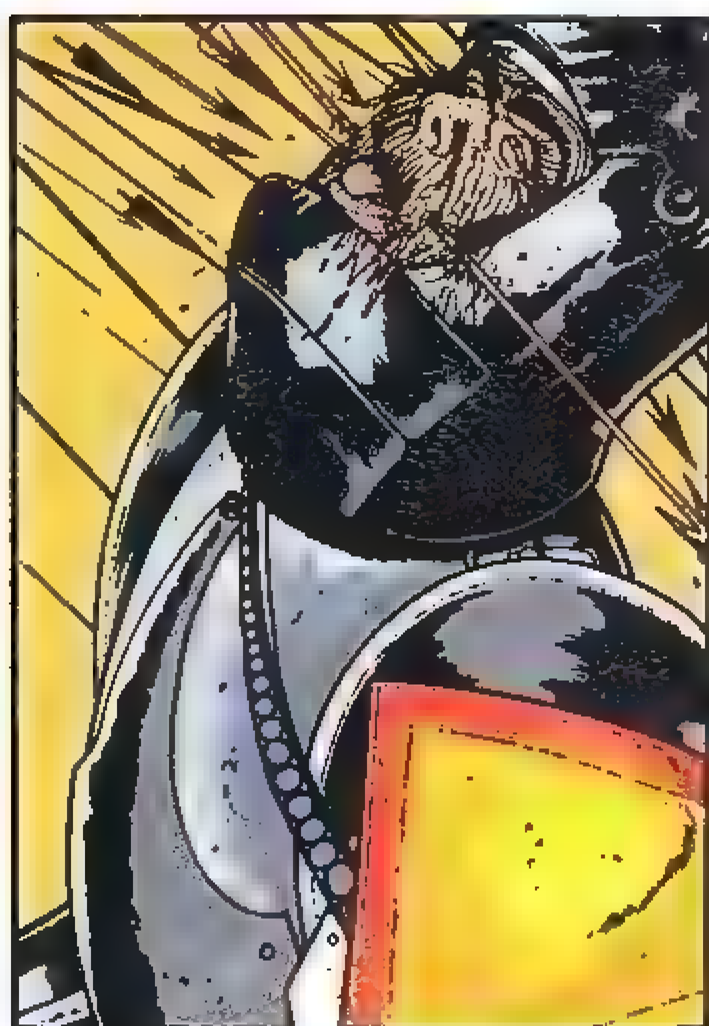

NU JULLIE!


WEL VOOR DEN DONDER ?!


WEG HIER! WEG HIER!
RETTE SICH, WER KANN!!
WEG HIER!
KOM TERUG, STEL-LETJE LAFAARDS!


HHHHHHH!!

DE LAATSTE AANVAL















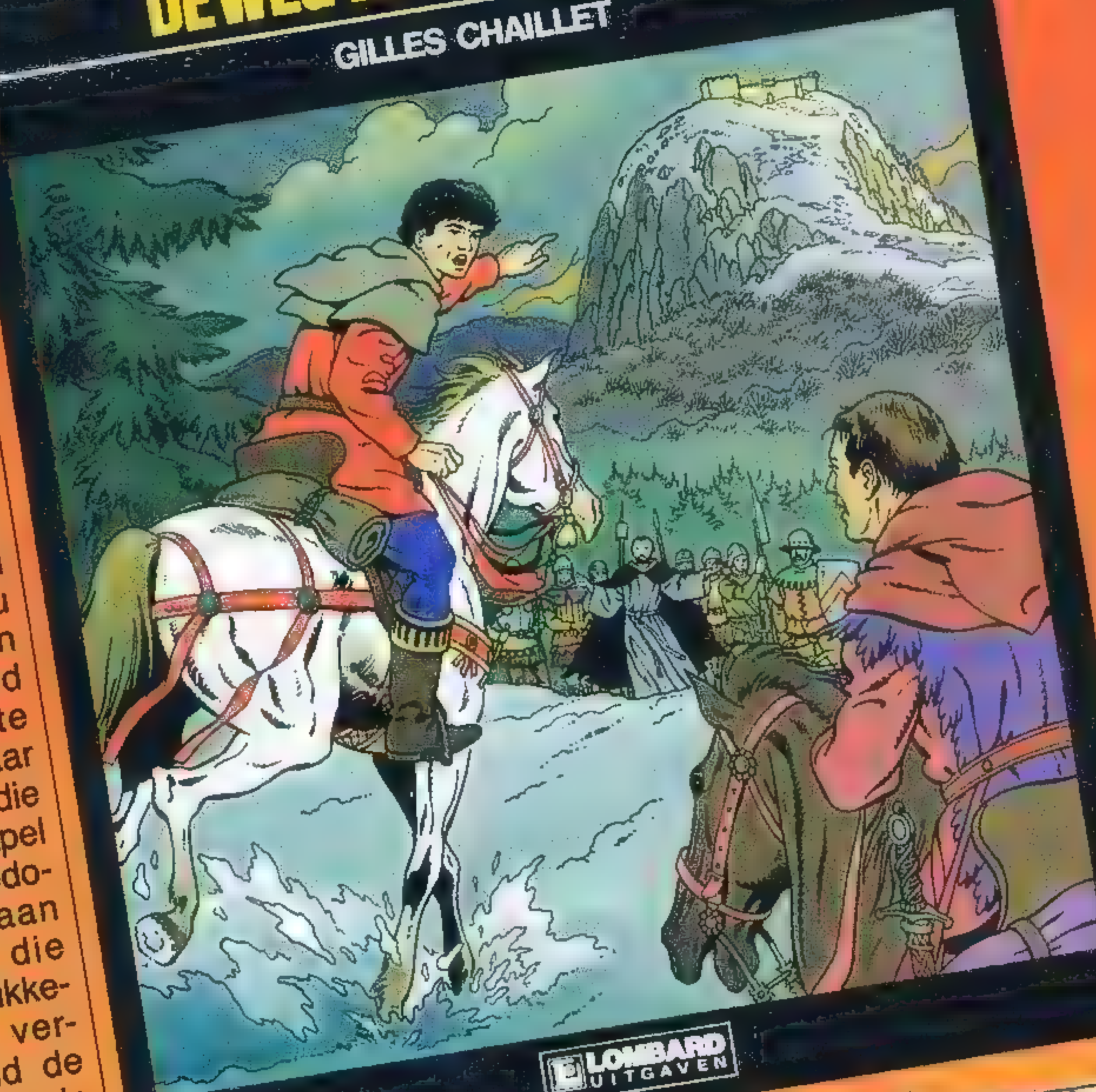
7

JARRAL-Philippe 1989-
Sc: GIROUD franck

einde

PAS VERSCHENEN

door
G. Chaillet
Album nr 8

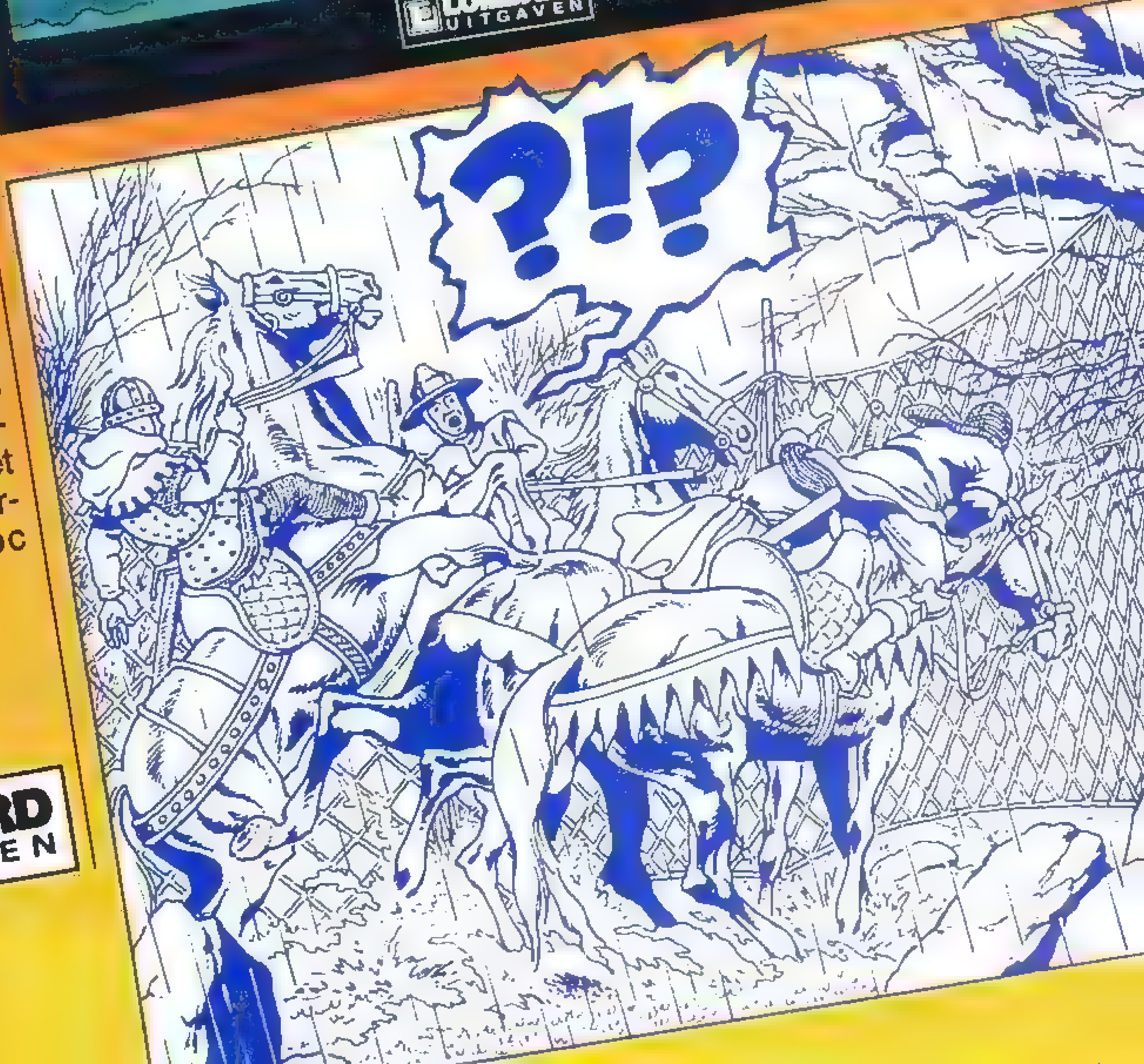


Vasco is er in geslaagd Pierre terug te vinden, het zoontje van Barbazan, de maarschalk van Carcassonne. Maar die laatste heeft zich niet aan zijn afspraak gehouden (zie De Duivel en de Kathaar). En nu wordt de jonge Italiaan elke nacht geteisterd door de vreselijkste nachtmerries. Alsmaar ziet hij de Katharen, die het op de brandstapel uitgillen, en de meedogenloze Dominicaan broeder Eudes, die overal zijn verschrikkelijke boodschap verspreid: «Verbrand de Katharen! Werp hen in het reinigende vuur.». Broeder Eudes is op weg naar Castelbouc en hij beraamt de meest duivelse plannen. En toch wil Vasco proberen Pierre naar Carcassonne te brengen, ondanks de inquisiteur, ondanks de hardnekkige tegenwerking en ondanks het Engelse leger dat overal in de Languedoc rondzwerft.

48 pagina's kleur
145 BF / 7,50 fl

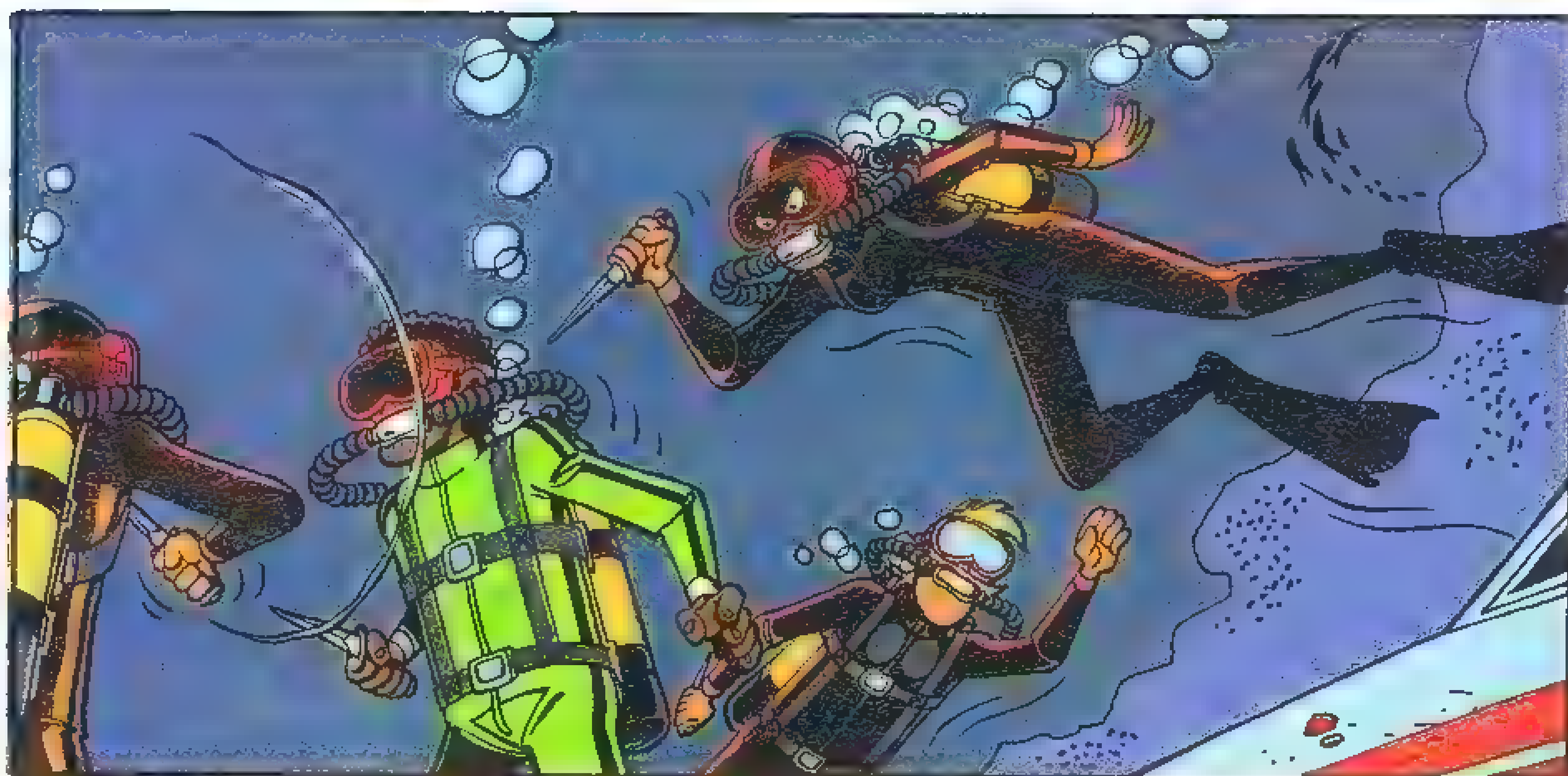
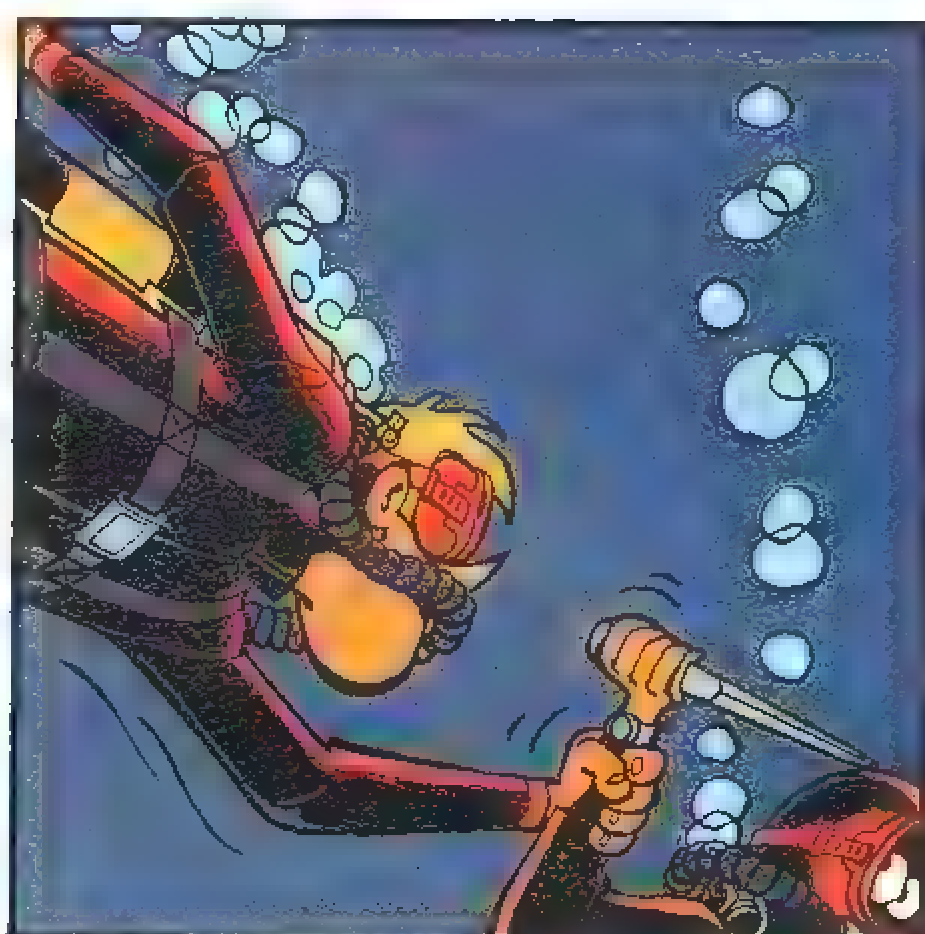
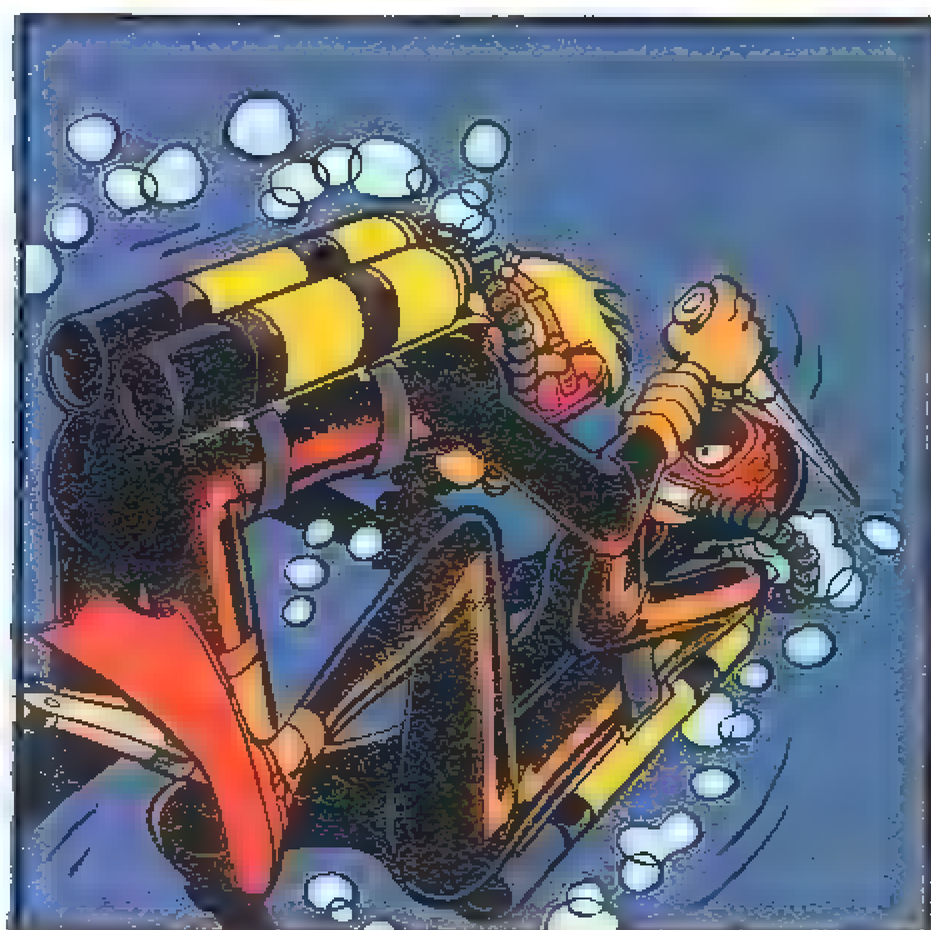
LOMBARD UITGAVEN



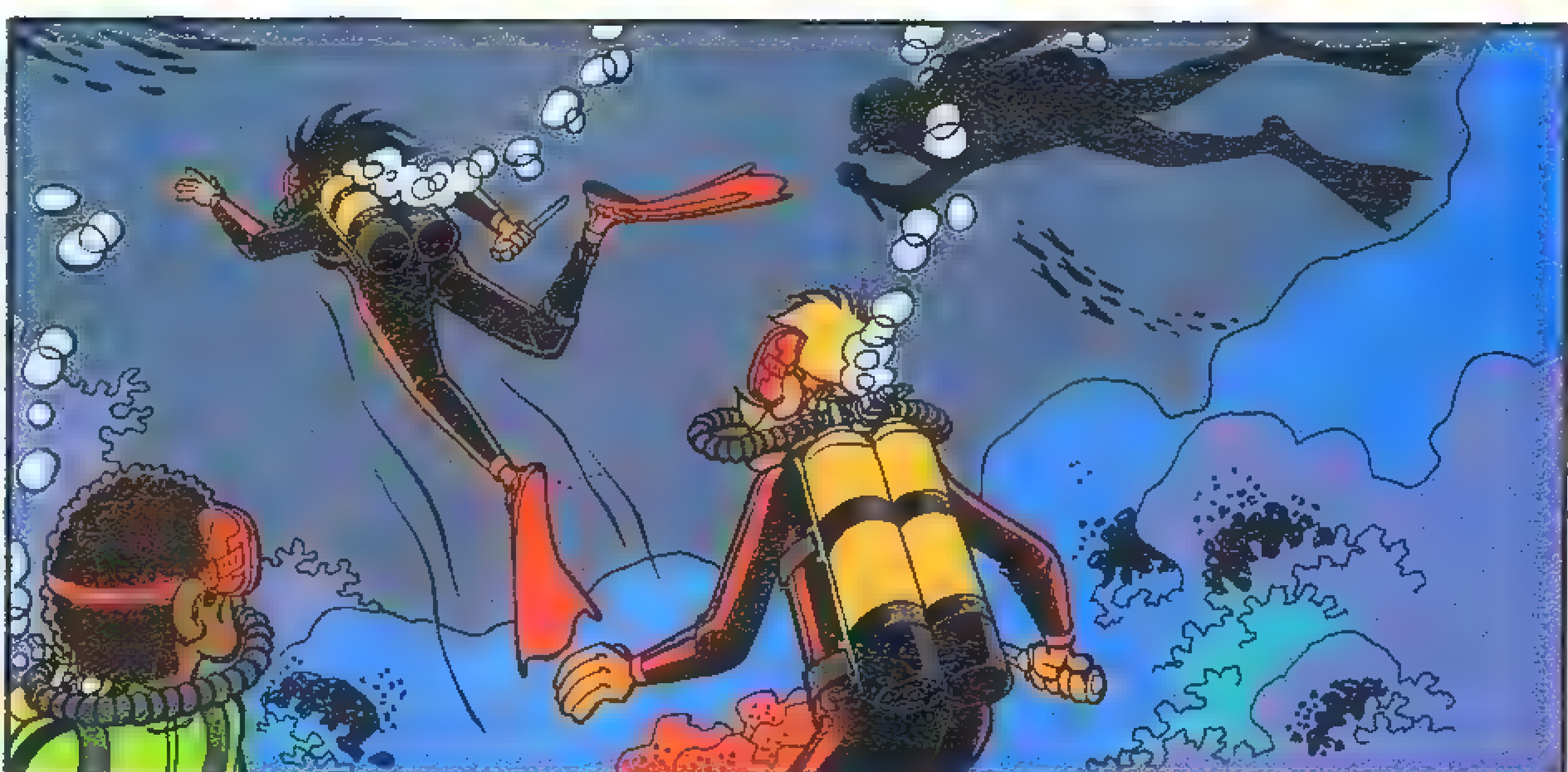


Bédu
B. de Groot

CLIFTON MATOUTOU-FALAISE



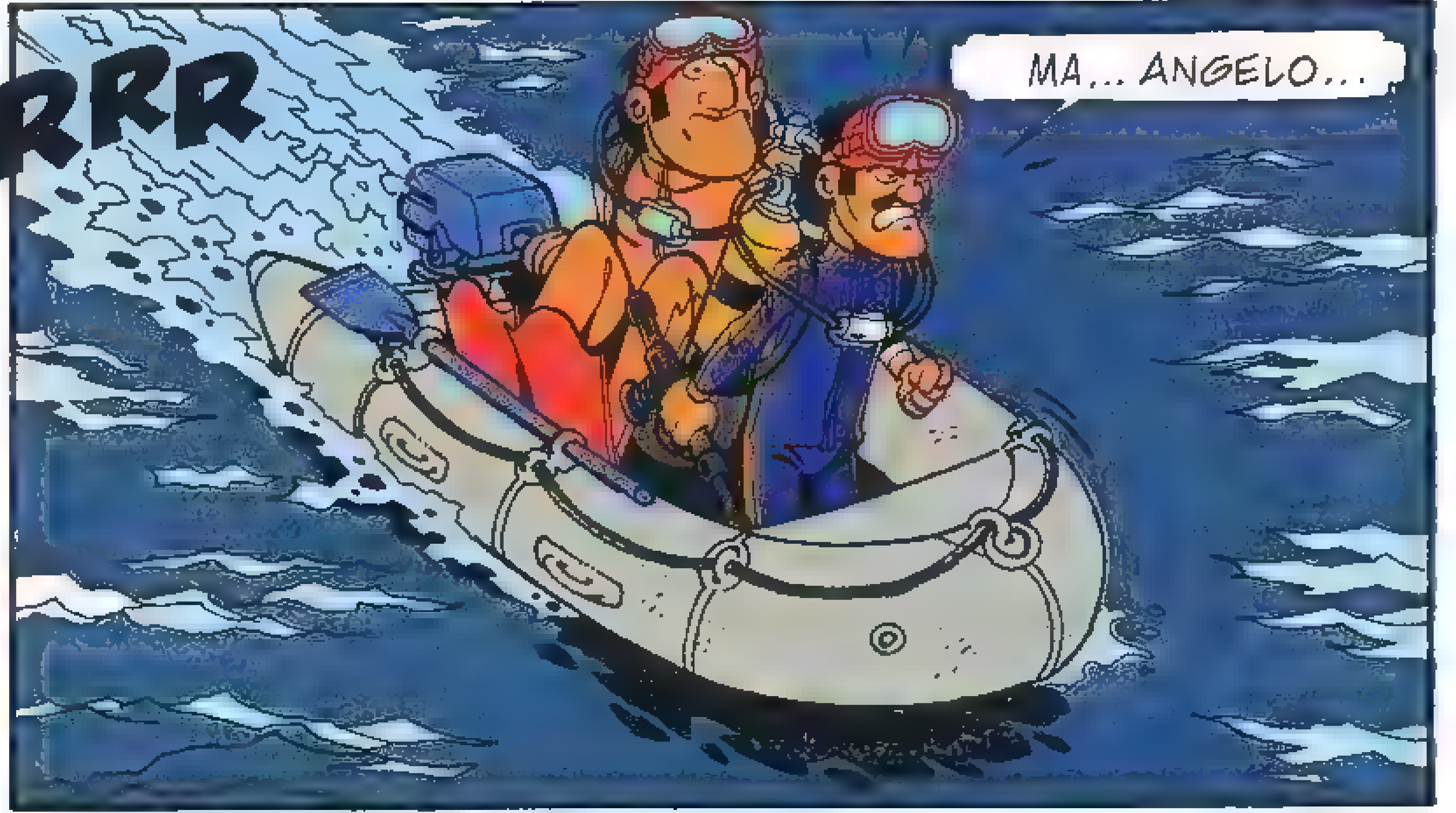





SAMENVATTING: Onze vriend heeft de koffer opengekregen... de dokumenten liggen erin! Clifton steekt ze meteen in zijn duikerspak! Maar er wachten hem vier kikvorsmannen, gewapend met messen, op bij de uitgang: een gevecht is niet te vermijden...









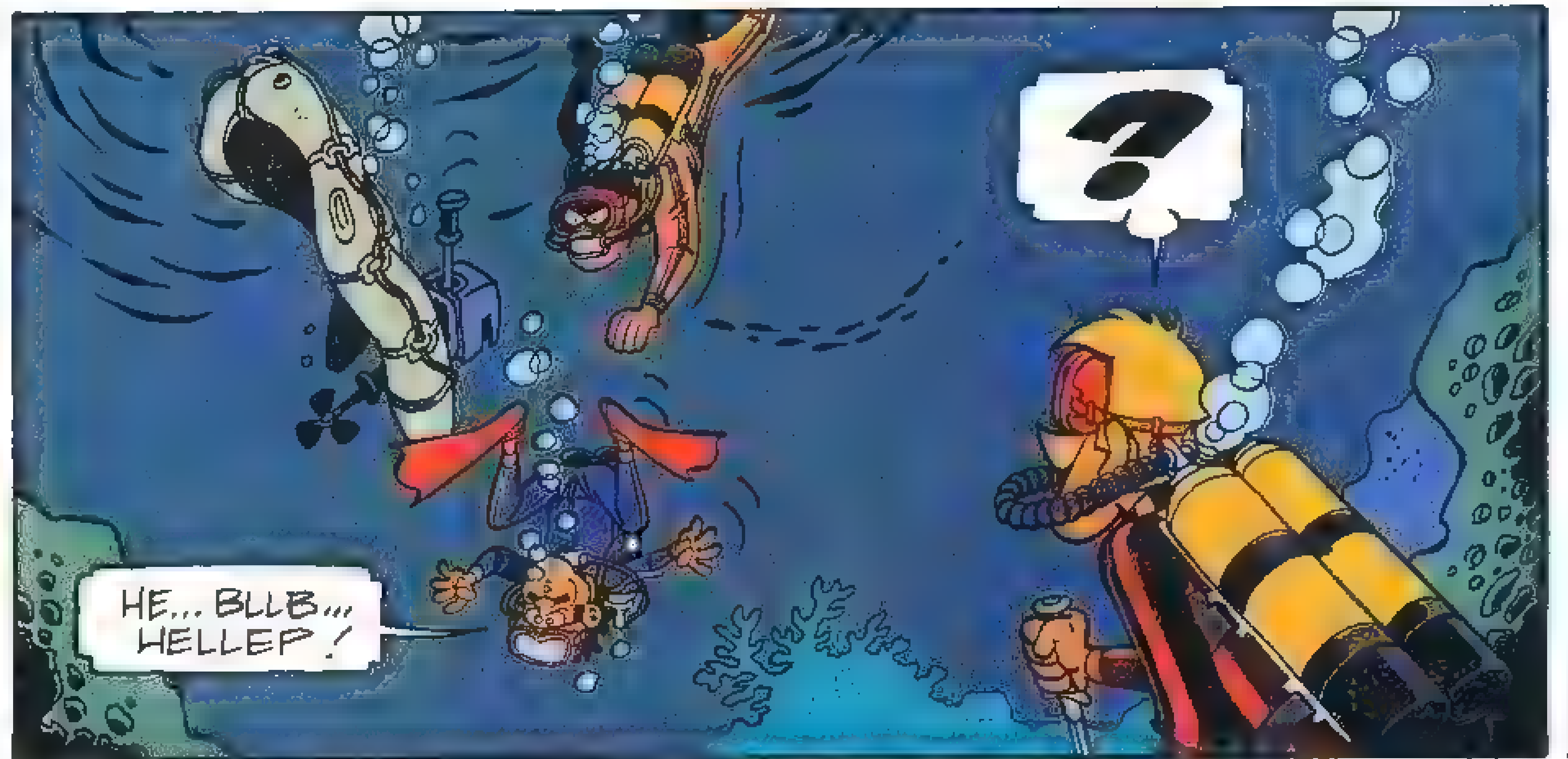






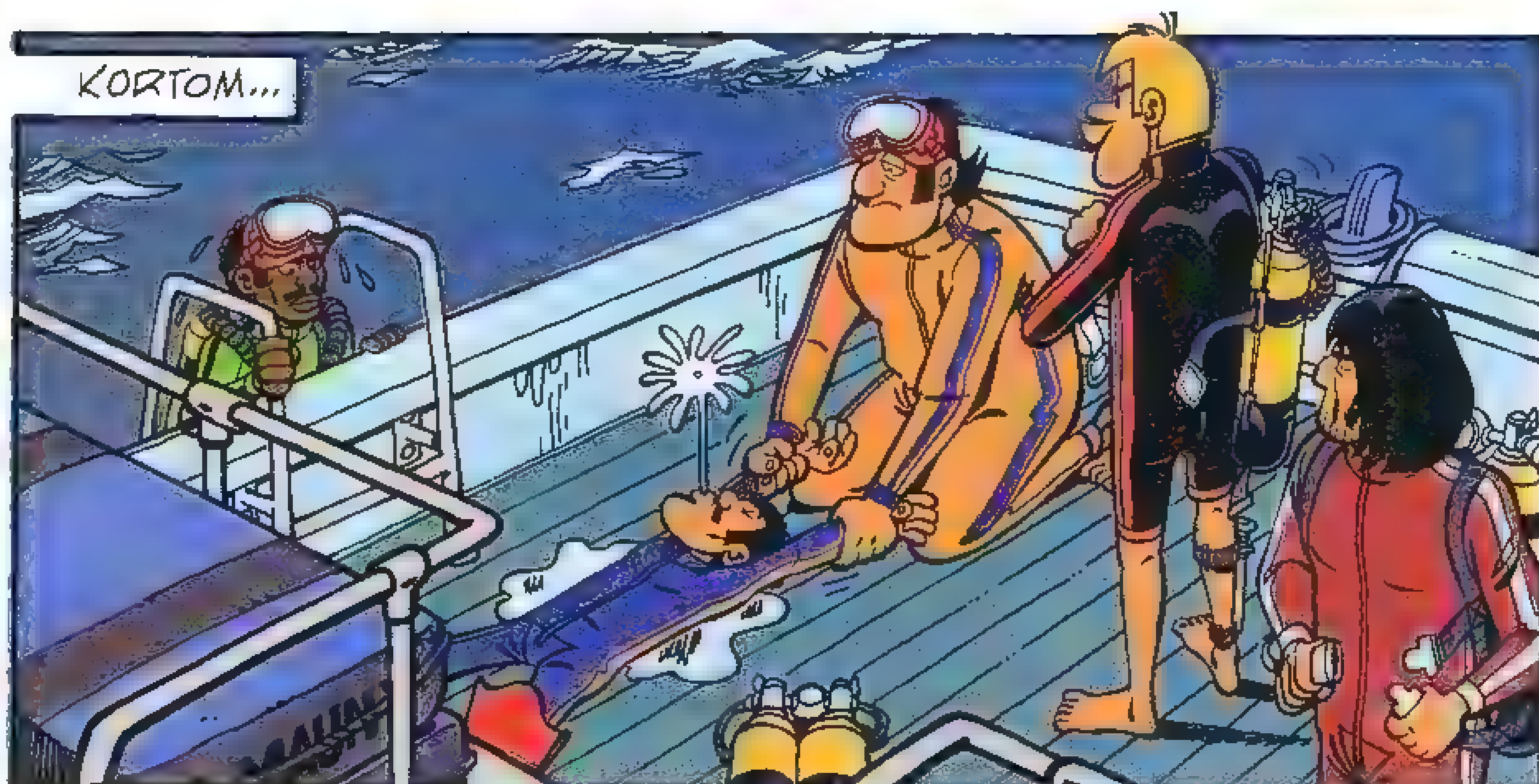






CLIFTON

PAS VERSCHENEN BIJ DE LOMBARD UITGAVEN! LAATSTE VOORSTELLING

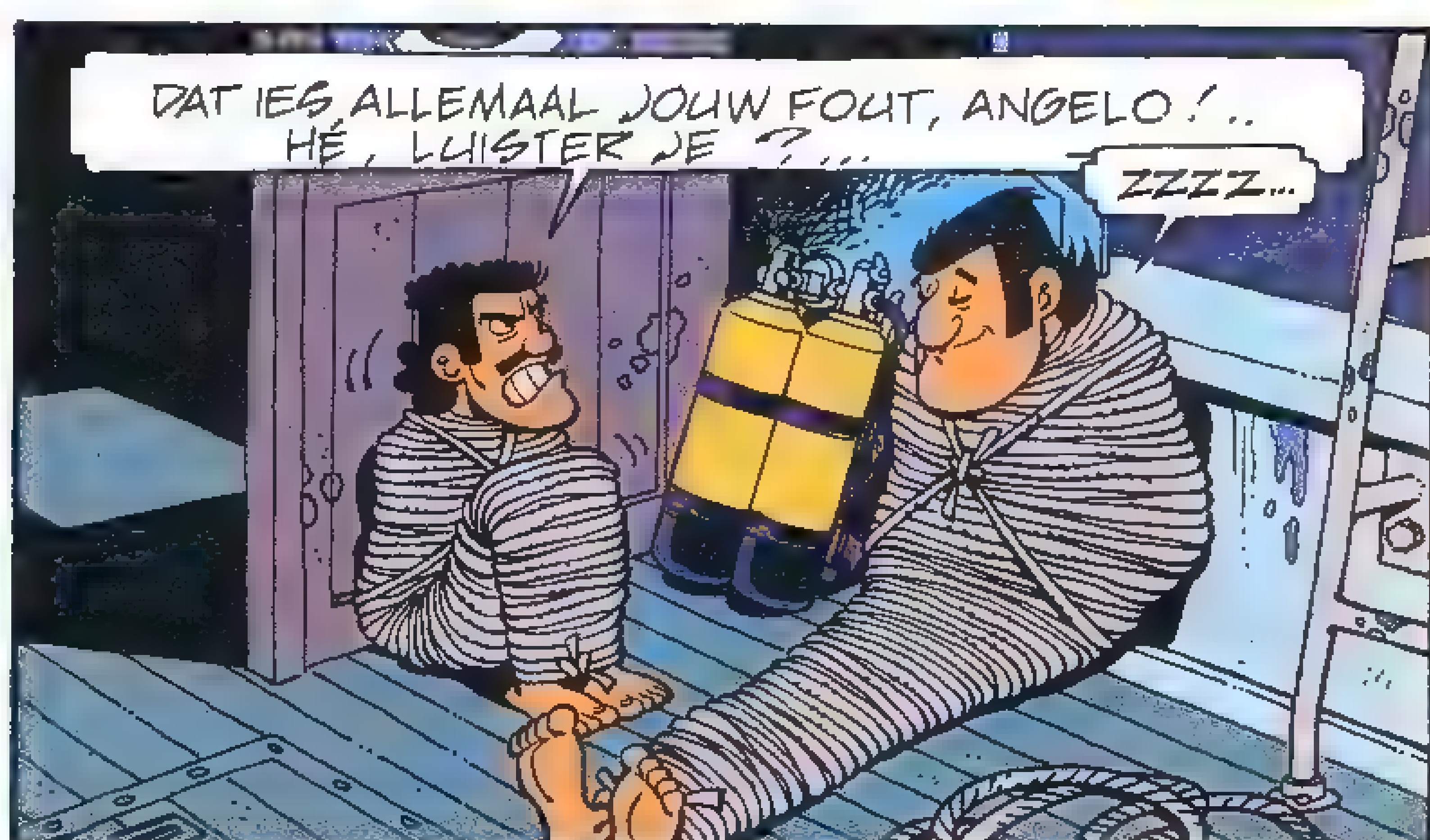














wordt vervolgd

P. Tranchand
F. Corteggiani

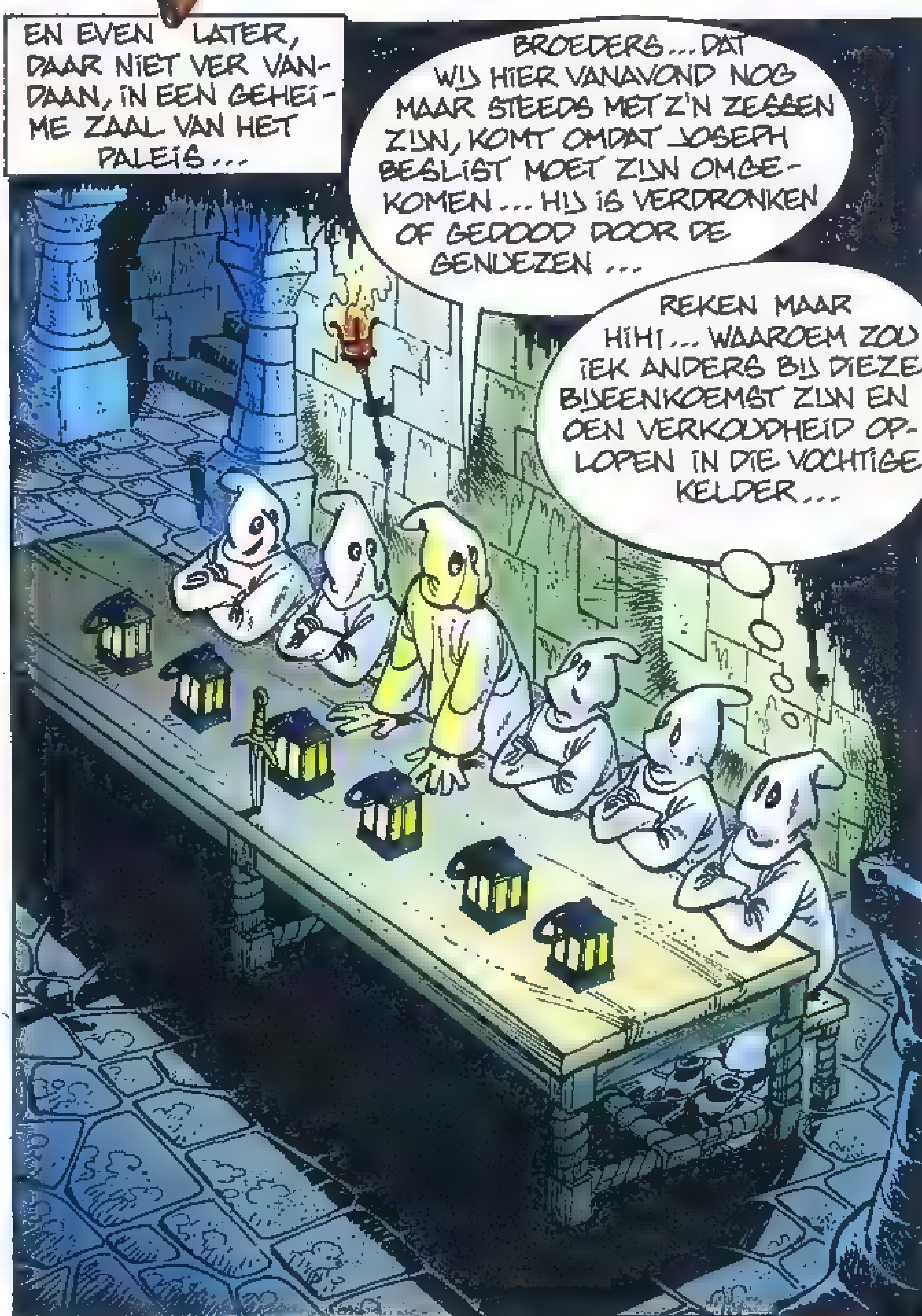
MARINE *VALSTRIK OP CORSICA*













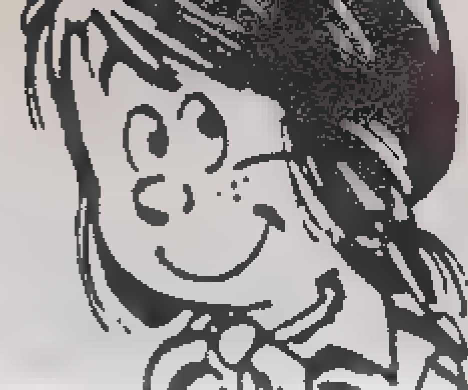






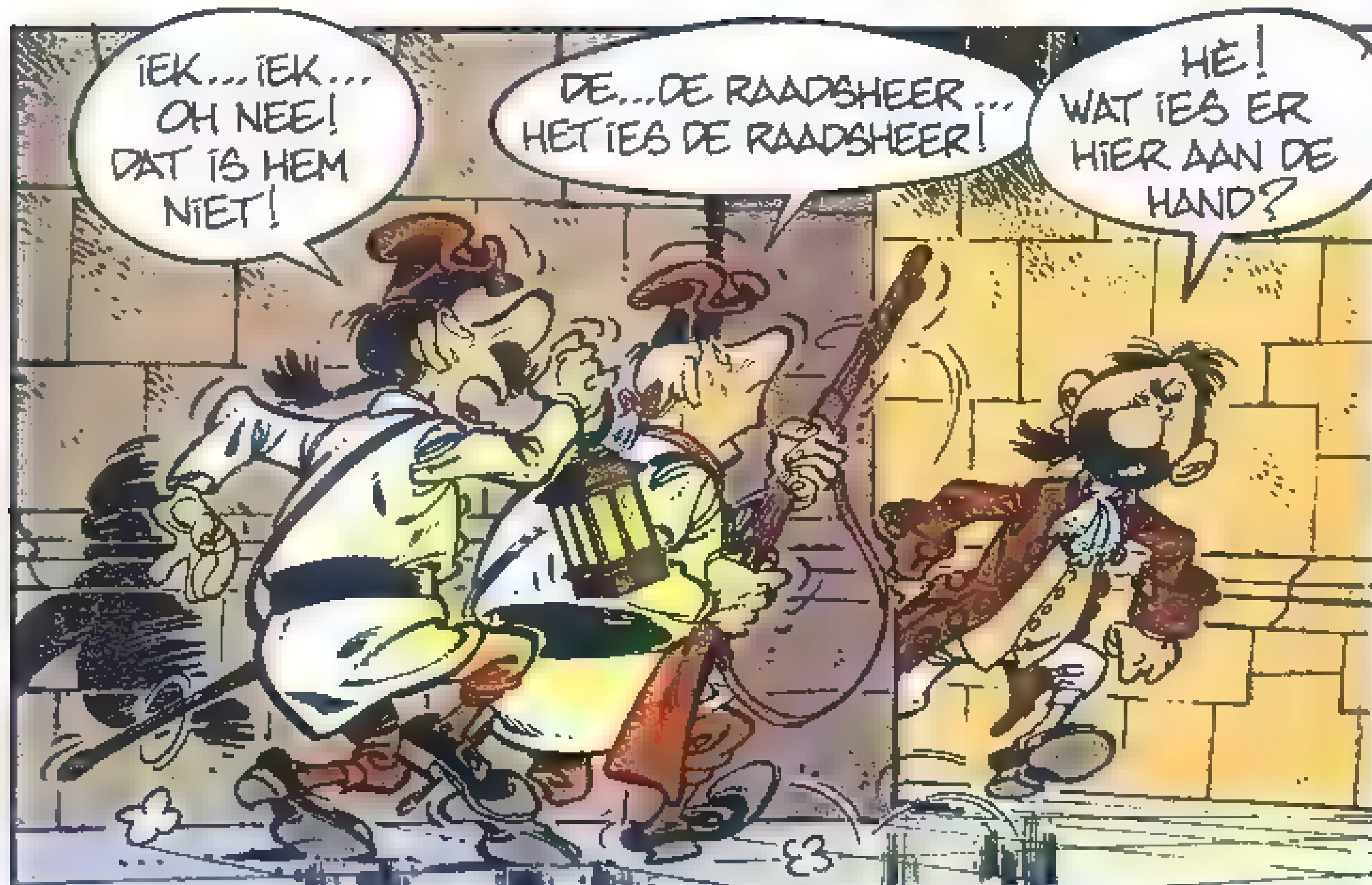


SAMENVATTING: De Corsicaan legt onze vrienden uit dat de Duivelsgrot slechts opengaat gedurende de twaalf slagen van de nacht van Kerstmis... Kapitein Tafia brengt hem erheen! Ondertussen, in het paleis van de gouverneur van Bastia...





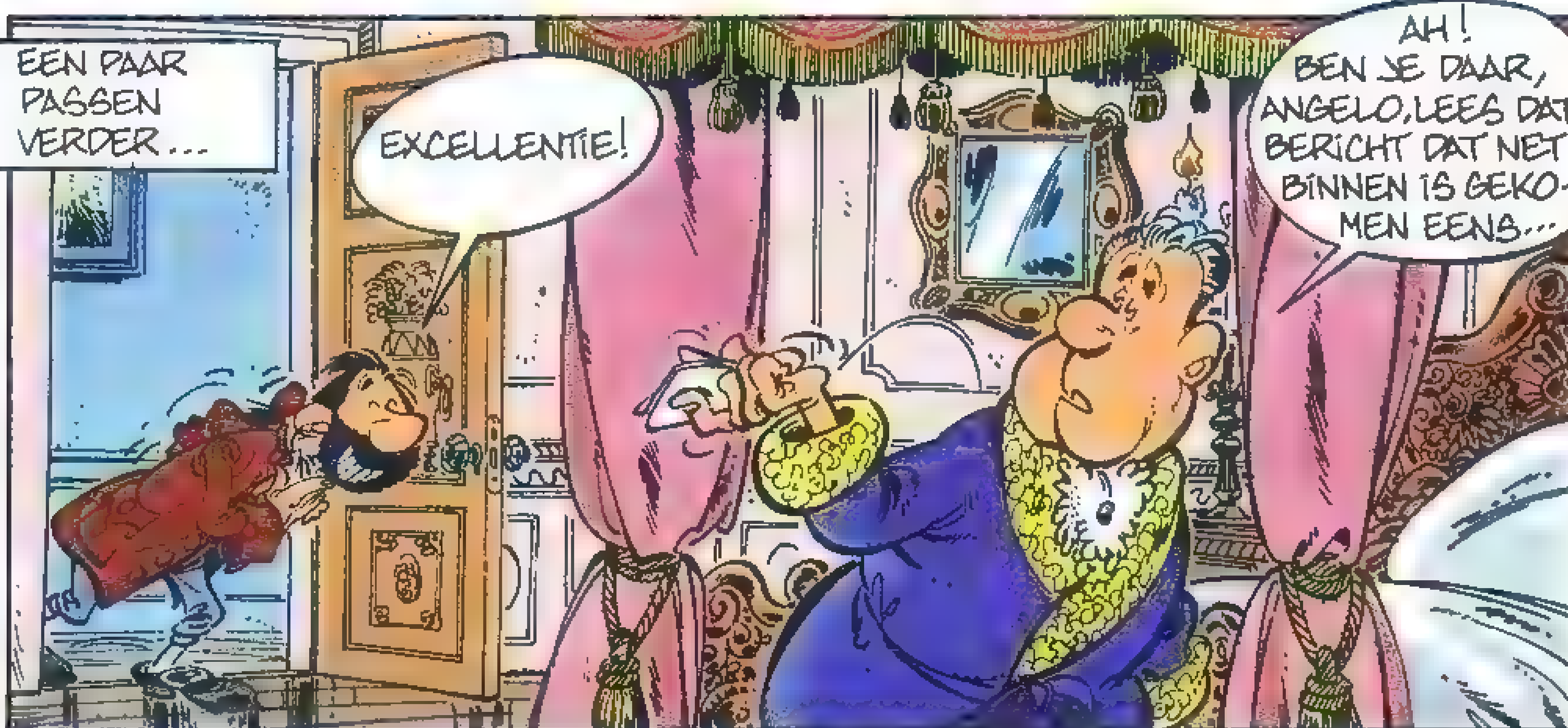















GAAAAP... ZOEIETS DACHT IEK OOK AL... DIE GEZWOERENE WAARVAN JIJ HEBT OENTDEKT DAT HIJ NAAR HET OOSTEN GING, IES OENTSNAPT AAN ALLE VALLEN DIE WIJ VOOR HEM HADDEN OEPGESTELD!
EN NU EXCELLENTIE?
DA'S GEWELDIEG! HI HI HI! DAT KOEMT IN MIJN STRAAT TE PAS!


OF HIJ NOE WEL OF NIET MET DIE TOERKSE SOELTAN HEEFT ONDERHANDELD, MAAKT NIET UIT. HIJ MOET GEËLIMINIERD WORDEN, ANDERS IS DE REGIEROENG VAN DE REPOEBLIEK OENTEVREDEN...
IEK BELAST MIJ DAARMEE, DOERLOECHTIGHEID!


DAT HOOP IEK, ANGELO... OEAAA... NOE GA IEK WIER NAAR BED OEM TE SLAPEN...
GOEDENACHT... EN WEL TE-ROESTEN!


DAT IES IETS VOOR MIJN VRIENDEN GNA GNA... IEN HET BERIECHT STAAT DAT HIJ AAN BOORD IES VAN OEN FRANS SCHIEP... DIE OENTSNAPT MIJ NIET...


TERWIJL MEER DAN EEN WEEK IS VERSTREKEN EN DE TWEEDE HELFT VAN DECEMBER IS INGEGAAN...
ZEG... LUISTER EENS... ALLES GOED EN WEL, MAAR AL TWEE DAGEN SINDS WE LANGS DE KUST VAN CORSICA VAREN HEB JE GEEN VIN VERROERD!


ZO LOOP JE NOG EEN VERKOUDHEID OF IETS DERGELIJKS OP...
JIJ KUNT DAT NIET BEGRIJPEN...
IK WEL... CORSICA BETEKENT NIET VOOR NIETS HET EILAND DER SCHOONHEID...

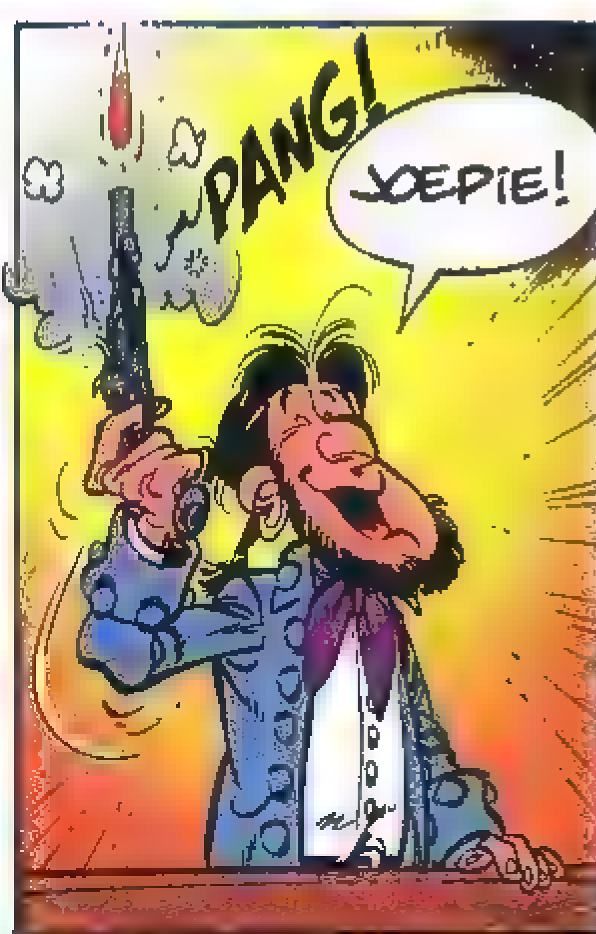

PORTO CARDO IN ZICHT... RECHT VOORUIT!

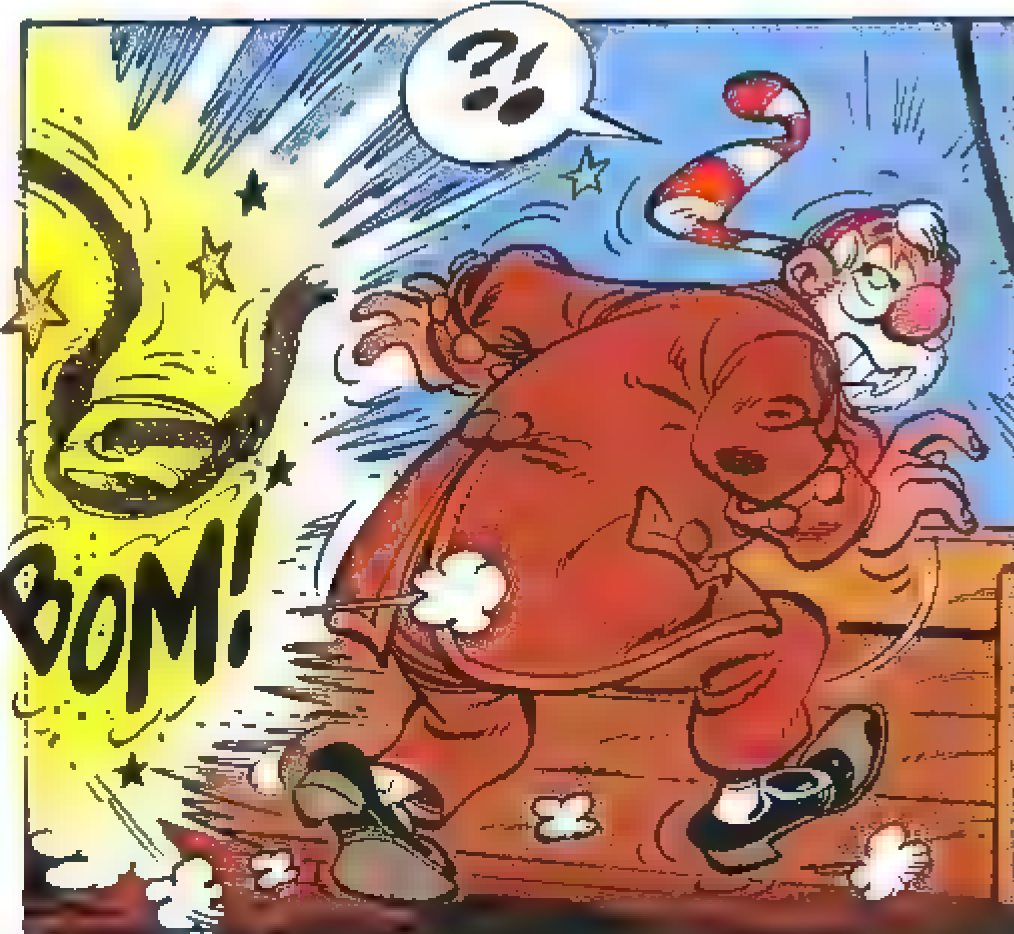


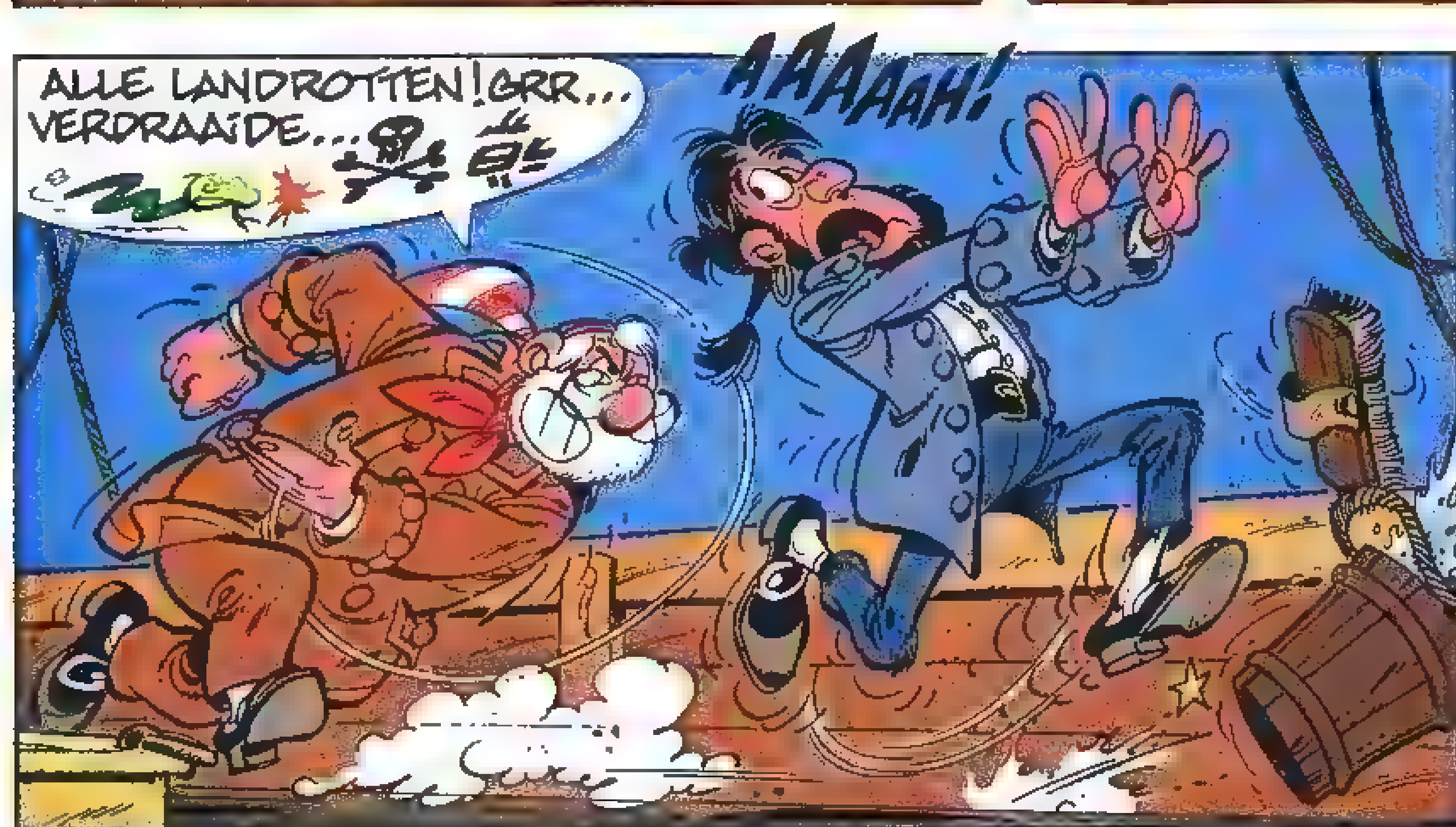
BASTIA... EINDELIJK!

STRIJK DE ZEILEN! TWEE MAN AAN DE WINDAS EN... HÉ...









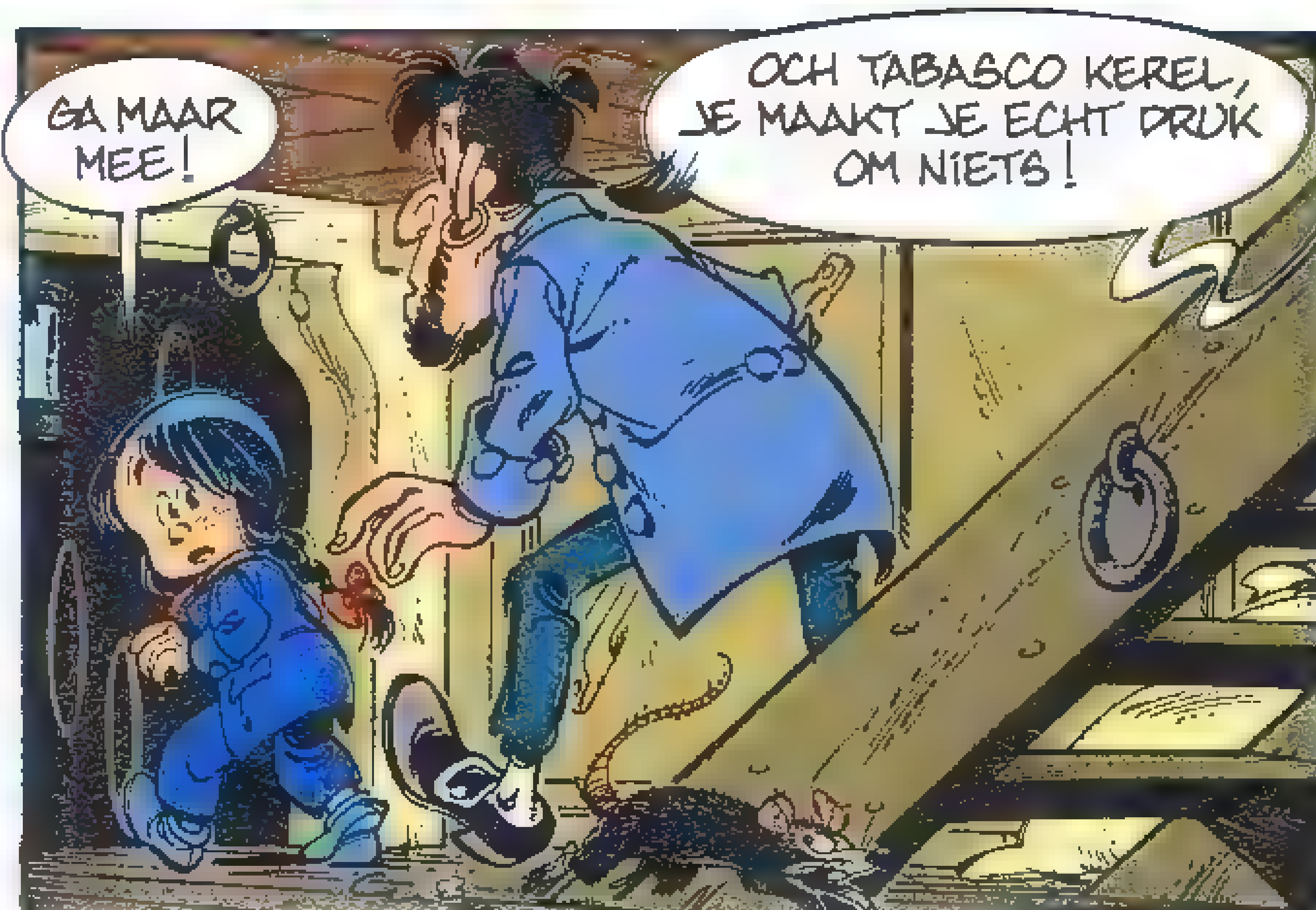



VRIEND OF VIJAND?
AAN HUN WAPENS TE ZIEN KOMEN ZE NIET OP THEEVISITE...


SOLDATEN!
DIE ZIJN VAST GESTUURD DOOR DE HAVENCHEF VAN HET VREEMDELINGENREGISTER... NIETS OM JE ZORGEN OVER TE MAKEN!

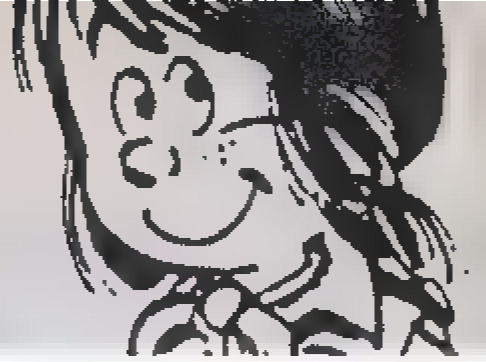

HELA DAAR AAN BOERD! LAAT DE ANKER VALLEN, VLOEG!
IN IEDER GEVAL WETEN WE ZO WAT ZE WILLEN...


MAAR ALS ZE MIJ ZOEKEN, KUNNEN ZE ME BETER NIET AAN BOORD VINDEN!...
JE HEBT GELIJK... JE WEET MAAR NOOIT...
DAN MOETEN WE DOOR HET RUIM...


GA MAAR MEE!
OCH TABASCO KEREL, JE MAAKT JE ECHT DRUK OM NIETS!


DIE LUI DRAGEN ALLEMAAL HET GENUESE UNIFORM... VIND JE DAT NIET VERDACHT?
NATUURLIJK NIET... HOE KUNNEN ZIJ NU IETS IN DE GATEN HEBBEN?


WIJ ZIJN GEWOON VREDELIEVE... HÉ!...
ACHTERUIT... EEN BIETJE VLOEGER!

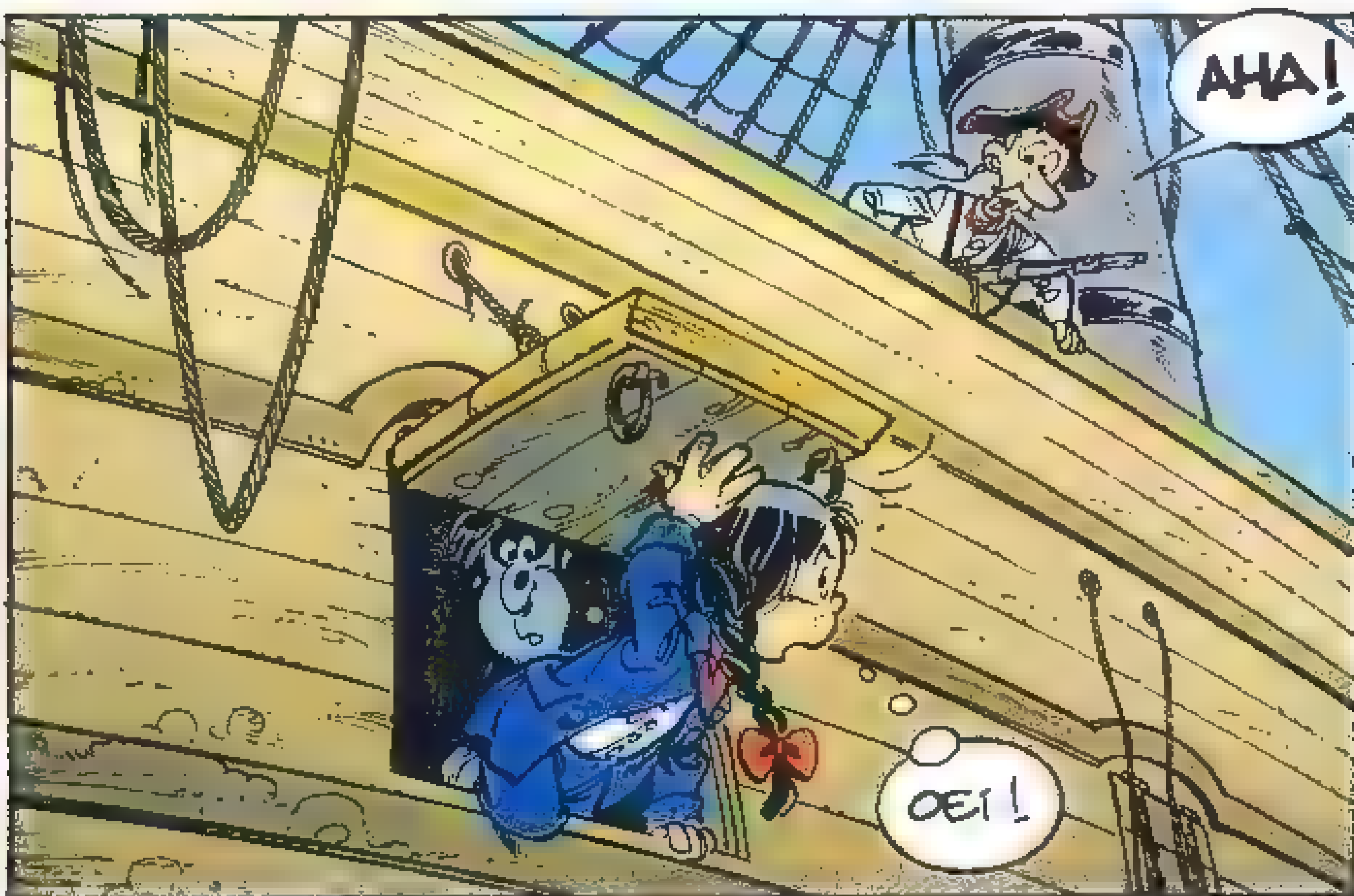


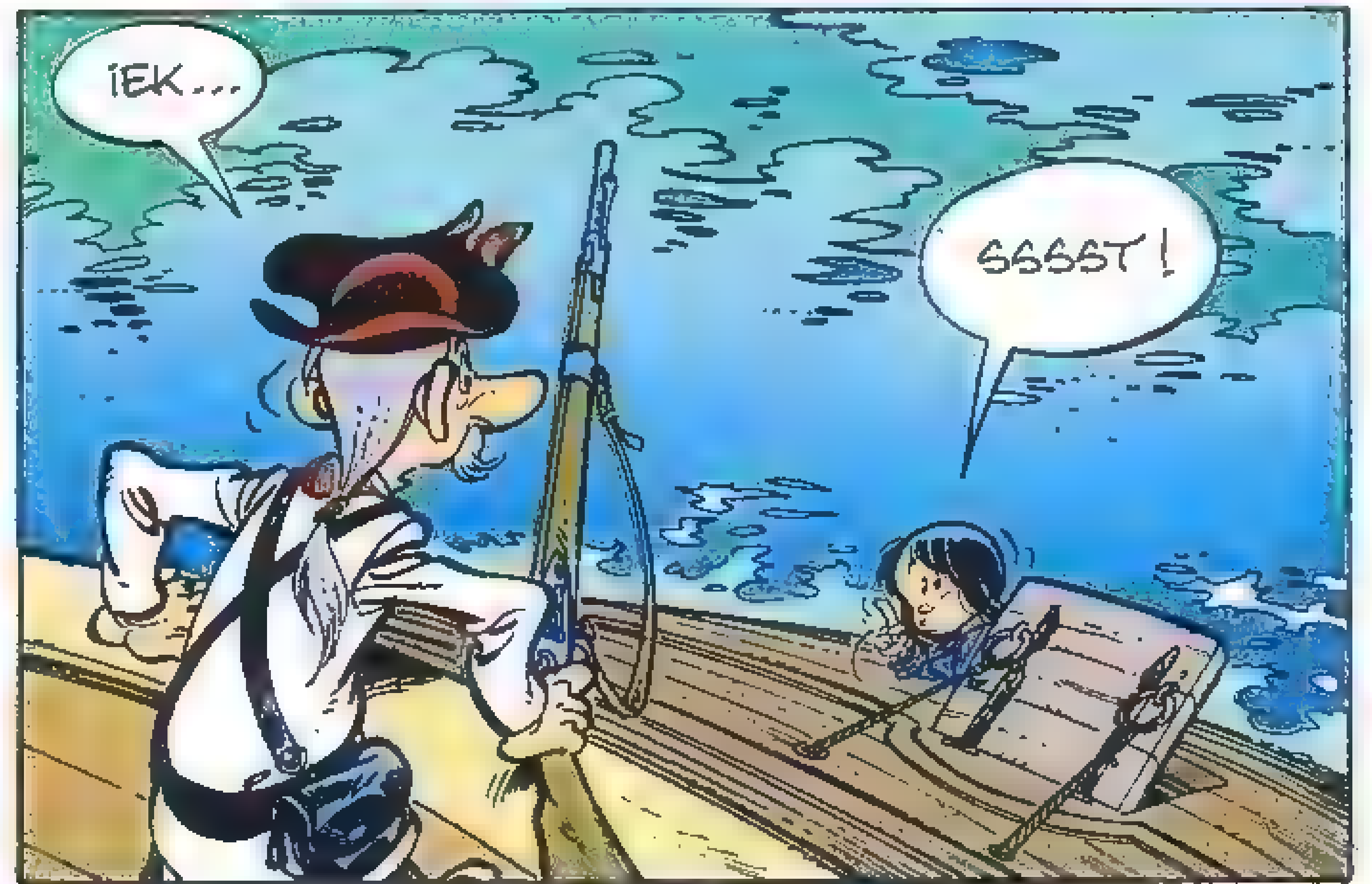

ALLEMAAL HANDEN OMHOOG!
IK BEGRIJP ER NIETS VAN, MENEER ...WIJ ZIJN EERLIJKE ZEELIEDEN!


MOND DICHT! DOORZOEK HET SCHIP VAN HET RUIM TOT HET TOPJE VAN DE MAST!
MAAR IK ZWEER U...
HÉ! MARINE! WAAR IS ZIJ GEBLEVEN?


HIERLANGS! MAAK GEEN GELUID!

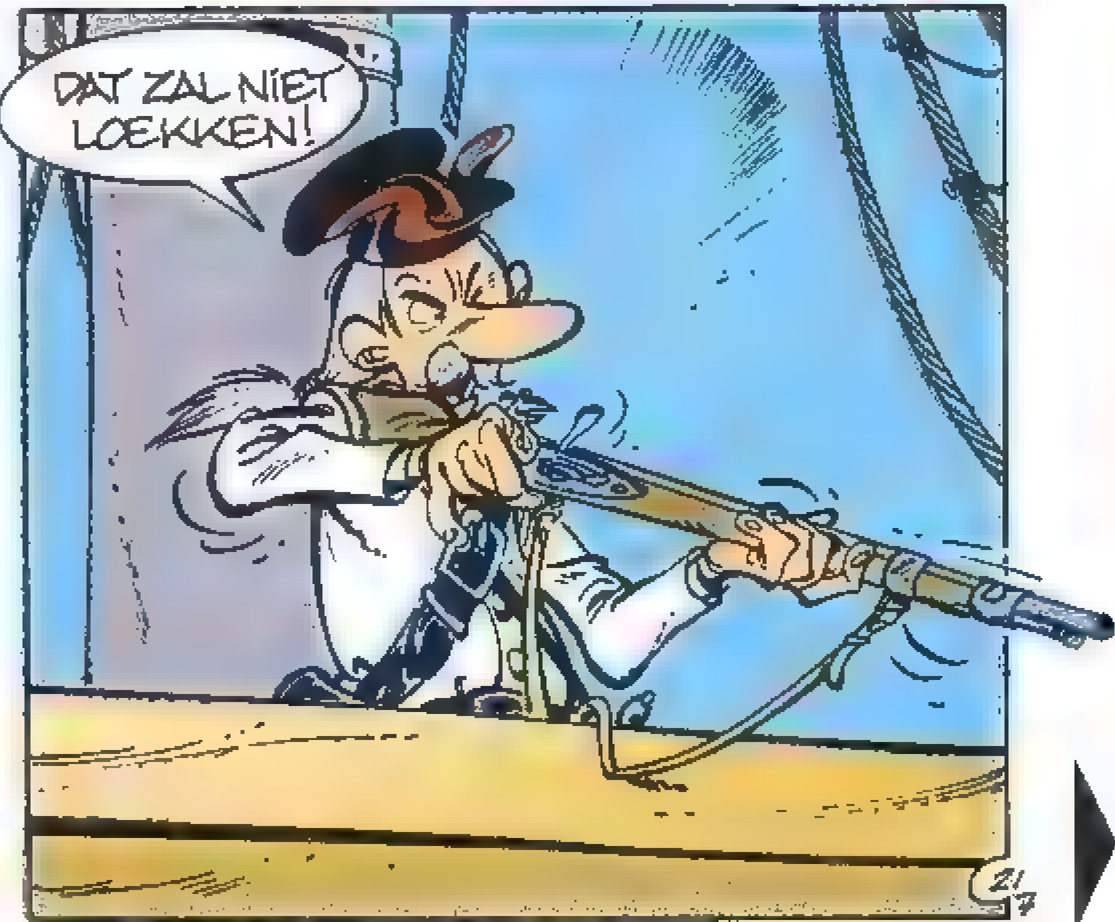

MAAR...
?!
TUNK!


AHA!
OEI!


IEK...
SSSST!

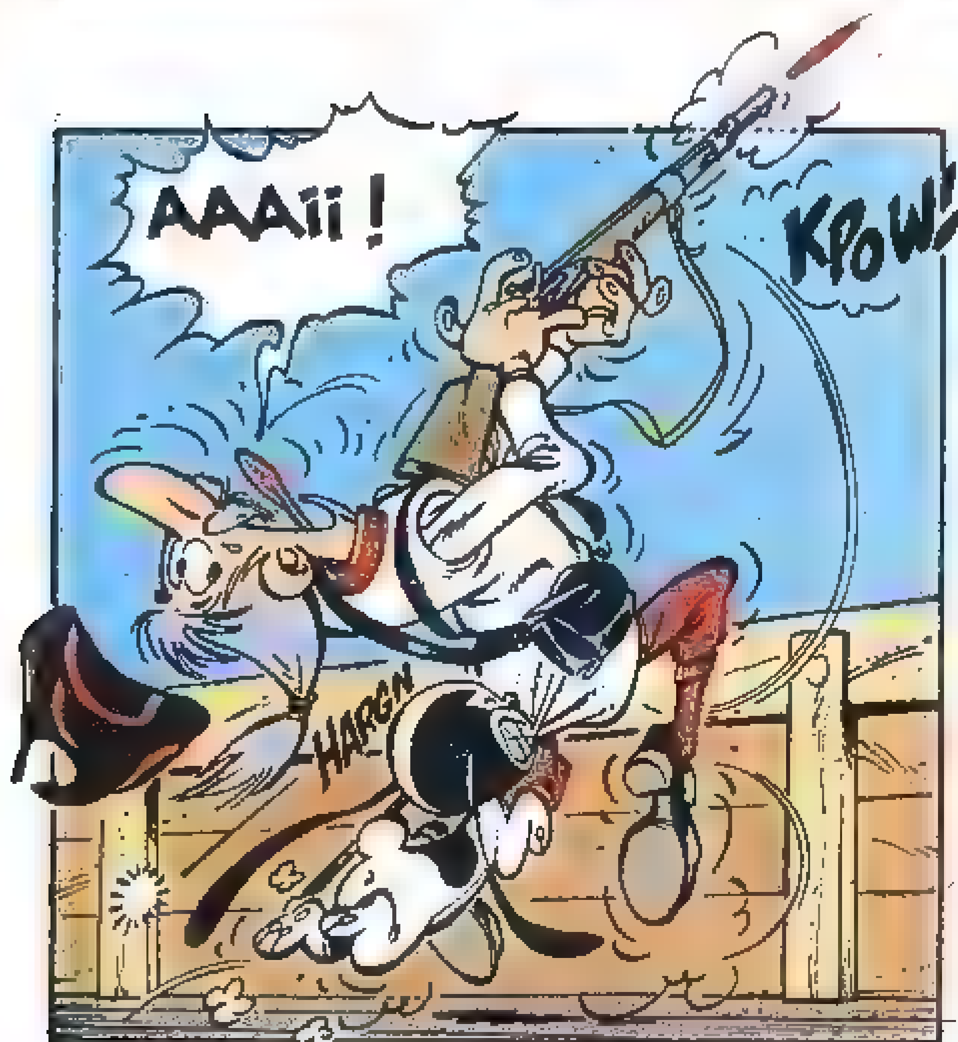

SSST!... HIHIHI! DAS IES EEN SPELLETJE, ZIJ SPEELT VERSTOPPERTJE MET...
PLOEF!
PLOTCH!


MET OENS!
DE GEZWOERENE IES DAAR! HIJ VLOECHT MET EEN KIND!

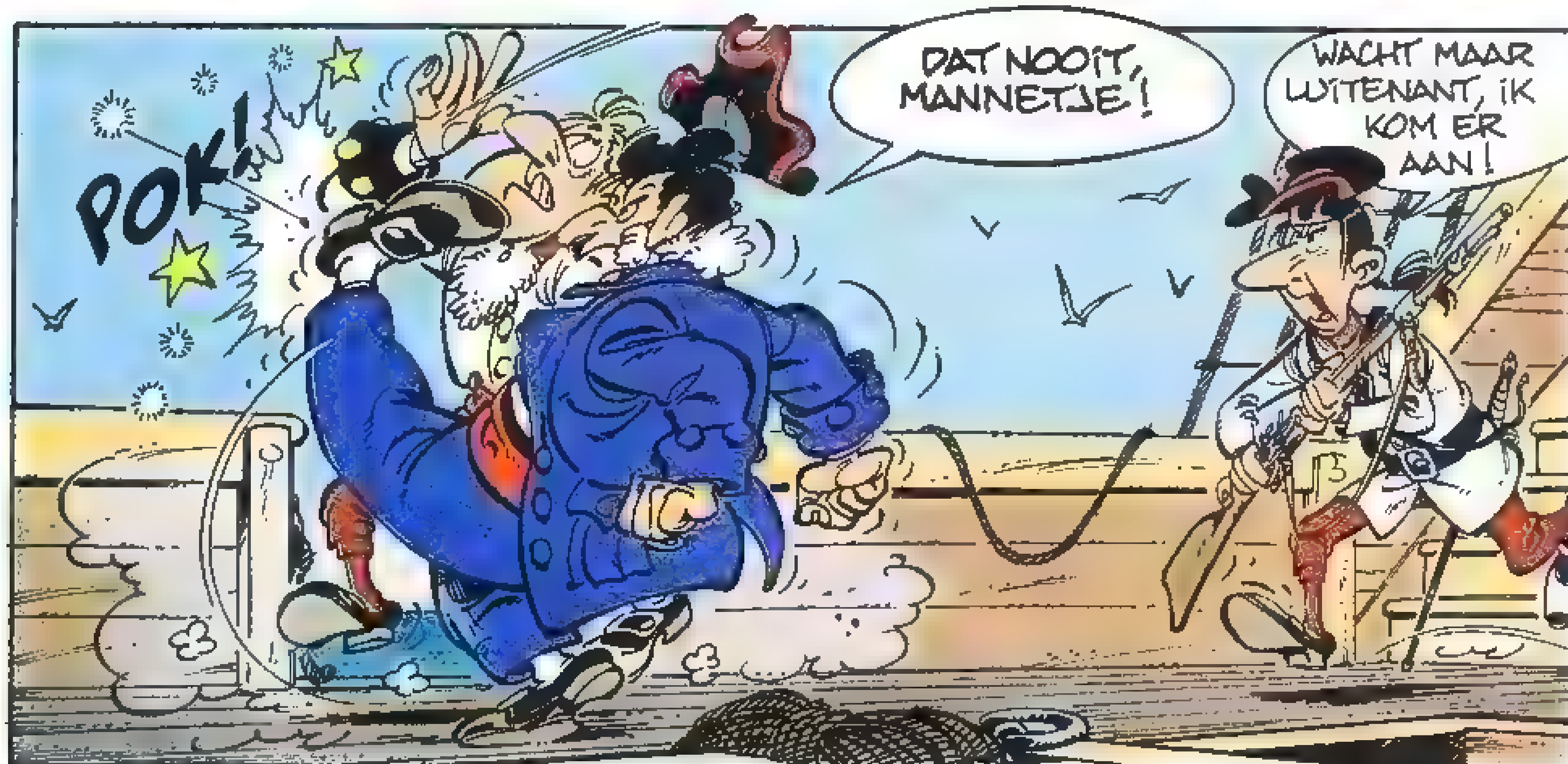

DAT ZAL NIET LOEKKEN!

MARINE

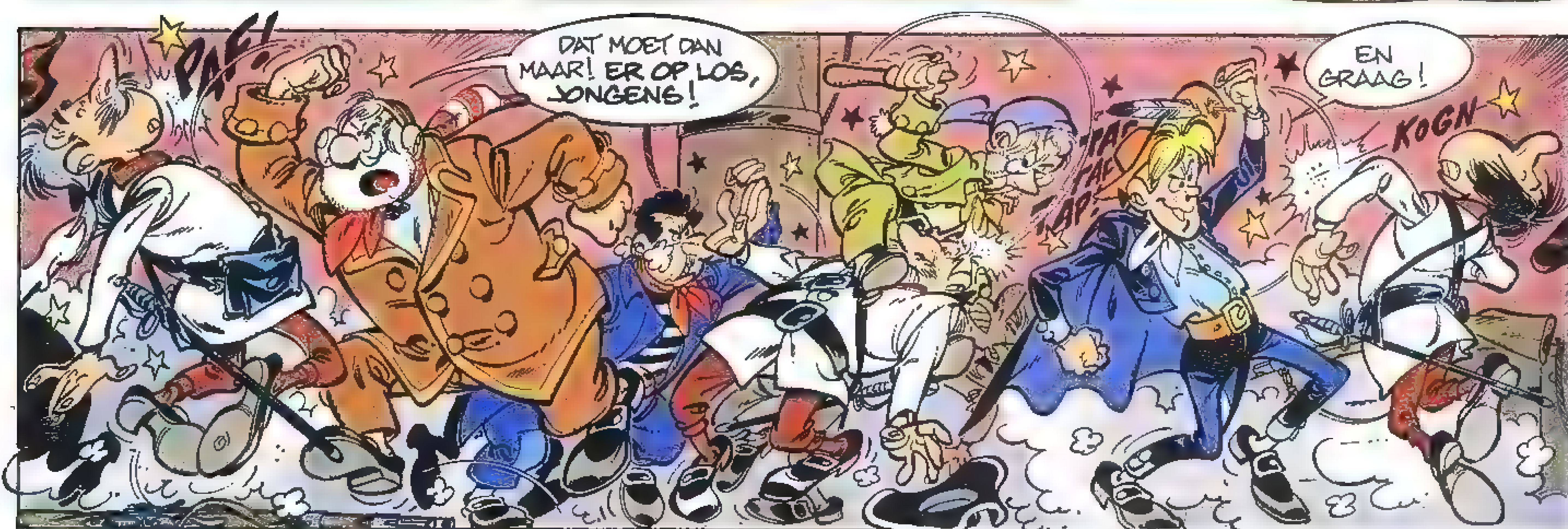


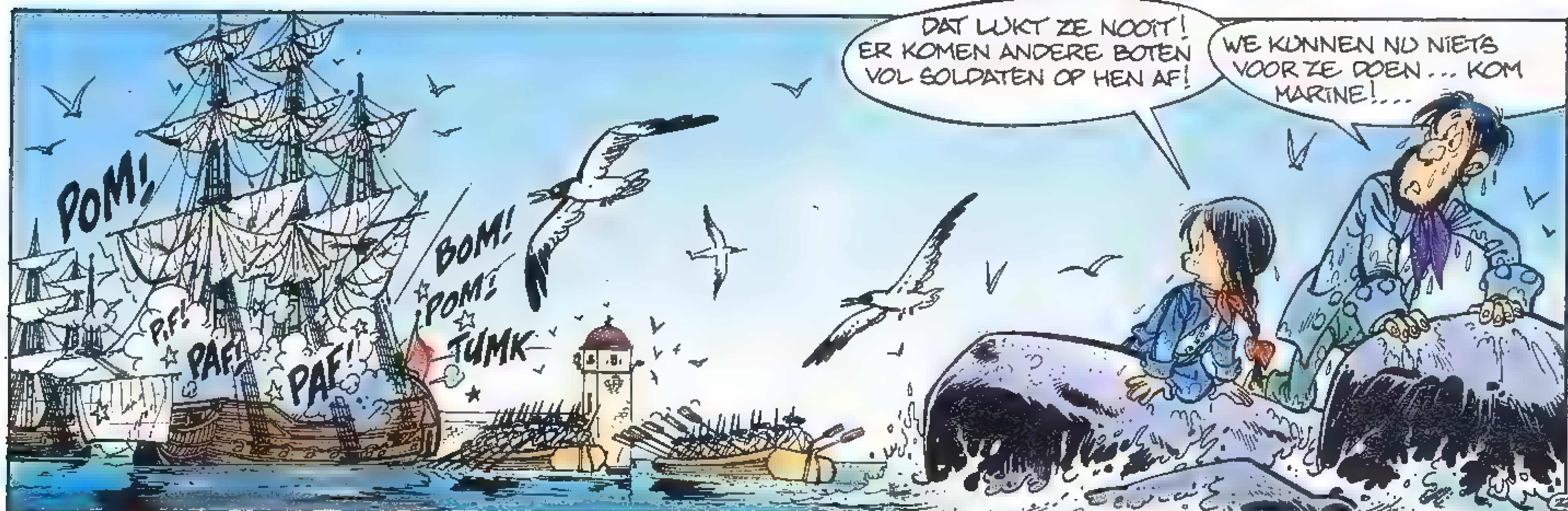












wordt vervolgd

BEACHES

FilmnieuwS

Rein van Willigen



Met Bette Midler in de hoofdrol verwacht de argeloze bioscoopganger al gauw een dikke pretfilm. In BEACHES speelt onze Bette een totaal andere rol: een serieuze. In het verleden heeft ze o.a. met de schitterende film THE ROSE al bewezen dat ook dat een van haar sterke kanten is.

De film

Het is de zomer van 1957. Twee jonge grietjes leren elkaar op het strand kennen.



De een is het elf jaar oude meisje CC Bloom - een kleine Bette Midler, dus met een grote mond - , de ander is de even oude Hillary Whitney - een klein dametje. Twee totaal verschillende types kortom.

Het duurt jaren voor ze elkaar weer ontmoeten. Pakken brieven zijn het resultaat van hun scheiding. Als ze elkaar terugzien, zijn ze zo totaal veranderd, dat ze zich niet meer tot elkaar aangetrokken voelen.

Dan wordt Hillary ernstig ziek. CC Bloom, die inmiddels een carrière als topzangeres heeft opgebouwd (ze wordt gespeeld door Bette Midler) blijkt toch het hart op de juiste plaats te hebben en onderbreekt haar tournee om bij haar vriendin te zijn.

Lang heeft Whitney niet meer te leven. Maar juist in die enkele weken dat ze nog leeft, blijkt hun band sterker dan ooit.

Bette Midler

In het amusementswereldje blijkt Bette Midler, ook wel bekend als *The Divine Miss M*, van alle markten thuis te zijn. Je vindt (of vond) haar op de bühne, als filmster op het witte doek, op de plaat en niet te vergeten op de boekenplank, als schrijfster. Als je haar ooit gezien hebt, ben je verloren. Als je niet van haar muziek houdt, ga je toch door de knieën als je haar, zeer emotioneel geladen, hoort zingen. Haar acteerprestaties zijn voortreffelijk. Ik denk dat ze zelfs in staat is het telefoonboek meeslepend voor te lezen. In de film *Beaches* zingt ze de schitterende song "Baby Mine" uit Walt Disneys film *Dumbo*. Grandioos.

Conclusie

De film is alles behalve een sentimentele dweil. Hij laat ons zien dat ons aardse bestaantje betrekkelijk is en dat een goede vriendschap eeuwig is. Goede vrienden zijn dun gezaaid.

CC Bloom en Whitney Hillary weten dat maar al te goed - maar hun leven, hoe verschillend ook, bewijst dat hun vriendschap eeuwigheidswaarde heeft. Wie weer eens een goede speelfilm wil zien, kan hier zijn hart ophalen. Een film die een diepe indruk achterlaat.

Video van de week

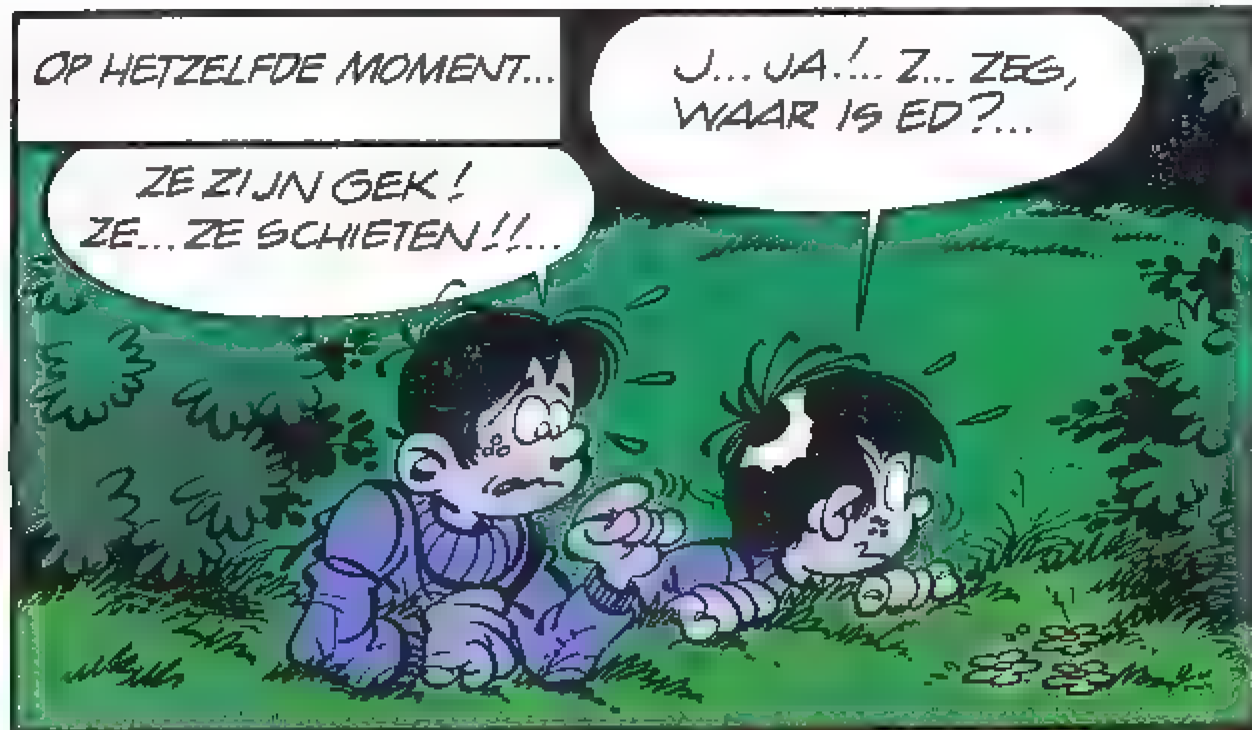
FRESH HORSES

De 22-jarige Matt heeft verkering met de dochter van een arts. Zelf studeert hij voor ingenieur - kortom, een relatie van niveau. Maar liefde - net als bloed - kruipt nu eenmaal waar het niet gaan kan. Matt ontmoet Jewel. Een meisje dat anders is dan zijn milieu gewend is. Dat brengt een schok teweeg. Meer nog: de relatie verandert hun leven. Net als *Beaches* een goede speelfilm, net vers bij je videotheek.



P. Cadot
Bom

ED en AD HET GEHEIM VAN DE GRAFHEUVEL







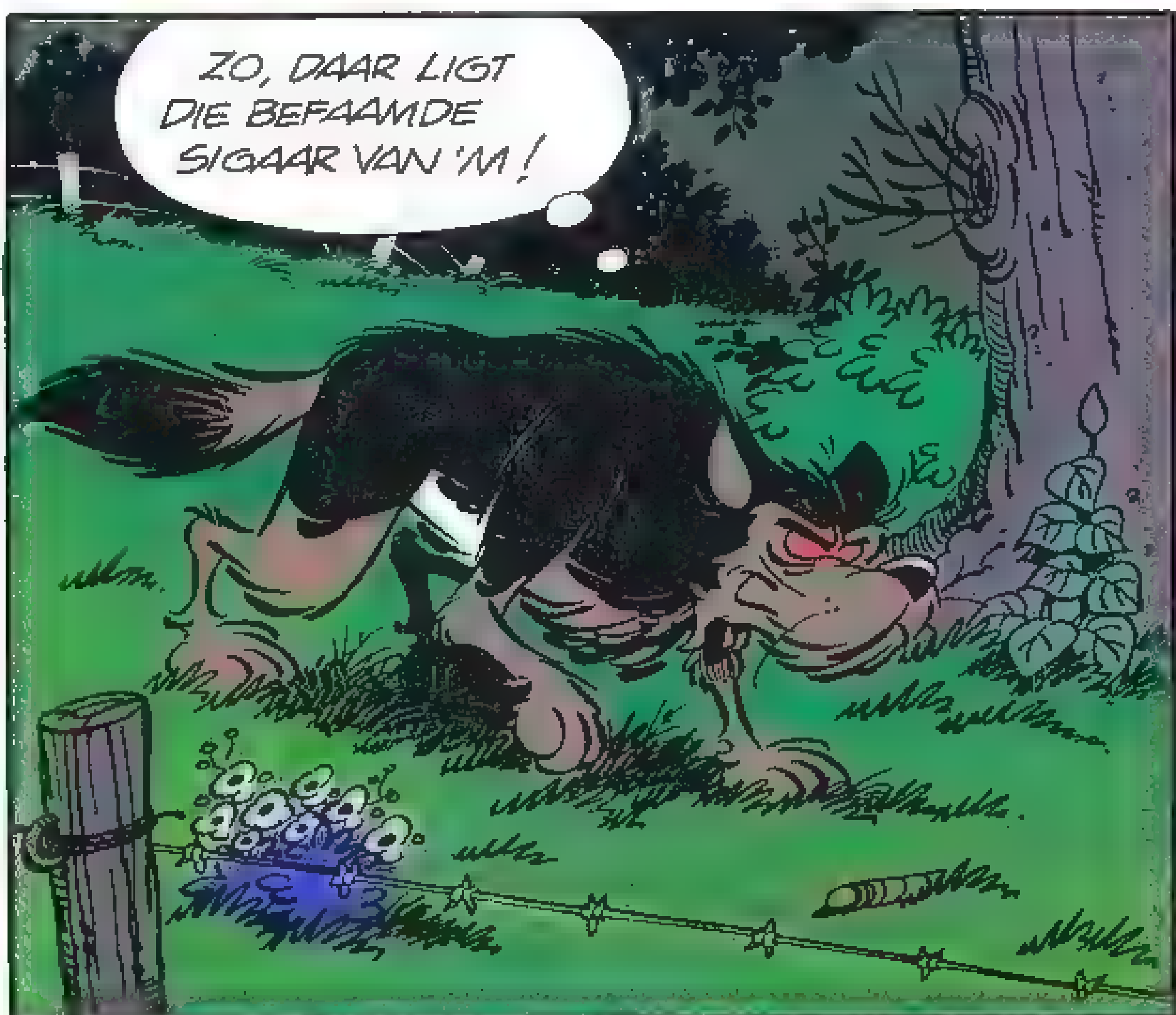


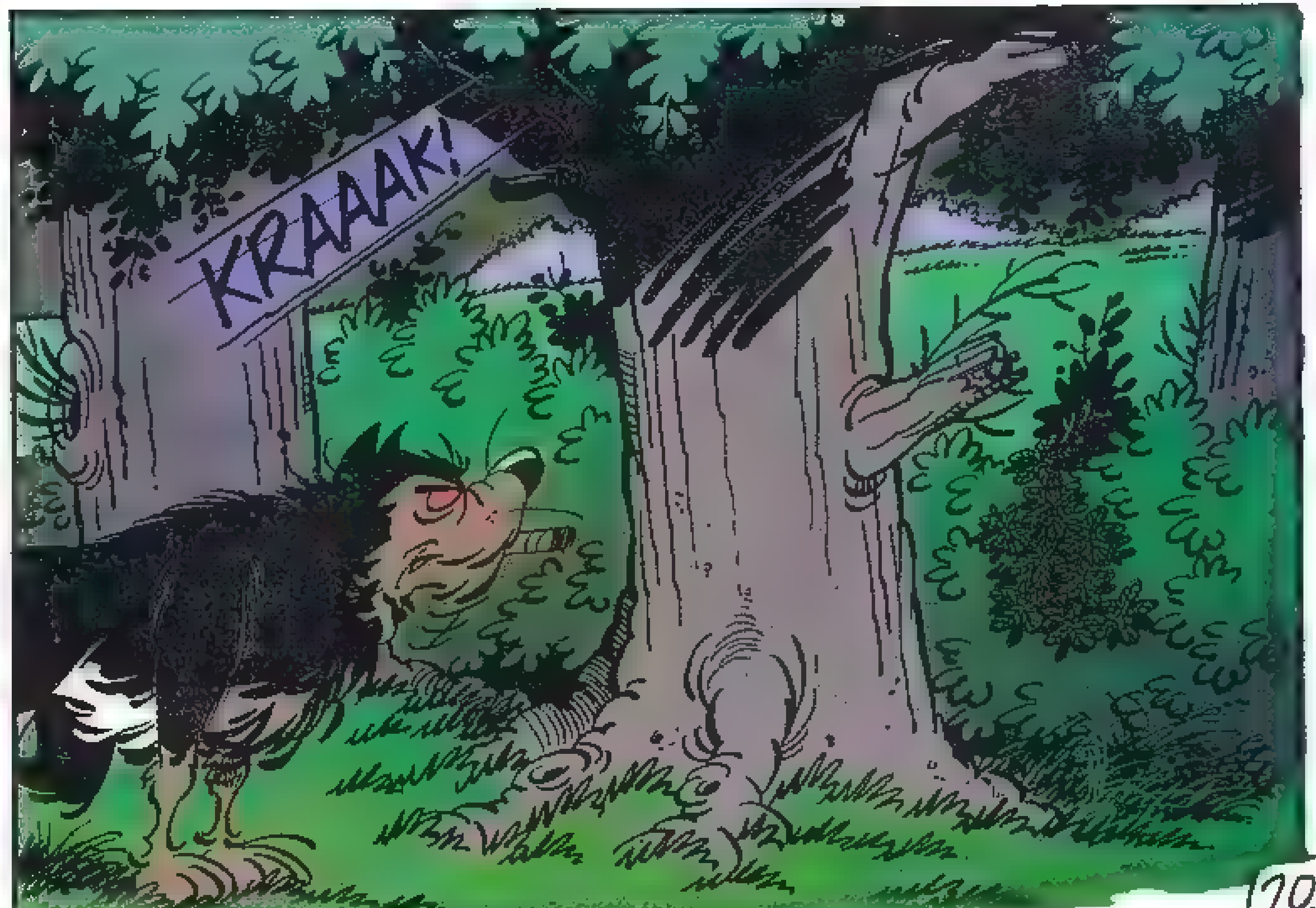












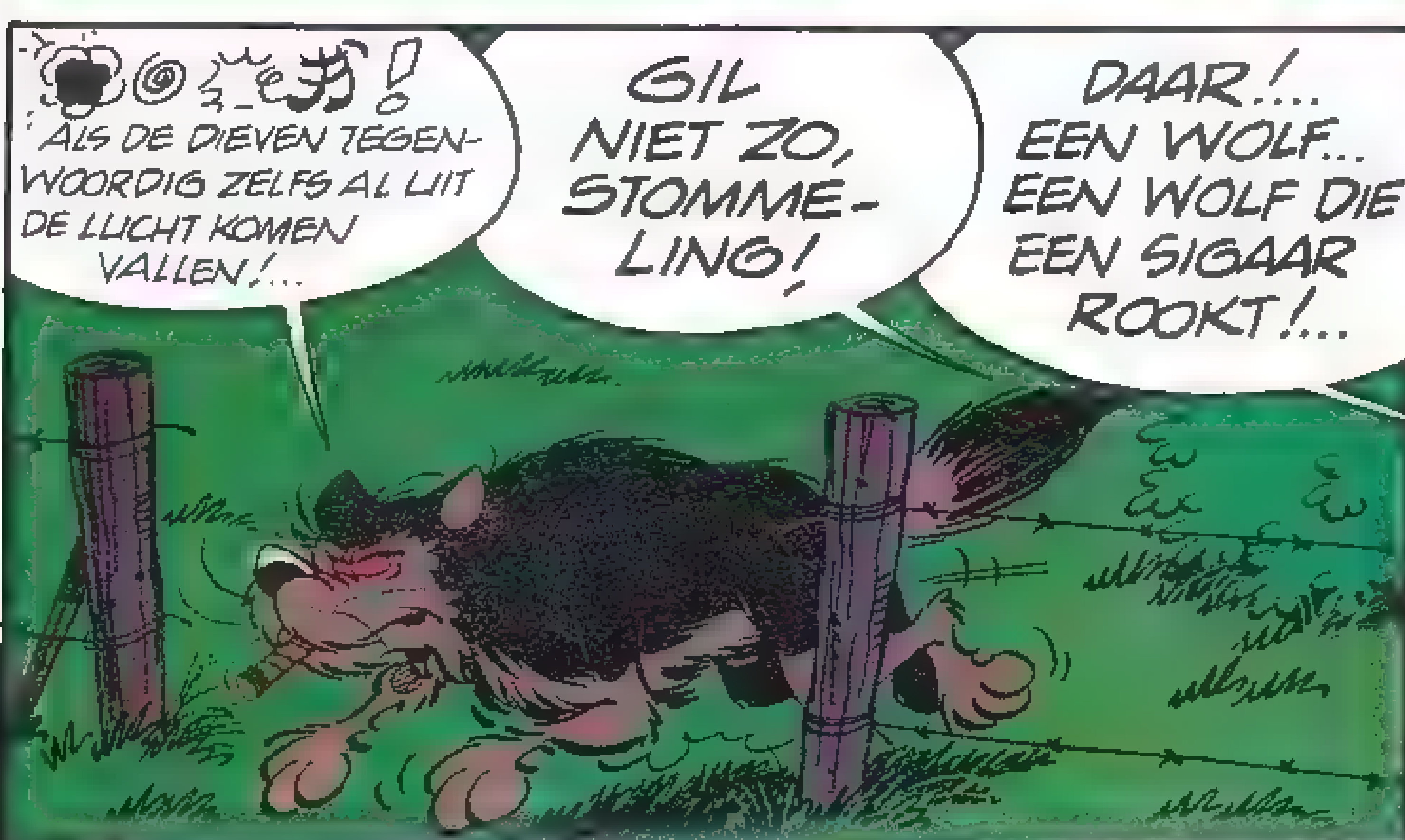
SAMENVATTING: Ed, Ad en Merel zijn getuige van de hinderlaag die door de commissaris en de veldwachter wordt gelegd... maar de twee dieven kunnen vluchten! De achtervolging begint...







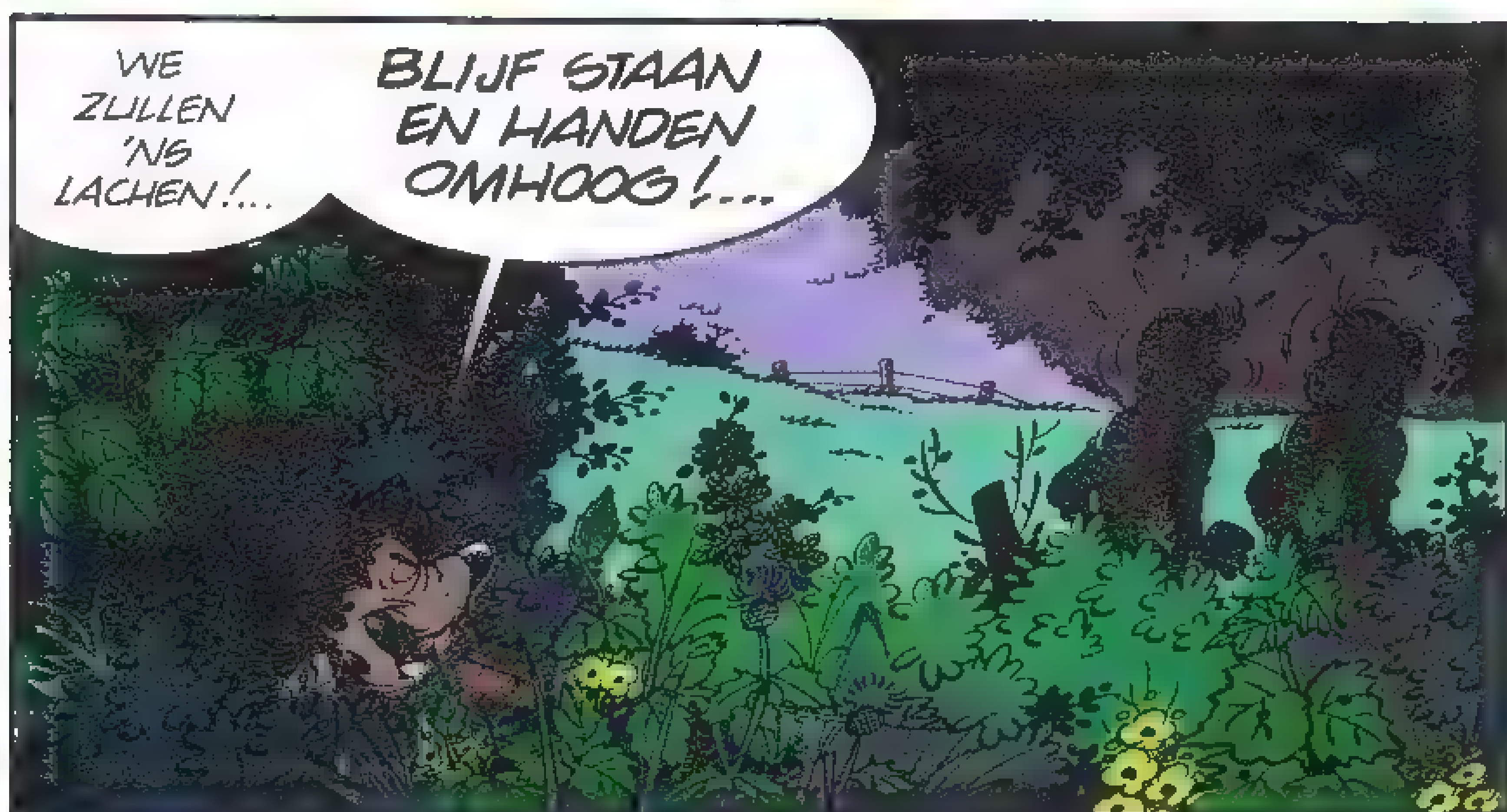








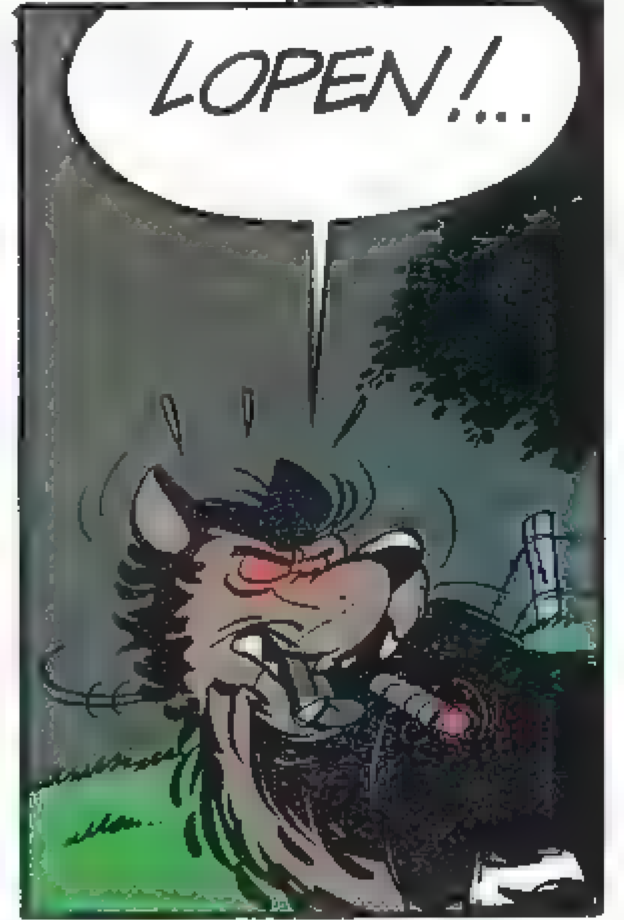







ALS IK HET ZEG, DRAAIEN JULLIE JE OM EN BEGINNEN JULLIE TE LOPEN, MET JE HANDEN OP JE HOOFD, TOT JULLIE EEN TENT ZIEN.
HIJ PRAAT 'N BEETJE RAAR, VIND JE NIET?
JA. HIJ ZAL WEL KAUWGUM IN Z'N MOND HEBBEN!...


HÈ, HÈ, HÈ!...
EN?...


LOPEN!...


?NIEMAND!
HIJ HOUDT ONS VAST ERGENS IN DE GATEN. LATEN WE DOEN WAT-IE ZEI... WAT EEN NACHT!...


ED!!... WE WERDEN AL ONGERUST!
HOEFT TOCH NIET! ISEGRIM HEEFT EEN GEINTJE UITGEHAALD!... WE KRIJGEN BEZOEK!...


BE-ZOEK?...
WAT DOE JIJ MET DIE SIGAAR IN JE MOND?...
?


KOMT ALWEER DOOR ISEGRIM! IK ZAL HET JULLIE UITLEGGEN!...


EN ED VERTELT!...
DIE ISEGRIM TOCH!
HEM KENNENDE WIL HIJ ZE EEN LESJE LEREN!...


EH... GOEIEN-AVOND!...
VOLGENS MIJ ZIEN WE ER NOGAL STOM UIT!...


JOCHIES... HEBBEN JULLIE EEN GRAP MET ONS UITGEHAALD OF ZO?...
WIJ?... NEE HOOR!...



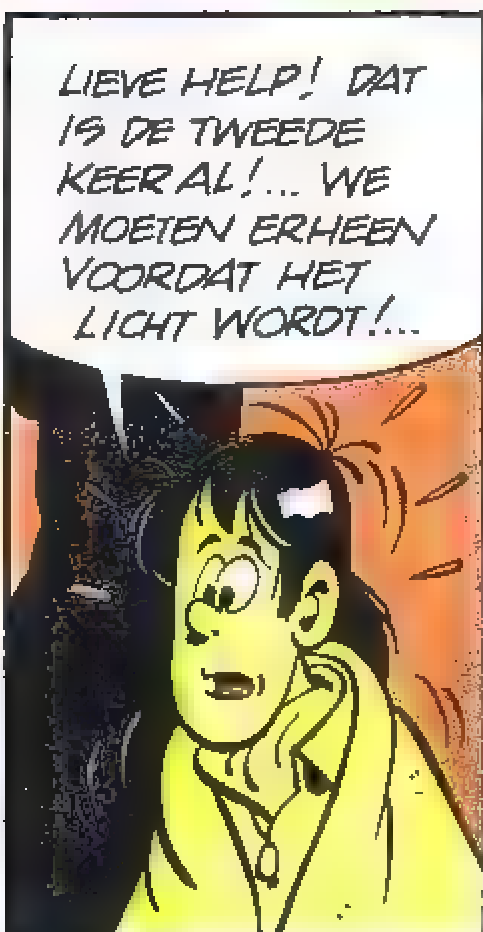


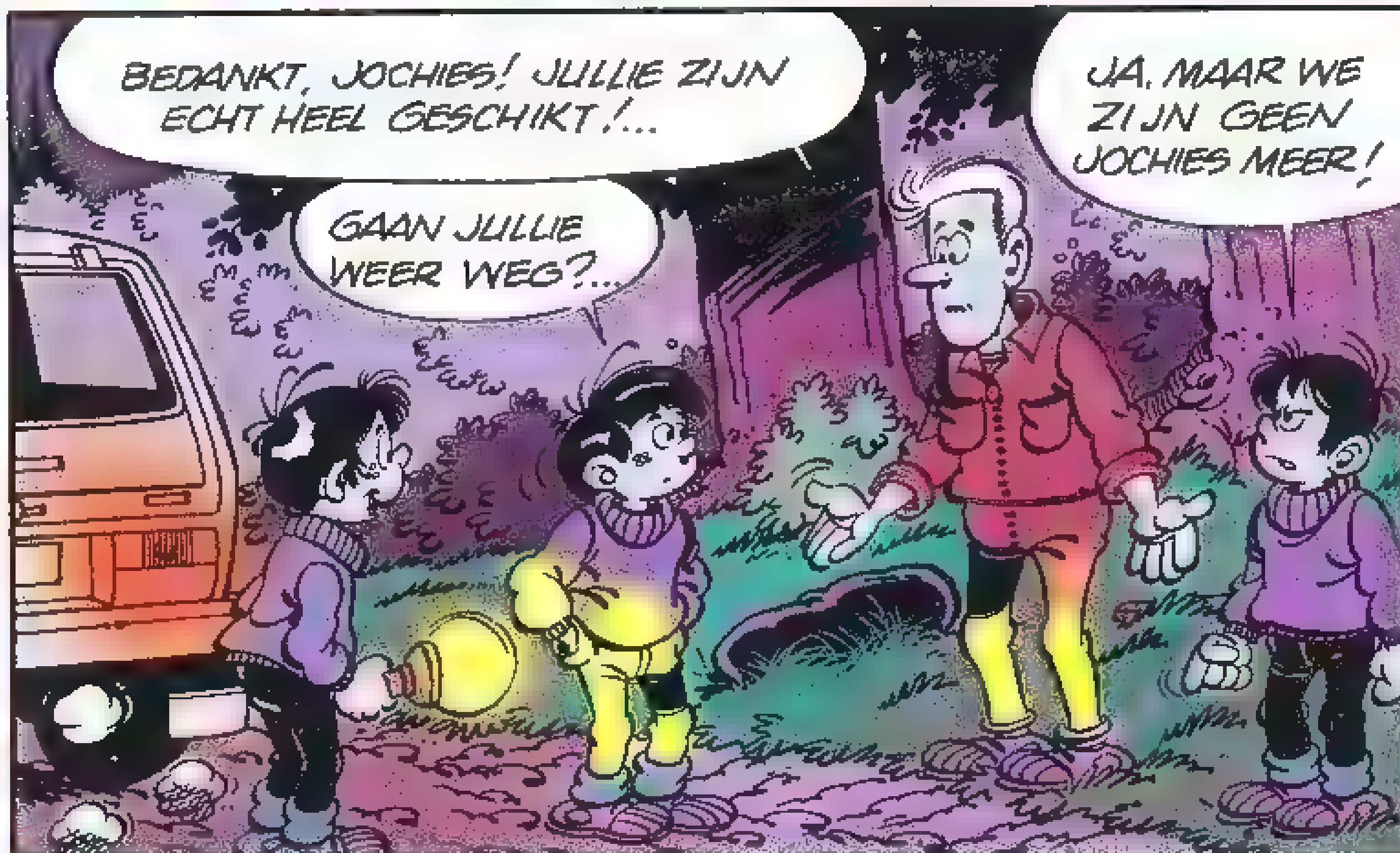














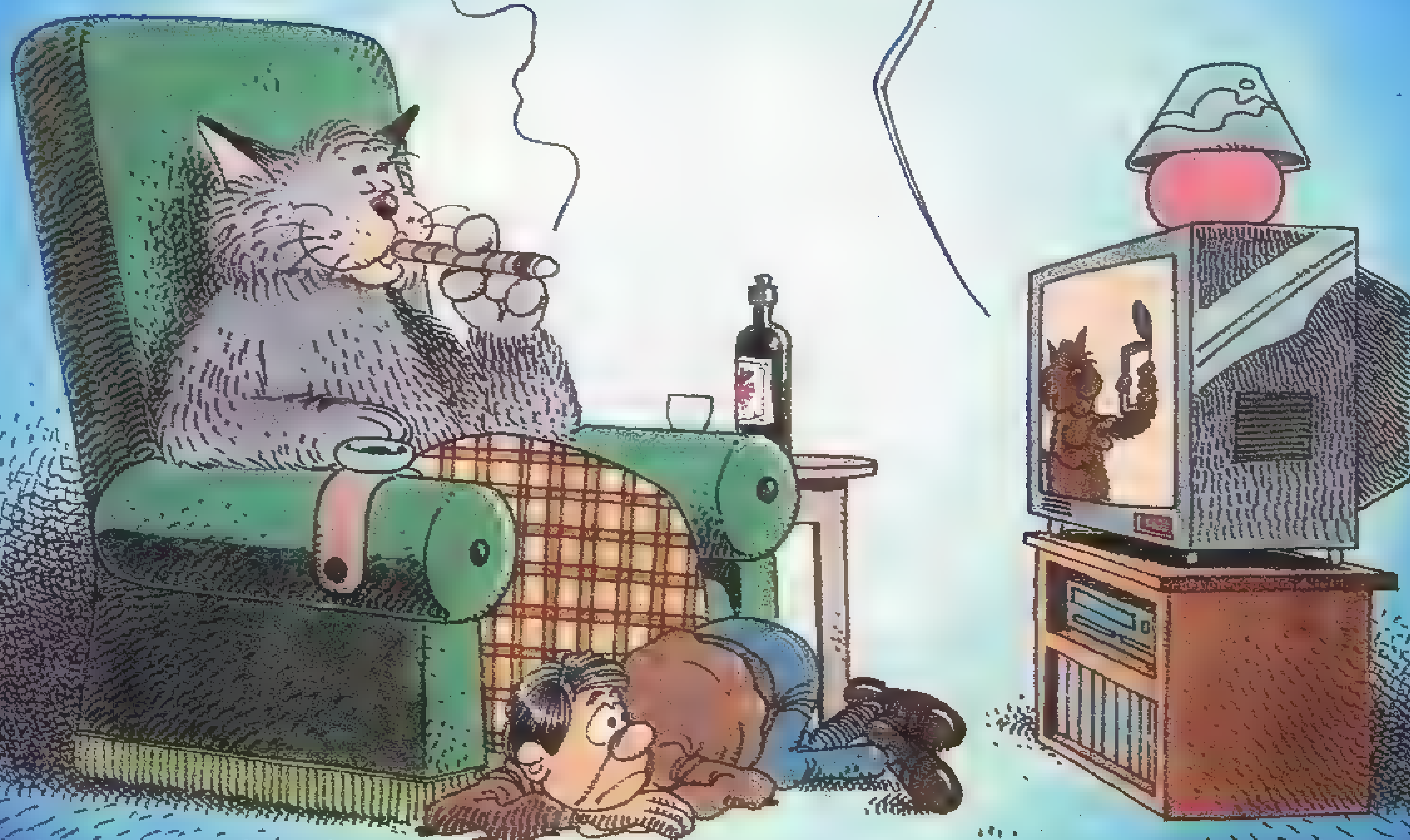
wordt vervolgd

Ernst

KNIPOOGJE

PAS VERSCHENEN BIJ DE LOMBARD UITGAVEN! "KNIP-OOGJE 8"

MIJNHEER DE KATER, TOPFOKKER, VOEDT ZIJN MENSEN MET MIAUW!!



G. Rosinski
J. Van Hamme

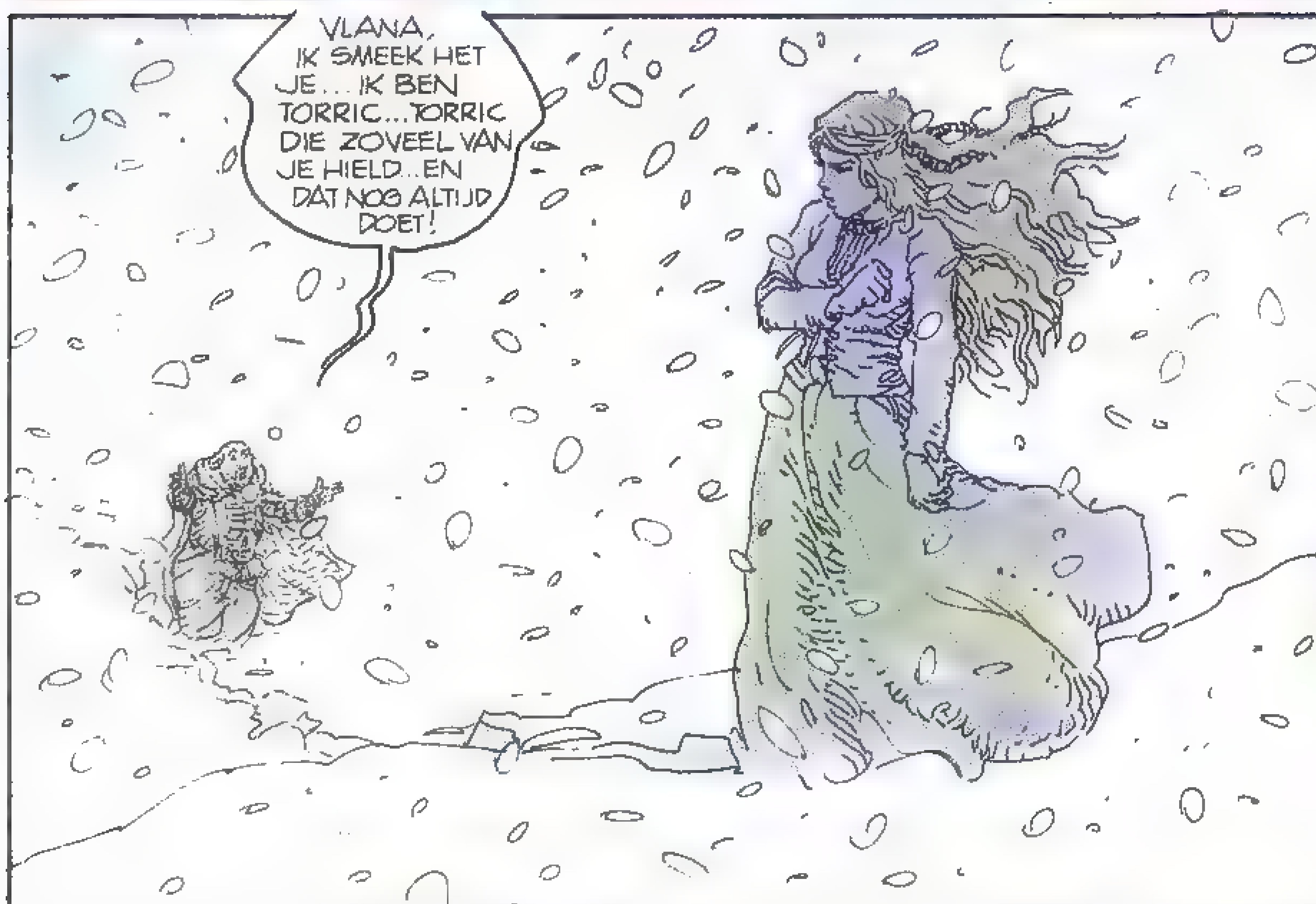
THORGAL

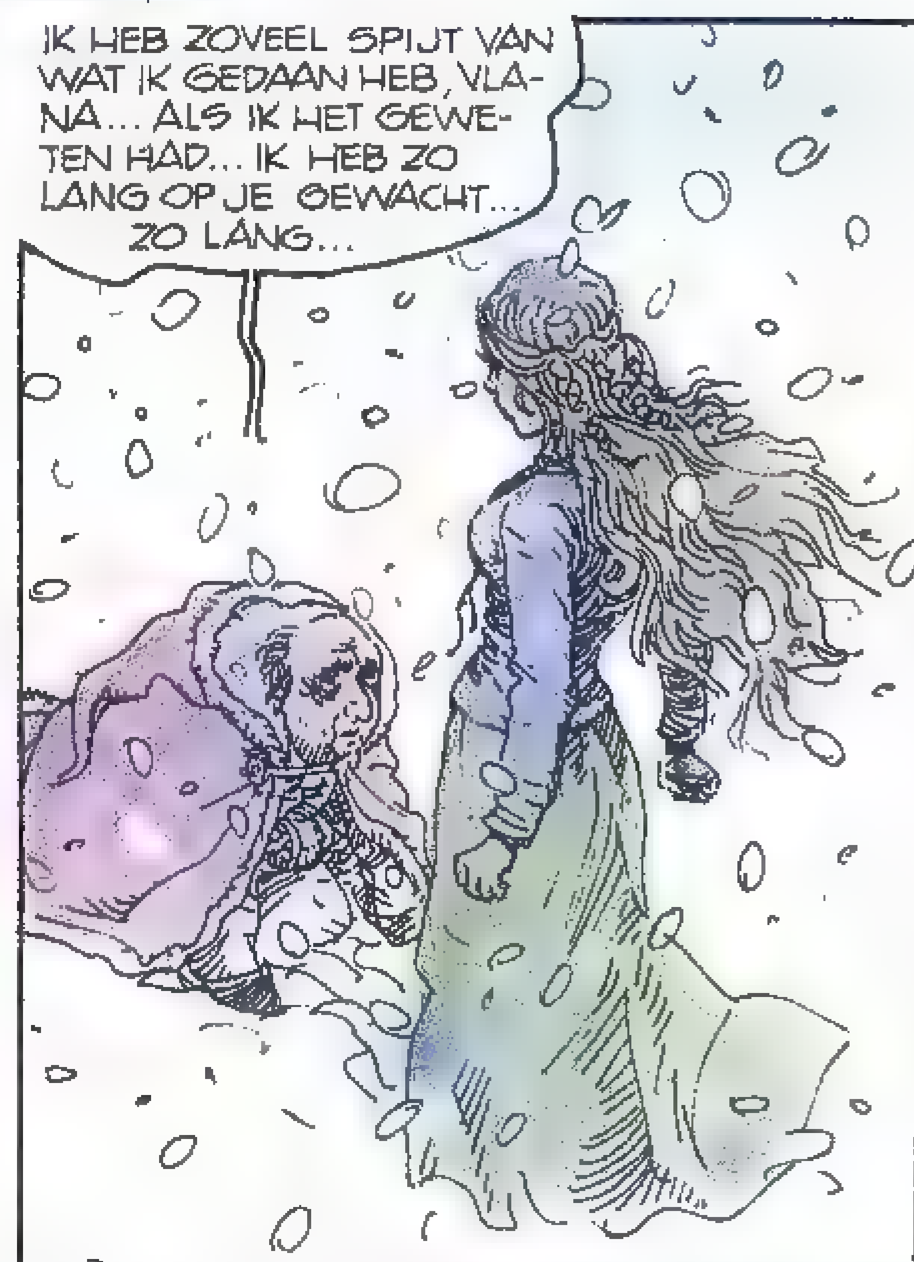
SAMENVATTING: Is Torric gek geworden? Hij wil werkelijk de Meester van de Bergen worden! Hij zendt Vlana en Thorgal in de toekomst, 37 jaar later... waarin hij, hen opwacht, als Saxegaard! Maar Vlana kan vluchten en Thorgal wordt neergeslagen...







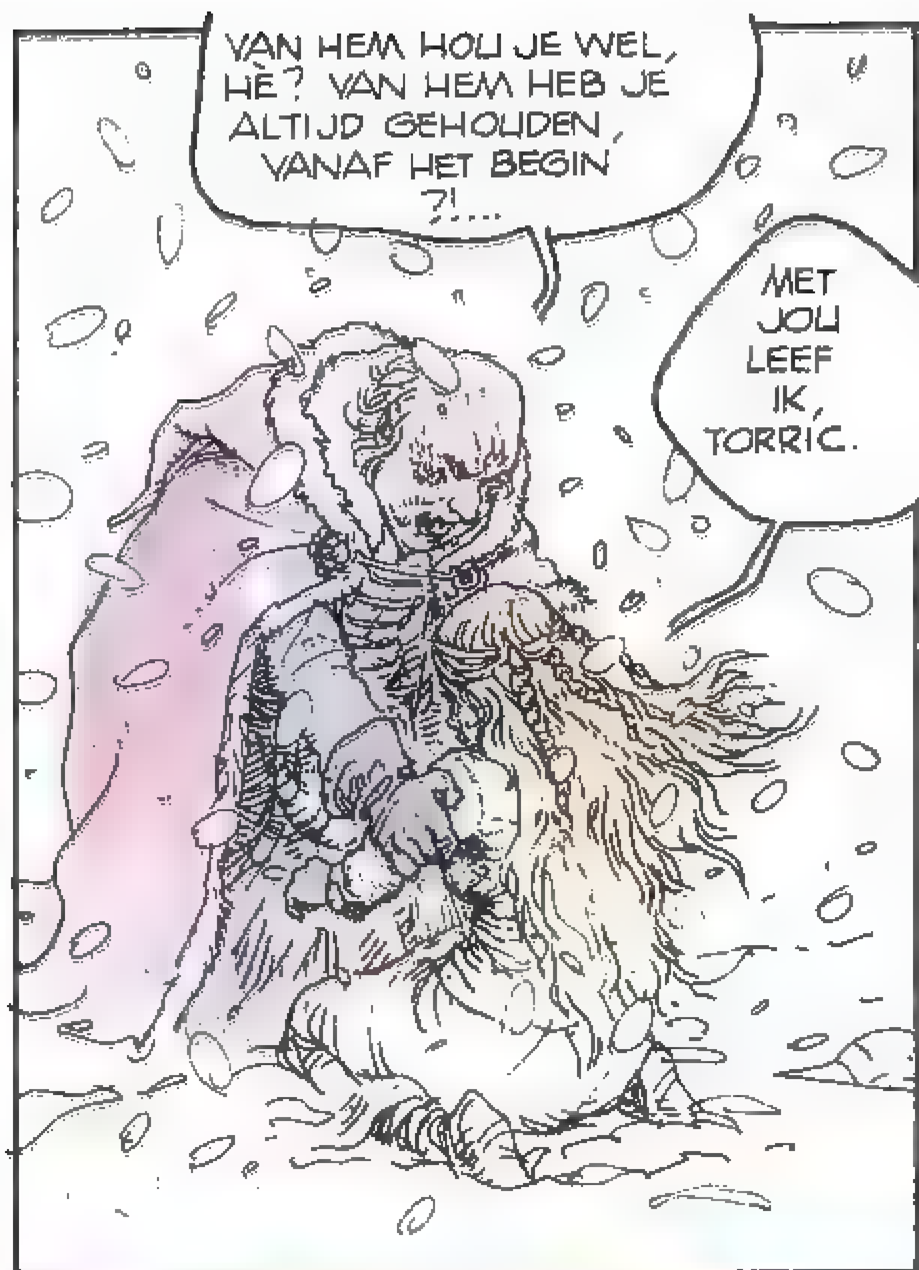




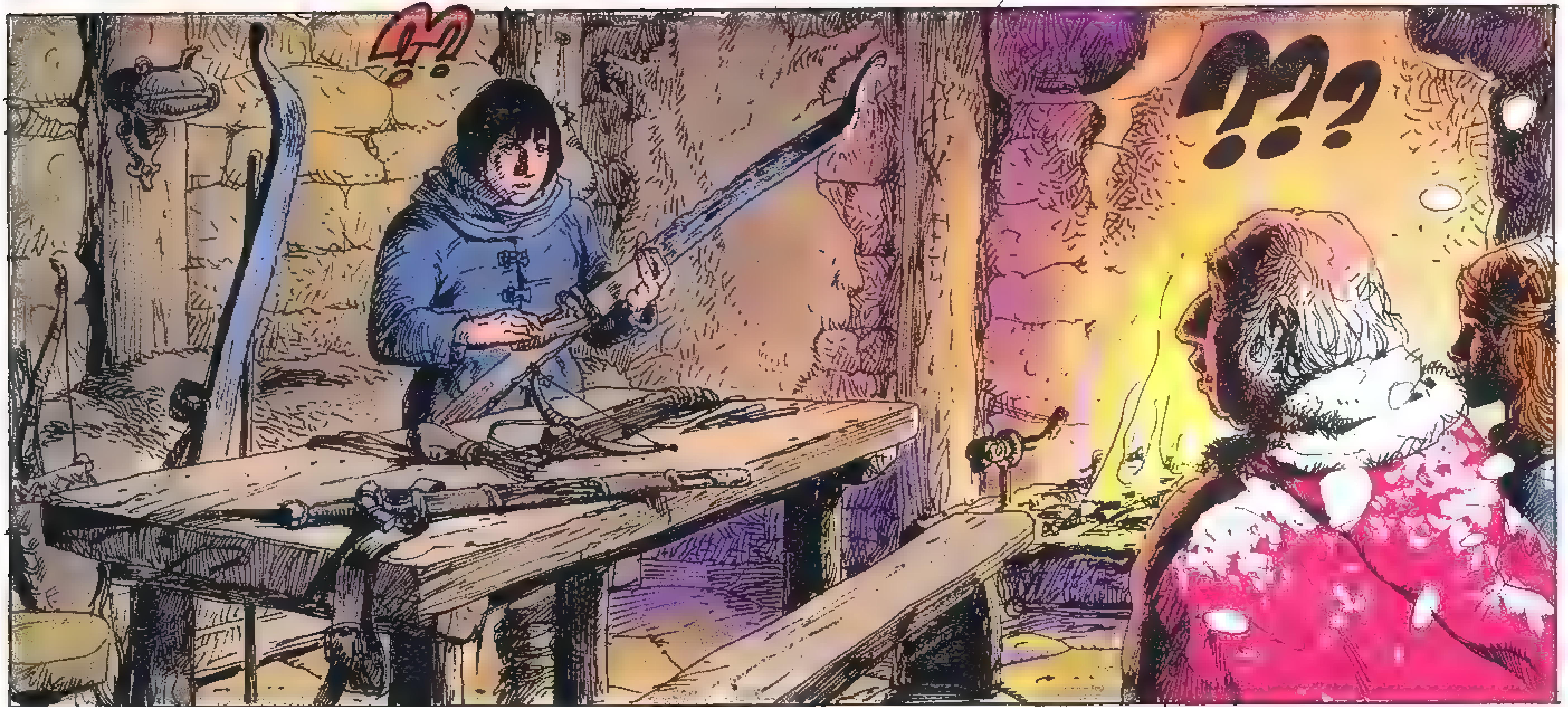


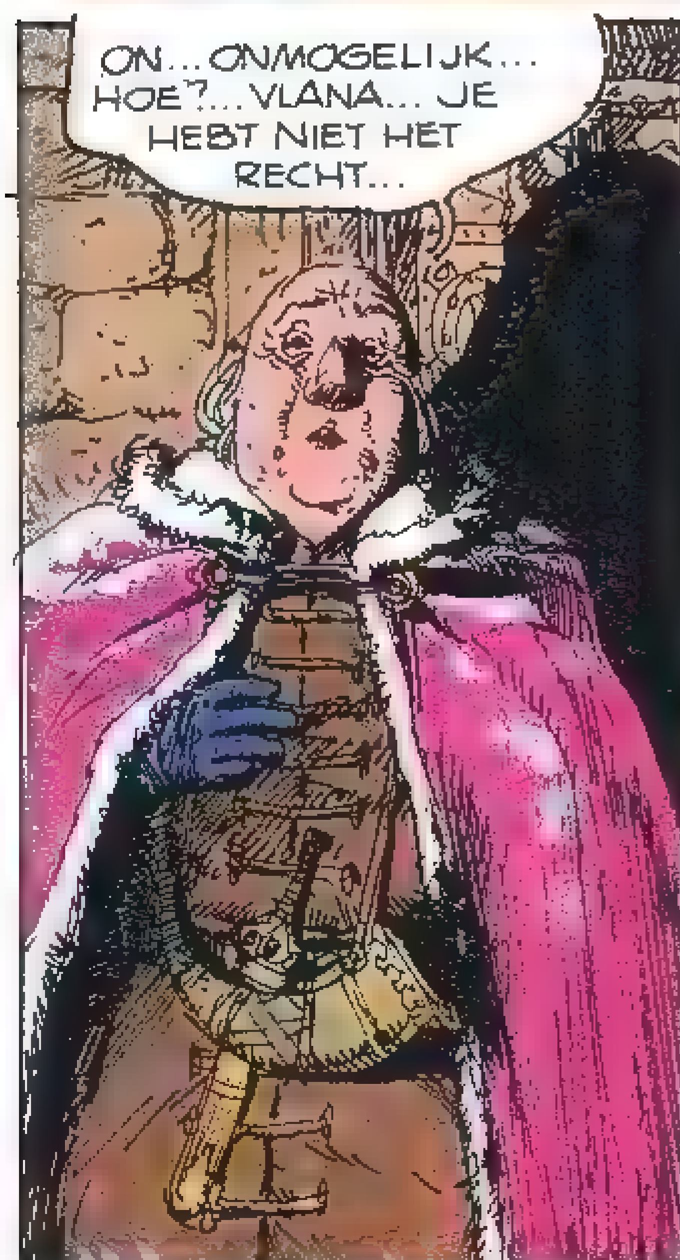


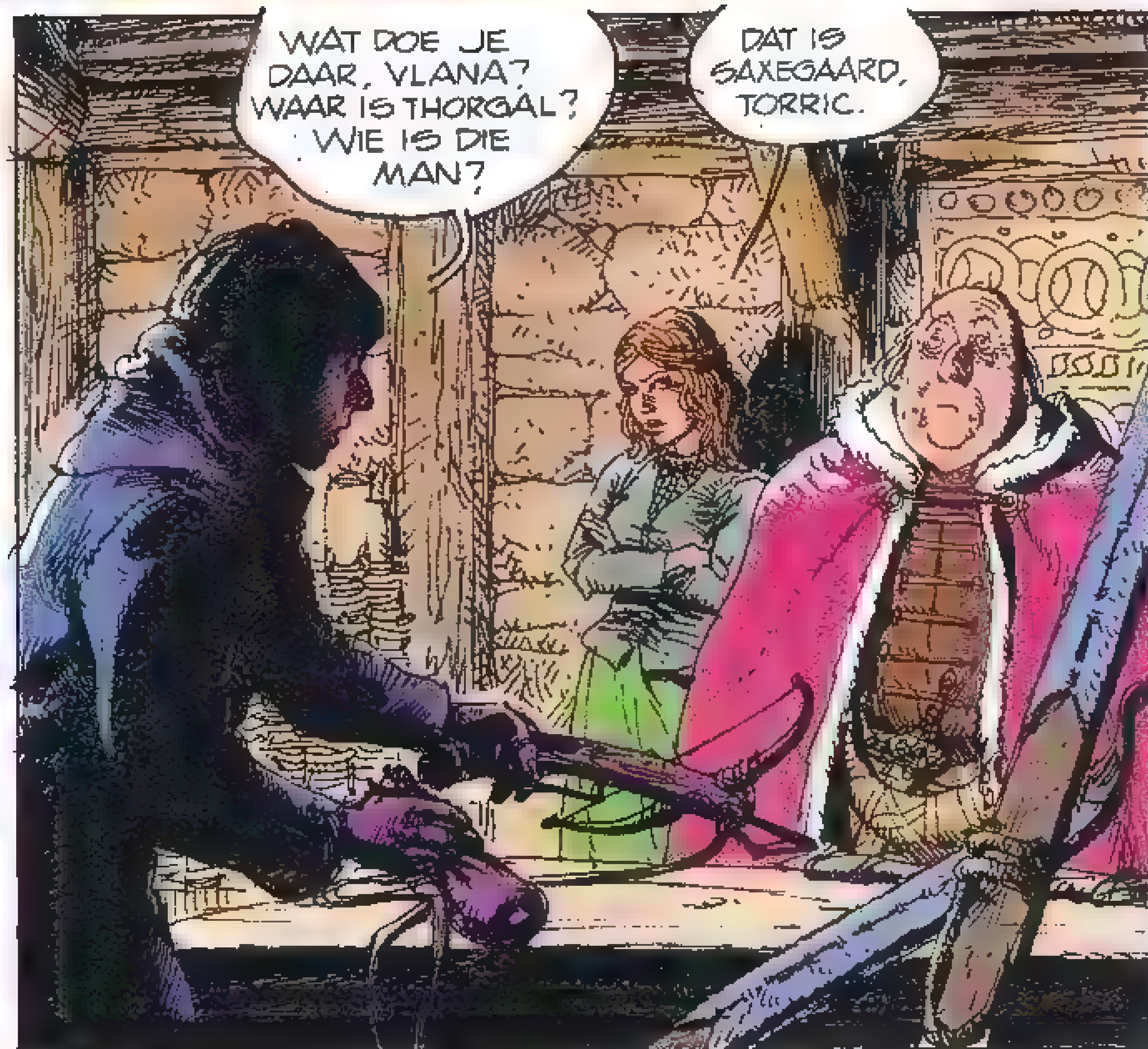




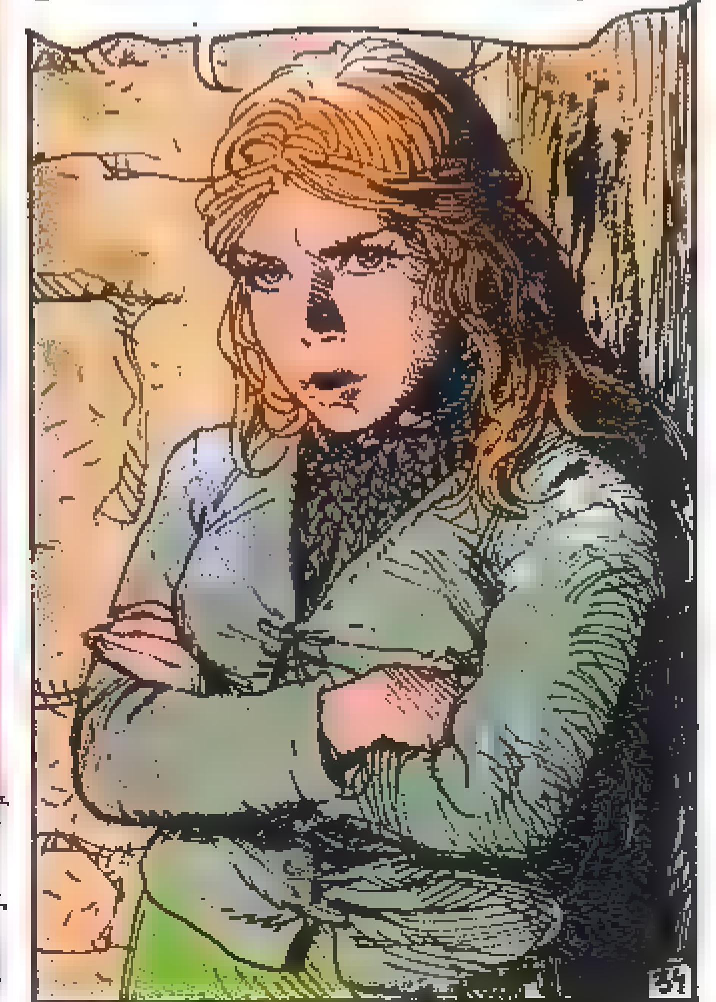








DAT WIL ZEGGEN **JIJZELF**! IK HEB HEM GEHAALD OM JOU TE LATEN **ZIEN** WIE JE WILDE WORDEN. KIJK MAAR GOED NAAR JEZELF, LIEFJE. KIJK **GOED** IN DE **SPIEGEL VAN DE TIJD**!!






SAXEGAARD? JA, IK HERKEN DIE BLOEDRODE MANTEL ...


EN WILDE JIJ ME LATEN GELOVEN DAT DAT SMERIGE ZWIJN EN IK DEZELFDE ZIJN?! ZELFS NA 37 JAAR ZOU IK NOOIT OP DAT DAAR KUNNEN LIJKEN!
JUIST OM DAT TE VOORKOMEN HEB IK HEM HIERHEEN GEHAALD, TORRIC. HET HANGT VAN JOU AF OF DIT MONSTER AL DAN NIET OPHOUDT TE BESTAAN.


SCHEI UIT MET DIE KLETSPRAATJES, VLANA! IK HEB ALLES BEGREPEN! THORGAL EN JIJ HEBBEN DAT FABELTJE OVER REIZEN IN DE TIJD BEDACHT OM JE VAN MIJ TE ONTDOEN. EN JULLIE LEVEREN ME UIT AAN SAXEGAARD!
TORRIC, BEN JE GEK GEWORDEN?


REKEN MAAR DAT ZIJN MANNEN BUITEN OP ME WACHTEN. MAAR IK GEEF ME NIET ZONDER SLAG OF STOOT GEWONNEN...


...EN OM TE BEGINNEN ZET IK DIE SMEERLAP MIJN TIEN JAAR SLAVERNIJ BETAALD!
TORRIC, NEE!
ZE ZEGT DE WAARHEID, TORRIC! KIJK NAAR MIJN HAND!...


...ONZE HAND!


ONZE HAND?


HET... HET WAS DUS WAAR?
HEB IK OOIT TEGEN JE GELOGEN? ...


DOOR JEZELF TE DODEN IS DE CIRKEL ROND, TORRIC. DE SLANG IS IN ZIJN EIGEN STAART GESTIKT EN NU KEN JE JE HELE LEVENSLOOP TOT EN MET JE DOOD! ...

THORGAL

PAS VERSCHENEN BIJ DE LOMBARD UITGAVEN! AARICIA















wordt vervolgd



Kies maar uit!

Als je nu een abonnement neemt op het weekblad Kuifje mag je kiezen uit:

1 Een buro pennenstandaard met drie fluoriserende pennen in de kleuren blauw — geel — rood/groen. Een standaard met je eigen striphelden voor je buro of om te gebruiken op school.







2 Een luciferdoosje als calculator. Op school, thuis en in de tram (met je eigen striphelden). Een leuk gadget om te hebben. En nergens te koop.

Vul de bon of antwoordkaart snel in en kruis aan welk kado je hebben wilt. Kuifje zorgt voor de rest.

Bon of briefkaart opsturen naar, «Weekblad Kuifje», Voor België: Postbus 176 - 1060 Brussel 31 Voor Nederland: Antwoordnr. 60.018 5100 VJ GILZE

Deze aanbieding is geldig tot 1 september 1989.

Ik neem een jaarabonnement (52 nrs) voor BF 1.990 /f 130 op het weekblad Kuifje en kies als welkomstgeschenk:

Naam: ....

Adres: .... Nr: ....

Postcode: .... Plaats: ....

Geboortedatum: ....

☐ een pennenstandaard

☐ een calculator

* aankruisen wat je kiest

Betaling:

voor België, door storting op rekening 210-0985103-23 van weekblad Kuifje Brussel, voor Nederland, wordt een acceptgirokaart toegestuurd.

Opletten: leesportefeuillelezers s.v.p. niet in dit blad knippen, maar de bon overnemen of briefkaartje sturen.

Prijswijzigingen voorbehouden.

Dupa

DOMMELS JEUGD



















